

Χρήστος Βλασταράκος

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΙΣΧΙΝΗΣ	03
ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ	12
ΑΝΤΙΦΩΝΤΑΣ	16
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ	19
ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.....	47
ΙΣΑΙΟΣ	68
ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ	70
ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ	94
ΛΥΣΙΑΣ	96
ΞΕΝΟΦΩΝ	118
ΠΛΑΤΩΝ	144
ΥΠΕΡΕΙΔΗΣ	159

ΑΙΣΧΙΝΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο Αισχίνης με τον λόγο του αυτόν υπερασπίστηκε τον εαυτό του ενάντια στην κατηγορία της παράταξης του Δημοσθένη για προδοσία των συμφερόντων της πόλης κατά την περίοδο των διπλωματικών επαφών με τους Μακεδόνες, πριν από την τελική υπογραφή της ειρήνης του Φιλοκράτη (346 π.Χ.). Από την αρχή της διηγήσεως ο ρήτορας υπενθύμισε στο ακροατήριο τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εκλέχθηκαν και μετέβησαν για την πρώτη διπλωματική αποστολή στην Πέλλα οι δέκα πρεσβευτές, στους οποίους συμπεριλαμβάνονταν ο Φιλοκράτης, ο Δημοσθένης και ο ίδιος.

Ῥηθέντων δέ τούτων ἐν τῷ δήμῳ, ψήφισμα ἔγραψεν ὁ Φιλοκράτης ἐλέσθαι πρέσβεις ὑμᾶς πρὸς Φίλιππον, ἄνδρας δέκα, οἵτινες διαλέξονται Φιλίππῳ περὶ εἰρήνης καὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων Ἀθηναίοις καὶ Φιλίππῳ. Χειροτονουμένων δέ τῶν δέκα πρέσβεων, ἐγὼ μὲν προεβλήθην ὑπὸ Ναυσικλέους, Δημοσθένης δ' ὑπ' αὐτοῦ Φιλοκράτους, ὁ νυνὶ Φιλοκράτους κατηγορῶν. Οὕτω δ' ἦν πρόθυμος εἰς τὰ πράγματα, ὥστε ἐν τῇ βουλῇ γράφει, ἵνα ἀζήμιος ὦν ἡμῖν ὁ Ἀριστόδημος συμπρεσβεύῃ, ἐλέσθαι πρέσβεις ἐπὶ τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἔδει τὸν Ἀριστόδημον ἀγωνίζεσθαι, οἵτινες ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτήσονται τὰς ζημίας. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, λαβέ μοι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐκμαρτυρίαν ἀνάγνωθι τὴν Ἀριστοδήμου.

(Αἰσχίνου, περί παραπρεσβείας 18 -19)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

δῆμος = εκκλησία του δήμου

γράφω ψήφισμα = υποβάλλω πρόταση

αίρουμαι = εκλέγω

διαλέγομαι = συζητώ

χειροτονοῦμαι = εκλέγομαι

προβάλλομαι = προτείνομαι

γράφω = εγγράφως προτείνω

παραιτοῦμαι ὑπέρ τινος τάς ζημίας = ζητώ την απαλλαγή κάποιου από το χρηματικό πρόστιμο

ἀγωνίζομαι = αγωνίζομαι ως ηθοποιός

ἐκμαρτυρία = μαρτυρία

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ο Τίμαρχος ανήκε στη μερίδα του Δημοσθένη και μετά την υπογραφή της "Φιλοκρατείου ειρήνης" (346 π.Χ.) κατηγορήσε τον Αισχίνη για παραπρεσβείαν (βλ. και τον ομώνυμο λόγο του τελευταίου). Ο Αισχίνης με τη σειρά του, προσπαθώντας να αναβάλει ή να ματαιώσει τη δίκη αυτή, επικαλέστηκε τον νόμο για τη δοκιμασίαν των ρητόρων, δηλαδή ανάγκασε τον Τίμαρχο να αποδείξει σε δίκη ότι δεν είχε υποπέσει σε αδικήματα τα οποία στερούσαν από τους Αθηναίους το δικαίωμα να παίρνουν το λόγο σε δημόσιες συνελεύσεις.

Οὐδένα πώποτε τῶν πολιτῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε γραφὴν γραψάμενος οὔτ' ἐν εὐθύναις λυπήσας, ἀλλ' ὥς ἔγωγε νομίζω μέτριον ἑμαυτὸν πρὸς ἕκαστα τούτων παρεσχηκώς, ὁρῶν δέ τήν πόλιν μεγάλη βλαπτομένην ὑπὸ Τιμάρχου τουτουί δημηγοροῦντος παρὰ τοὺς νόμους, καὶ αὐτός ἰδία συκοφαντούμενος -ὄν δέ τρόπον, προϊόντος ἐπιδείξω τοῦ λόγου- ἐν τι τῶν αἰσχίστων ἡγησάμην εἶναι μή βοηθῆσαι τῇ τε πόλει πάσῃ καὶ τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν καὶ ἑμαυτῷ· εἰδώς δ' αὐτὸν ἔνοχον ὄντα οἷς ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε ἀναγιγνώσκοντος τοῦ γραμματέως, ἐπήγγειλα αὐτῷ τήν δοκιμασίαν ταυτηνί.

(Αἰσχίνου, κατὰ Τιμάρχου 1 -2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

γραφὴν γράφομαί τινα = καταγγέλλω κάποιον γραπτώς
(ἢ) εὐθυνα = λογοδοσία

παρέχω ἑμαυτὸν μέτριον = δείχνω μετριοπαθή διαγωγή
δημηγορῶ = αγορεύω στην συνέλευση του λαού
ἰδίᾳ = προσωπικά
ἐπιδείκνυμι = αποδεικνύω
προϊόντος τοῦ λόγου = στην συνέχεια του λόγου μου
οἷς = για όσα
ἐπαγγέλλω τινί τήν δοκιμασίαν = καλώ κάποιον σε δοκιμασία

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Οι διαφορές των πολιτευμάτων και της αντίληψης των ολιγαρχικών και των δημοκρατικών.

Ὁμολογοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννίς καί ὀλιγαρχία καί δημοκρατία· διοικοῦνται δέ αἱ μὲν τυραννίδες καί ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεσθηκότων, αἱ δέ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Εὖ δ' ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ μὲν τῶν δημοκρατουμένων σώματα καί τήν πολιτείαν οἱ νόμοι σώζουσι, τὰ δέ τῶν τυράννων καί ὀλιγαρχιῶν ἀπιστία καί ἡ μετὰ τῶν ὅπλων φρουρά. Φυλακτέον δὴ τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς καί τοῖς τήν ἄνισον πολιτείαν πολιτευομένοις τοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ τὰς πολιτείας καταλύοντας, ὑμῖν δέ τοῖς τήν ἴσην καί ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι τοὺς παρὰ τοὺς νόμους ἢ λέγοντας ἢ βεβιωκότας κολάζειν· ἐντεῦθεν γάρ ισχύσετε, ὅταν εὐνομησθε καί μὴ καταλύησθε ὑπὸ τῶν παρανομούντων καί ἀσελγῶς βιούντων.

(ΑΙΣΧΙΝΗ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ 4-5)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἄνισος πολιτεία = ἀδίκη, ολιγαρχική.

ἐν νόμῳ χειρῶν = ο νόμος της βίας.

ισχύω = αποκτώ ισχύ.

ὑμῖν δέ.....κολάζειν : υπάρχει ανωμαλία στη σύνταξη (εννοούμε το δέον ἐστί ως εξάρτηση του κολάζειν).

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

Καλόν δ' ἐστί καί τάς ξενικάς ἀρετάς μιμεῖσθαι. Δημηγοροῦντος γάρ τινος ἐν τῇ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκκλησίᾳ, ἀνδρός βεβιωκότος μέν αἰσχυρῶς, λέγειν δ' εἰς ὑπερβολήν δυνατοῦ, καί τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς φασί, κατὰ τήν ἐκείνου γνώμην ψηφίζεσθαι μελλόντων, παρελθόν τις τῶν γερόντων, οὓς ἐκεῖνοι καί αἰσχύνονται καί δεδιάσι καί τήν τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐπωνυμίαν ἀρχήν μεγίστην εἶναι νομίζουσι, καθιστᾷσι δ' αὐτούς ἐκ τῶν ἐκ παιδός εἰς γῆρας σωφρόνων, τούτων εἷς, ὥς λέγεται, παρελθόν, ἰσχυρῶς ἐπέπληξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καί τι τοιοῦτον κατ' αὐτῶν ἐβλασφήμησεν, ὥς οὐ πολύν χρόνον τήν Σπάρτην ἀπόρθητον οἰκήσουσι τοιούτοις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συμβούλοις χρώμενοι. Ἄμα δέ παρακαλέσας ἄλλον τινά τῶν Λακεδαιμονίων, ἄνδρα λέγειν μέν οὐκ εὐφυᾶ, τά δέ κατὰ πόλεμον λαμπρόν καί πρὸς δικαιοσύνην καί ἐγκράτειαν διαφέροντα, ἐπέταξεν αὐτῷ τάς αὐτάς εἰπεῖν γνώμας οὕτως ὅπως ἂν δύνηται, ἃς εἶπεν ὁ πρότερος ρήτωρ.

(ΑΙΣΧΙΝΗ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ 180-181)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καλός = ωραίος

εἰς ὑπερβολήν = σε μεγάλο βαθμό

παρέρχομαι = παρουσιάζομαι, ανεβαίνω
στο βήμα

ἐπωνυμία = όνομα

ἰσχυρῶς = αυστηρά

ἐπιπλήττω τινί = κατακρίνω

βλασφημῶ = μιλῶ άσχημα

εὐφυῆς = ικανός

διαφέρω = υπερέχω

ἐπιτάσσω τινί = διατάσσω

ΚΕΙΜΕΝΟ 5

Ο Αισχίνης προσέβαλε την πρόταση του Κτησιφώντα να στεφανωθεί ο Δημοσθένης στο θέατρο του Διονύσου με χρυσό στεφάνι για τυπικούς και ουσιαστικούς λόγους, αλλά ηττήθηκε και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Αθήνα και να περάσει τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του στη Μικρά Ασία και στη Ρόδο, όπου παραδίδεται ότι δίδασκε ρητορική.

Στο παρατιθέμενο απόσπασμα ο ρήτορας επιχειρεί να αποδείξει ότι ο Δημοσθένης, παρά τις περί του αντιθέτου απόψεις, δεν είναι δημοτικός (φιλόδημος, "δημοκρατικός"). Με τρόπο αρκετά σχηματοποιημένο ο Αισχίνης αναφέρει ένα-ένα τα χαρακτηριστικά του δημοτικού και υποστηρίζει ότι στην περίπτωση του Δημοσθένη αυτά δεν υπάρχουν.

Οἶμαι τοίνυν ἅπαντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι τάδε δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ, πρῶτον μὲν ἐλεύθερον αὐτόν εἶναι καὶ πρὸς πατρός καὶ πρὸς μητρός, ἵνα μὴ διὰ τὴν περὶ τό γένος ἀτυχίαν δυσμενῆς ἢ τοῖς νόμοις, οἱ σώζουσι τὴν δημοκρατίαν, δεύτερον δ' ἀπὸ τῶν προγόνων εὐεργεσίαν τινὰ αὐτῷ πρὸς τὸν δῆμον ὑπάρχειν, ἢ τό γε ἀναγκαιότατον μηδεμίαν ἔχθραν, ἵνα μὴ βοηθῶν τοῖς τῶν προγόνων ἀτυχήμασι κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν. Τρίτον σώφρονα καὶ μέτριον χρή πεφυκέναι αὐτόν πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς δαπάνης δωροδοκῇ κατὰ τοῦ δήμου, τέταρτον εὐγνώμονα καὶ δυνατόν εἶπεῖν.

(Αἰσχίνου, κατὰ Κτησιφῶντος 169 -170)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τάδε = τα εξής, οι εξής ιδιότητες

δυσμενής εἰμί τινι = διάκειμαι εχθρικά προς κάποιον

σώζω = προστατεύω

βοηθῶ τοῖς ἀτυχήμασι = εκδικούμαι για τα ατυχήματα

μέτριος = ολιγαρκής

ἢ καθ' ἡμέραν δίαίτα = ο καθημερινός τρόπος ζωής

δωροδοκῶ = δωροδοκούμε

εὐγνώμων = συνετός

διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς δαπάνης = εξαιτίας των ακολάστων δαπανών

Κείμενο 6

Τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν παράταξιν ὅση γεγένηται, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν δεήσεις, αἷς κέχρηνταί τινες ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη μὴ γίγνεσθαι ἐν τῇ πόλει· ἐγὼ δὲ πεπιστευκῶς ἤκω πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν, ἡγούμενος οὐδεμίαν παρασκευὴν μεῖζον ἰσχύειν παρ' ὑμῖν τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων. Ἐβουλόμην μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι, καὶ τοὺς νόμους οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας ἰσχύειν, ἵνα ἐξῇν πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οἱ νόμοι προστάττουσι, σωφρόνως ἐπὶ τὸ βῆμα παρελθόντι [ἄνευ θορύβου καὶ ταραχῆς] ἐξ ἐμπειρίας τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν, δεύτερον δ' ἤδη καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον καθ' ἡλικίαν περὶ ἐκάστου γνώμην ἀποφαίνεσθαι· οὕτω γὰρ ἂν μοι δοκεῖ ἢ τε πόλις ἄριστα διοικεῖσθαι, αἷ τε κρίσεις ἐλάχισται γίγνεσθαι.

Αισχίνη «Κατὰ Κτησιφῶντος» 1-2

Λεξιλόγιο

παράταξις	= πολιτική οργάνωση
ἐφίσταμαι	= προΐσταμαι
εὐκοσμία	= καλή συμπεριφορά
παρέρχομαι	= ανεβαίνω στο βήμα, παίρνω τον λόγο

ΚΕΙΜΕΝΟ 7

Λόγος αμφισβητούμενης γνησιότητας, που αναφέρεται σε υπόθεση εξοστρακισμού, με προσωπική και πολιτική επίθεση στον Αλκιβιάδη.

Ἄξιον δέ μέμψασθαι τόν θέντα τόν νόμον, ὅς ἐναντία τῷ ὄρκῳ τοῦ δήμου καί τῆς βουλῆς ἐνομοθέτησεν· ἐκεῖ μὲν γάρ ὄμνυτε μηδένα μήτε ἐξελαῖν μήτε δήσειν μήτε ἀποκτενεῖν ἄκριτον, ἐν δέ τῷδε τῷ καιρῷ οὔτε κατηγορίας γενομένης οὔτε ἀπολογίας ἀποδοθείσης διαψηφισαμένων κρύβδην τόν ὀστρακισθέντα τοσοῦτον χρόνον δεῖ στερηθῆναι τῆς πόλεως. Εἴτα ἐν τοῖς τοιούτοις οἱ τοὺς ἐταίρους καί συνωμότας κεκτημένοι πλέον φέρονται τῶν ἄλλων· οὐ γάρ ὥσπερ ἐν τοῖς δικαστηρίοις οἱ λαχόντες κρίνουσιν, ἀλλὰ τούτου τοῦ πράγματος ἅπασιν Ἀθηναίοις μέτεστι. Πρὸς δέ τούτοις τῷ μὲν ἐλλείπειν, τῷ δ' ὑπερβάλλειν ὁ νόμος μοι δοκεῖ· τῶν μὲν γάρ ἰδίων ἀδικημάτων μεγάλην τιμωρίαν ταύτην νομίζω, τῶν δέ δημοσίων μικράν καί οὐδενός ἀξίαν ἡγοῦμαι ζημίαν, ἐξόν κολάζειν χρήμασι καί δεσμῷ καί θανάτῳ.

(Ἀνδοκίδου, κατὰ Ἀλκιβιάδου 3-4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

μέμφομαι = κατηγορώ

τίθημι νόμον = νομοθετώ

ἐξελαύνω = εξορίζω

δέω-ῶ = δένω, φυλακίζω

ἄκριτος = χωρίς δίκη

πλέον φέρομαι = υπερισχύω, πλεονεκτώ

μέτεστί μοι τινός = μετέχω σε κάτι

οἱ λαχόντες = οι δικαστές

ζημία = τιμωρία

ΚΕΙΜΕΝΟ 8

Ο Ανδοκίδης υπερασπίζεται με επιτυχία τον εαυτό του απέναντι στην κατηγορία για συμμετοχή του στο σκάνδαλο του ακρωτηριασμού των Ερμών και της παρωδίας των Ελευσινίων μυστηρίων.

Ἐμοί γάρ, ὦ ἄνδρες, τοῦδε τοῦ ἀγῶνος τοῦτ' ἔστι μέγιστον, σωθέντι μή δοκεῖν ὑμῖν κακῶ εἶναι, εἴτα δέ καί τούς ἄλλους ἅπαντας μαθεῖν ὅτι οὔτε μετὰ κακίας οὔτε μετ' ἀνανδρίας οὐδεμιᾶς τῶν γεγενημένων πέπρακται ὑπ' ἐμοῦ οὐδέν, ἀλλά διά συμφοράν γεγενημένην μάλιστα μέν τῇ πόλει, εἴτα δέ καί ἡμῖν, εἶπον δέ ἃ ἤκουσα Εὐφιλήτου προνοία μέν τῶν συγγενῶν καί τῶν φίλων, προνοία δέ τῆς πόλεως ἀπάσης, μετὰ ἀρετῆς ἄλλ' οὐ μετὰ κακίας, ὡς ἐγώ νομίζω. Εἰ οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα, σῶζεσθαί τε ἀξιῶ καί δοκεῖν ὑμῖν εἶναι μή κακός. Φέρε δὴ (χρή γάρ, ὦ ἄνδρες, ἀνθρωπίνως περὶ τῶν πραγμάτων ἐκλογίζεσθαι, ὥσπερ ἂν αὐτόν ὄντα ἐν τῇ συμφορᾷ) τί ἂν ὑμῶν ἕκαστος ἐποίησεν; εἰ μέν γάρ ἦν δυοῖν τό ἕτερον ἐλέσθαι, ἢ καλῶς ἀπολέσθαι ἢ αἰσχροῶς σωθῆναι, ἔχοι ἂν τις εἰπεῖν κακίαν εἶναι τὰ γενόμενα.

(Ἀνδοκίδου, περὶ τῶν μυστηρίων 56 - 57)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

προνοία ... = ἀπό ἐνδιαφέρον για ...

φέρε δὴ = εμπρός λοιπόν
ἐκλογίζομαι = σκέπτομαι
καλῶς =έντιμα

ΑΝΤΙΦΩΝΤΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 9

Οὐ μοι δοκῶ ἀμαρτάνειν ἀτυχέστατον ἑμαυτὸν ἡγούμενος εἶναι τῶν πάντων ἀνθρώπων. Τῶν μὲν γάρ ἄλλων οἱ δυστυχοῦντες, ὅποτε μὲν ὑπὸ χειμῶνος πονῶσιν, εὐδίας γενομένης παύονται· ὅταν δέ νοσήσωσιν, ὑγιεῖς γενόμενοι σώζονται· ἐάν τέ τις ἄλλη συμφορὰ καταλαμβάνῃ αὐτούς, τά ἐναντία ἐπιγιγνόμενα ὀνίνησιν. Ἐμοί δέ ζῶν τε ὁ ἄνθρωπος ἀνατροπεύς τοῦ οἴκου ἐγένετο, ἀποθανὼν τε, καὶ ἀποφύγω, ἱκανὰς λύπας καὶ φροντίδας προσβέβληκεν. Εἰς τοῦτο γάρ βαρυδαιμονίας ἦκω, ὥστε οὐκ ἄρκοῦν μοί ἐστιν ἑμαυτὸν ὅσιον καὶ δίκαιον παρέχοντα μὴ διαφθαρῆναι, ἀλλὰ καὶ μὴ τὸν ἀποκτείναντα εὐρὼν ἐξελέγξω, ὃν οἱ τιμωροῦντες αὐτῷ ἀδύνατοί εὐρεῖν εἰσιν, αὐτὸς καταδοχθεὶς φονεὺς εἶναι ἀνοσίως ἀλώσομαι.

(Ἀντιφῶντος, τετραλογία Α, β, Ι-2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

χειμῶν = τρικυμία, θύελλα
πονῶ = ταλαιπωρούμαι
γίνεται εὐδία = επικρατεὶ γαλήνη
τά ἐναντία ἐπιγιγνόμενα = ἡ μεταβολὴ τῆς τύχης
ὀνίνημι = ωφελῶ
ἀποφεύγω = αθώνομαι
προσβάλλω = προξενῶ
βαρυδαιμονία = δυστυχία
παρέχω ἑμαυτὸν ὅσιον = αποδεικνύω τὸν εαυτό μου ευσεβή
διαφθείρομαι = καταδικάζομαι
ἐξελέγχω = αποκαλύπτω, αποδεικνύω
τιμωρῶ τινι = εκδικούμαι τὸν θάνατο κάποιου
καταδοχθεὶς = αφοῦ θεωρηθῶ ὑποπτος
ἀνοσίως = κατὰ ἀνίερον τρόπο
ἀλίσκομαι (εδῶ) = καταδικάζομαι

ΚΕΙΜΕΝΟ 10

Το 419 π.Χ. Ένας πλούσιος Αθηναίος ορίστηκε χορηγός για διθυραμβικό χορό παιδων. Στη διάρκεια των δοκιμών ένα από τα (πιθανώς 50) αγόρια του χορού πέθανε, όταν του έδωσαν να πιεί κάτι (χάριν ευφωνίας). Ο αδελφός του νεκρού μήνυσε το χορηγό, που δν ήταν παρών την κρίσιμη μέρα, θεωρώντας τον υπεύθυνο για το θάνατο. Ο κατηγορούμενος υποστηρίζει ότι ο κατήγορος υποκινείται από τους αντιπάλους του που ήθελαν με αυτό τον τρόπο να τον εξουδετερώσουν, επειδή, σύμφωνα με το αθηναϊκό δίκαιο, αρκούσε και μόνο η υποβολή μήνυσης για φόνο, για να χάσει κάποιος θεμελιώδη δικαιώματα, κατ' ουσία να αποκλειστεί από την πολιτική ζωή.

Ἦδιστον μὲν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἀνθρώπῳ ὄντι μὴ γενέσθαι μηδένα κίνδυνον περὶ τοῦ σώματος, καὶ εὐχόμενος ἂν τις ταῦτα εὔξαιτο· εἰ δ' ἄρα τις καὶ ἀναγκάζεται κινδυνεύειν, τοῦτο γοῦν ὑπάρχειν, ὅπερ μέγιστον ἐγὼ νομίζω ἐν πράγματι τοιούτῳ, αὐτόν ἑαυτῷ συνειδέναι μηδὲν ἐξημαρτηκότι, ἀλλ' εἴ τις καὶ συμφορὰ γίγνοιτο, ἄνευ κακότητος καὶ αἰσχύνης γίγνεσθαι, καὶ τύχη μᾶλλον ἢ ἀδικία. Καὶ τοὺς μὲν νόμους οἳ κεῖνται περὶ τῶν τοιούτων πάντες ἂν ἐπαινέσειαν κάλλιστα νόμων κείσθαι καὶ ὀσιώτατα. Ὑπάρχει μὲν γάρ αὐτοῖς ἀρχαιοτάτοις εἶναι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἔπειτα τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ὅπερ μέγιστον σημεῖον νόμων καλῶς κειμένων· ὁ χρόνος γάρ καὶ ἡ ἐμπειρία τά μὴ καλῶς ἔχοντα διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους.

(Ἀντιφῶντος, περὶ τοῦ χορευτοῦ 1-2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εὐχομαι = προσεύχομαι, ζητώ

σῶμα = ζωή

εἰ ἄρα = αν ἴσως

γοῦν = τουλάχιστον

πρᾶγμα = περίσταση

σύννοια ἐμαυτῷ = έχω πλήρη συνείδηση

ἐξαμαρτάνω = διαπράττω κακό ή αδίκημα

ὑπάρχει τινί = υπάρχει το προσόν σε κάποιον

ΚΕΙΜΕΝΟ 11

Ο ρήτορας Αισχίνης καλείται να λογοδοτήσει στην Ηλιαία για τις πράξεις του κατά τη συμμετοχή του (μαζί με τον Δημοσθένη) στη δεύτερη πρεσβεία που είχε σταλεί στον Φίλιππο, αποστολή της οποίας ήταν η ένορκη επικύρωση της "ειρήνης του Φιλοκράτη" (346 π.Χ.). Στην πρόθεσιν του λόγου ο Δημοσθένης δήλωσε πως θα αποδείξει ότι ο Αισχίνης, με τις παραπλανητικές αναφορές του, τις εσφαλμένες συμβουλές του, την αναβλητικότητα και την αδυναμία εκμετάλλευσης των ευκαιριών, έδρασε υπέρ των μακεδονικών συμφερόντων.

Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχροῶς καὶ κακῶς πάντα ταῦθ' ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται, οἶμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι. Ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις προσάγειν ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν, ὥστ' εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας ἢ δι' εὐήθειαν ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἦντιναοῦν οὕτω πέπρακται, αὐτός τ' ἀφήμι Αἰσχίνην καὶ ὑμῖν συμβουλεύω. Καίτοι τῶν σκήψεων τούτων οὐδεμί' ἐστὶ πολιτικὴ οὐδὲ δικαία. Οὐδένα γάρ τά κοινὰ πράττειν ὑμεῖς κελεύετε οὐδ' ἀναγκάζετε· ἀλλ' ἐπειδάν τις ἑαυτὸν πείσας δύνασθαι προσέλθῃ, πρᾶγμα ποιοῦντες ἀνθρώπων χρηστῶν καὶ φιланθρώπων, εὐνοϊκῶς δέχεσθε καὶ οὐ φθονερώς, ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε καὶ τά ὑμέτερόν αὐτῶν ἐγχειρίζετε.

(Δημοσθένους, περί τῆς παραπρεσβείας 98 -99)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀβελτερία = ανοησία / νωθρότητα

εὐήθεια = αφέλεια, αγαθότητα, ανοησία

ἀφίημι = αφήνω, ελευθερώνω, αθώνω, απολύω

σκηψις -εως = πρόφαση, αφορμή, δικαιολογία

πράττω τὰ κοινὰ
 τὰ τῆς πόλεως } = παίρνω μέρος στη διοίκηση της πόλης,
 πολιτεύομαι

ἐγχειρίζω = παραδίδω, εμπιστεύομαι

ὑμέτερα αὐτῶν = συμφέροντα, δικαιώματα, καθήκοντα

Κείμενο 12

Ο ρήτορας επέμεινε στους ισχυρισμούς του περί δωροληψίας των δύο πολιτικών αντιπάλων του, του Αισχίνη και του Φιλοκράτη. Χαρακτήρισε, ωστόσο, ως φοβερότερο όλων το ακόλουθο περιστατικό: μόλις ο Αισχίνης διαπίστωσε ότι ο Δημοσθένης αρνήθηκε τη συμμετοχή του στην τρίτη πρεσβεία που επρόκειτο να σταλεί προς τον Φίλιππο, προφασίστηκε ασθένεια, για να παραμείνει στην Αθήνα και να εμποδίσει τον αντίπαλό του να συμβουλεύει τους συμπολίτες του για τη σωτηρία των Φωκέων. Όταν πλέον είχε βεβαιωθεί ότι οι Φωκείς είχαν καταστραφεί, αναχώρησε από την πόλη, ενώ είχε ήδη αντικατασταθεί από άλλον πρεσβευτή (πράξη που τιμωρούνταν με θάνατο) και συνεόρτασε με τον Φίλιππο τις στρατιωτικές και διπλωματικές του επιτυχίες.

Οὐκοῦν ᾧχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι· ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε ἐτέρων θανάτου ἄξια ποιῶν πέφανται· τὰ δὲ πρόσθεν πεπραγμένα καὶ πεπρεσβευμέν' ὑπὲρ τούτων ἀποκτείνειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. Σκοπεῖτε τοίνυν τί ἔσται τίμημα, ὃ ταύτην ἔξει τὴν ἀξίαν ὥστε τοσούτων πραγμάτων ἀξιόχρεων φαίνεσθαι. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς καὶ ὅλον τὸν δῆμον πᾶσι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ἐπιτιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυσκόλως τ' ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ οὔτε δικαίων οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας τὰς ὑπὲρ τούτων εὐθύνας δικάσοντας, ὅρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμωμοκότας, τὸν ἀπάντων τῶν κακῶν αἴτιον καὶ ὃν εἰλήφατ' ἐπ' αὐτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι;

(Δημοσθένους, Περί τῆς παραπρεσβείας, 131-132)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οὐκοῦν: λοιπόν

οἶχομαι: έχω αναχωρήσει

ζημία: βλάβη, ποινή
τα πεπρεσβευμένα: οι πράξεις κάποιου πρεσβευτή
σκοπέομαι-οὔμαι: προσέχω, σκέφτομαι, εξετάζω
τίμημα: ποινή, τιμωρία, πρόστιμο
ὁ, ἡ ἀξιοχρεως, τὸ ἀξιοχρεων: σπουδαίος, χρήσιμος, άξιος
δυσκόλως ἔχω: είμαι δύστροπος, οργίζομαι
ὑπόπτως ἔχω: υποπτεύομαι κάποιον
εὐθυναι: λογοδοσία, έλεγχος λογαριασμών
εὐθύνας δίδωμι: λογοδοτώ
ὁμωμοκότας: του ρ. ὁμνυμι: ορκίζομαι
εἰλήφατε: του ρ. λαμβάνω: συλλαμβάνω
ἀφείναι: του ρ. ἀφίημι: αθώνω

ΚΕΙΜΕΝΟ 13

Εκτός από τις προτάσεις που υπέβαλε για την καλύτερη διαχείριση των δημόσιων εσόδων της πόλης, ο ομιλητής τόνισε ότι οι σύγχρονοί του ενδιαφέρονταν αποκλειστικά για την κατάκτηση αξιωμάτων και ανέτρεξε στο ένδοξο αθηναϊκό παρελθόν, οπότε τα μεγάλα στρατιωτικά κατορθώματα αποδίδονταν σε όλο τον λαό και όχι στους ηγέτες του. Επιπλέον, θύμιζε ότι κάποτε τα πολιτικά δικαιώματα θεωρούνταν προνόμιο όσων είχαν γεννηθεί στην Αθήνα και δεν παραχωρούνταν στους ξένους, όσο μεγάλη κι αν ήταν η προσφορά τους.

Καίτοι σκέψασθε πῶς ἐπὶ τῶν προγόνων ταῦτ' εἶχεν· οὐ γάρ ἄλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένοις, ἀλλ' οἰκείοις ἔξεσθ' ἃ προσήκει πράττειν εἰδέναι. Ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τόν τήν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγοῦντα καί Μιλτιάδην τόν ἡγούμενον Μαραθῶνι καί πολλούς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγάθ' εἰργασμένους, μά Δί', οὐ χαλκοῦς ἴστασαν (οὐδ' ὑπερηγάπων), ἀλλ' ὥς οὐδέν αὐτῶν κρείττους ὄντας, οὕτως ἐτίμων. Καί γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τότ' ἀπεστέρησαν αὐτούς οὐδ' ἔστ' οὐδεῖς ὅστις ἂν εἴποι τήν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων, οὐδέ τήν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλά τῆς πόλεως.

(Δημοσθένους, περί συντάξεως 21-22)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἴσθημι χαλκοῦν = στήνω χάλκινο ανδριάντα κάποιου

Συντάξεις του ἡγοῦμαι:

- 1) • **απόλυτα** = προηγούμαι, εἶμαι αρχηγός
 - με δοτική προσώπου = προηγούμαι, εἶμαι αρχηγός
 - με δοτική προσώπου + γενική πράγματος = εἶμαι αρχηγός σε κάτι
- 2) • με γενική = οδηγώ (στρατό ή στόλο)
- 3) • με ειδικό απαρέμφατο = νομίζω, θεωρώ
 - με δύο αιτιατικές (αντικείμενο + κατηγορούμενο) = θεωρώ κάποιον κάτι
 - με αιτιατική = πιστεύω

ΚΕΙΜΕΝΟ 14

Ο Λυκούργος και ο ομιλητής κατηγορούν τον Αριστογείτονα ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Στο εκτενές προοίμιον ο ομιλητής επισήμανε την ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε αποδειχτεί ήδη από τον Λυκούργο. Στη συνέχεια εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἂν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινόν καὶ τεταγμένον καὶ ταῦτό πᾶσιν. Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἧ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται· διόπερ τούς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τό δίκαιον καὶ τό καλόν καὶ τό συμφέρον βούλονται καὶ τοῦτο ζητοῦσι, καί, ἐπειδὴν εὐρεθῇ, κοινόν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη πᾶσιν ἴσον καὶ ὁμοιον, καὶ τοῦτ' ἐστὶ νόμος. Ὡς πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλισθ' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὖρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει.

(Δημοσθένους, κατ' Ἀριστογείτονος Α' 15 -16)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

διοικεῖται ὁ βίος = ρυθμίζεται η ζωή

ἄτακτος = ο ακαθόριστος, ακανόνιστος, απείθαρχος

εὕρημα = κέρδος, όφελος, εφεύρεση, ανακάλυψη

δόγμα = η γνώμη, η απόφαση, το ψήφισμα

ἐπανόρθωμα = αποκατάσταση, διόρθωση, βελτίωση

συνθήκη = σύνθεση, συνθήκη, συμφωνία, διευθέτηση

ΚΕΙΜΕΝΟ 15

Ο λόγος «Κατά Ανδροτίωνος» γράφτηκε το 355 π.Χ. και σ' αυτόν κατηγορείται ο Ανδροτίων για «γραφή παρανόμων», δηλαδή εισήγαγε πρόταση να στεφανωθεί η Βουλή των Πεντακοσίων, ενώ αυτή δεν είχε επιτελέσει το έργο της, που σύμφωνα με τον νόμο έπρεπε να ναυπηγήσει συγκεκριμένο αριθμό πλοίων. Επομένως, οι βουλευτές ήταν παράνομοι και δεν ήταν άξιοι στεφάνου. Ο πραγματικός σκοπός του Δημοσθένη ήταν να παραμερίσει πολιτικά τον Ανδροτίωνα, που είχε γίνει αντιπαθητικός από τις εισπράξεις των φόρων.

Ἄξιον τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καί τόν θέντα τόν νόμον ἐξετάσαι Σόλωνα καί θεάσασθαι ὅσην πρόνοιαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν οἷς ἐτίθει νόμοις τῆς πολιτείας καί ὅσω περί τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν ἢ περί τοῦ πράγματος οὗ τιθείη τόν νόμον. Πολλαχόθεν μὲν οὖν ἂν τις ἴδοι τοῦτο, οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τούτου τοῦ νόμου, μήτε λέγειν μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἡταιρηκόσιν. Ἐώρα γάρ ἐκεῖνο, ὅτι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν ἐξόν λέγειν οὐ λέγετε, ὥστε τοῦτ' οὐδέν ἡγεῖτο βαρύν, καί πόλλ' ἂν εἶχεν, εἴ γε κολάζειν ἐβούλετο τούτους, χαλεπώτερα θεῖναι. Ἄλλ' οὐ τοῦτ' ἐσπούδασεν, ἀλλά ταῦτ' ἀπεῖπεν ὑπέρ ὑμῶν καί τῆς πολιτείας. Ἦιδει γάρ, ἦδαι τοῖς αἰσχροῦς βεβιωκόσιν ἁπασῶν οὖσαν ἐναντιωτάτην πολιτείαν ἐν ἣ παῖσιν ἔξεστι λέγειν τὰ κείνων ὀνειδή. Ἔστι δ' αὕτη τίς; Δημοκρατία.

(Δημοσθένους, κατ' Ανδροτίωνος 30-31)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τίθημι νόμον = θεσπίζω νόμο

θεῶμαι + πλάγια ερώτηση = παρατηρώ πώς.....

πρόνοιαν ποιῶμαι / σπουδάζω περί τινος = φροντίζω για κάτι

ἐταιρέω -ω = είμαι εταίρα / ζω αισχρά

λέγω τι = αναφέρω, καταγγέλλω κάτι

τά ὄνειδη = οι αισχροτήτες

Συντάξεις του ἔχω

- αιτιατική = ἔχω, κατέχω, κρατώ κάτι
- 2 αιτιατικές (αντικείμενο-κατηγορούμενο) = ἔχω κάποιον κάτι
- τελικό απαρέμφατο = μπορώ να
- πλάγια ερώτηση = γνωρίζω
- επίρρημα = είμαι + το αντίστοιχο επίθετο του επιρρήματος (π.χ. ἔχω καλῶς = είμαι καλός)
- ἔχει + επίρρημα (απρόσωπη έκφραση) + τελικό απαρέμφατο ως Υποκείμενο = είναι + το αντίστοιχο επίθετο του επιρρήματος (π.χ. κακῶς ἔχει = είναι κακό να)

ΚΕΙΜΕΝΟ 16

**Προοίμιον: το επαχθές καθήκον της εκφώνησης ενός επιτάφιου λόγου
– Η αυτοχθονία των Αθηναίων**

Ο λόγος εκφωνήθηκε προς τιμήν των Αθηναίων που σκοτώθηκαν στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.), όπου οι συνασπισμένες εναντίον των Μακεδόνων πόλεις της νότιας Ελλάδας ηττήθηκαν από τον Φίλιππο.

Ἐπειδή τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γεγονότας, ἔδοξε τῇ πόλει δημοσία θάπτειν καὶ προσέταξεν ἐμοὶ τὸν νενομισμένον λόγον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῖς, ἐσκόπουν μὲν εὐθύς ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται, ἐξετάζων δέ καὶ σκοπῶν ἀξίως εἰπεῖν τῶν τετελευτηκότων ἓν τι τῶν ἀδυνάτων εὕρισκον ὄν. Οἱ γάρ τήν ὑπάρχουσαν πᾶσιν ἔμφυτον τοῦ ζῆν ὑπερεῖδον ἐπιθυμίαν καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἐβουλήθησαν ἢ ζῶντες τήν Ἑλλάδα ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον παντί λόγῳ τήν αὐτῶν ἀρετὴν καταλελοίπασιν; Ὅμοίως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτε εἰρηκόσιν ἐνθαδ' εἶναι καὶ μοί δοκεῖ. ὥς μὲν οὖν ἡ πόλις σπουδάζει περὶ τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῶντας, ἔκ τε τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδεῖν καὶ μάλιστα' ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, καθ' ὃν αἰρεῖται τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ ταῖς δημοσίαις ταφαῖς.

(Δημοσθένους, Ἐπιτάφιος 1-3)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

νενομισμένος =καθιερωμένος

ἐπ' αὐτοῖς = προς τιμή αυτών

ἀτυχῶ = νικιέμαι

ἀνυπέρβλητος =αξεπέραστος

ΚΕΙΜΕΝΟ 17

Πολλοί Αθηναίοι πολιτικοί, θορυβημένοι από τις φήμες ότι ο βασιλιάς των Περσών Αρταξέρξης ο Γ' (359/8–335 π.Χ) ετοίμαζε στρατό, πίστευαν ότι η Αθήνα έπρεπε να προλάβει ενδεχόμενη επίθεσή του και να του κηρύξει τον πόλεμο, επικεφαλής μιας συμμαχίας των Ελλήνων. Αντίθετη άποψη είχε ο Δημοσθένης, ο οποίος, ωστόσο, θεωρούσε τη συγκυρία κατάλληλη, για την ενίσχυση του αθηναϊκού στόλου. Κάτι τέτοιο θα ήταν, κατά την άποψή του, εφικτό με την αναδιοργάνωση των *συμμοριών*, δηλαδή των φορολογικών συλλόγων που αποτελούνταν από τους πλούσιους Αθηναίους και είχαν ως σκοπό την κατανομή των εξόδων για τον εξοπλισμό του στόλου. Ο λόγος εκφωνήθηκε γύρω στο 354/π.Χ.

Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσαιμ' ἄν μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτόν ἄρασθαι· οὐδὲ γάρ αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνας ὁρῶ κοινούς ἀλλήλοις ὄντας φίλους, ἀλλ' ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας ἢ τισιν ἑαυτῶν. Ἐκ δὴ τῶν τοιούτων ὄντων νομίζω συμφέρειν ὑμῖν τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ζητεῖν, ὅπως ἴση καὶ δικαία γενήσεται, παρασκευάζεσθαι δ' ἃ προσήκει πάντα, καὶ τοῦθ' ὑποκεῖσθαι τῇ γνώμῃ. Ἡγοῦμαι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἑλληνας, εἰ μὲν ἐναργές τι γένοιτο καὶ σαφές ὡς βασιλεύς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖ, κἄν συμμαχῆσαι καὶ χάριν μεγάλην ἔχειν τοῖς πρὸ αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνον ἀμυνομένοις· εἰ δ' ἔτ' ἀδήλου τούτου καθεστηκότος προαπεχθΗΣόμεθ' ἡμεῖς, δέδια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μή τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προνοοῦμεθα.

(Δημοσθένους, περί τῶν συμμοριῶν 3-4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

πόλεμον αἶρομαι = αναλαμβάνω πόλεμο

ὅ, ἡ ἐναργής = φανερός

ἐπιχειρῶ = επιτίθεμαι

προαπεχθάνομαι = γίνομαι μισητός από πριν

ἀμύνω / ἀμύνομαι τινά = αποκρούω κάποιον

Κείμενο 18

Δύο χρόνια περίπου μετά τη μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.) ο ομοϊδεάτης και φίλος του Δημοσθένη, ο Κτησιφώντας, πρότεινε να στεφανωθεί ο ρήτορας με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του προς την πατρίδα. Ο πολιτικός αντίπαλος του Δημοσθένη, ο Αισχίνης, υπέβαλε ένσταση κατά του ψηφίσματος του Κτησιφώντα, αλλά για διάφορους λόγους αυτή συζητήθηκε μόλις το 330 π.Χ.

καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ καὶ προσήκοντα τοῖς ὑμετέροις ἡθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι ὥστε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα πράξαντας μάλιστ' ἐπαινεῖτε. Εἰκότως. Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι, τὸν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἐλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν ἀποφηνάμενον τοῖς ἐπιταττομένοις Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκ' αὐτοῦ; Οὐ γὰρ ἐζήτουν οἳ τότε Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορ' οὔτε στρατηγὸν δι' ὅτου δουλεύουσιν εὐτυχῶς, ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἡξίουں, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. Ἦγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. Διαφέρει δὲ τί; Ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων τὸν τῆς εἰμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει, ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσιν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἅς ἐν δουλευούσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.

(Δημοσθένους, Περί τού Στεφάνου, 204-205)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

σεμνός: σεβαστός, ιερός, σοβαρός

ὑπολαμβάνω: νομίζω, θεωρώ, πιστεύω

εἰκότως: εύλογα, λογικά, δίκαια

ἄγαμαι: θαυμάζω

ἀρετή: ανδρεία

ἐκλείπω: ἐγκαταλείπω

χώρα: η γη, τα κτήματα

ὑπομένω: υποτάσσομαι, τολμώ

ἐλόμενοι: του ρ. αἰροῦμαι (+ αντ. + κτγ αντικειμένου): εκλέγω κάποιον ως κάτι

ἀποφαίνομαι: εκφράζω τη γνώμη μου, διατυπώνω τη γνώμη μου, προτείνω

ἐπιτάττω: διατάζω

καταλιθόω-ῶ: λιθοβολώ μέχρι θανάτου

δουλεύω: είμαι δούλος, υποδουλώνομαι

ἔξεστι: είναι δυνατό

Κείμενο 19

Ο ρήτορας επέμεινε ότι εγκυμονεί σοβαρότατους κινδύνους για την πόλη και το πολίτευμά της η αλόγιστη αλλαγή των νόμων, ιδίως όταν αυτή εξυπηρετεί τα συμφέροντα μιας μόνο μερίδας πολιτών – στην προκειμένη περίπτωση ολιγαρχικών όπως ο Ανδροτίωνας.

Καί μὴν ὅτι μὲν προσήκει πάντας κολάζειν τοῦς ἀδικοῦντας, εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἄν, εἴ τις ἔροιτο, φήσαιτε· ὅσω δέ μάλιστα τοῦτον, ὅς νόμον εἰσενήνοχεν ἐπὶ βλάβῃ τοῦ πλήθους, ἐγὼ πειράσομαι διδάξαι. Τῶν μὲν γάρ κλεπτῶν καὶ λωποδυτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα κακουργούντων ἕκαστος πρῶτον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐντυχόντ' ἀδικεῖ καὶ οὐκ ἂν οἶός τ' εἶη πάντας ἐκδύειν οὐδέ τὰ πάντων ὑφελέσθαι, εἴτα καταισχύνει τὴν αὐτοῦ δόξαν καὶ τὸν βίον μόνον. Εἰ δέ τις εἰσφέρει νόμον, ἐξ οὗ τοῖς ὑμᾶς βουλομένοις ἀδικεῖν ἢ πᾶσα ἐξουσία καὶ ἄδεια γενήσεται, οὗτος ὅλην ἀδικεῖ τὴν πόλιν καὶ καταισχύνει πάντας· νόμος γάρ αἰσχρός ὅταν κύριος ᾗ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τῆς θεμένης καὶ βλάπτει πάντας, ὅσοι περ ἂν αὐτῷ χρῶνται. Τὸν οὖν καὶ βλάπτειν ὑμᾶς καὶ δόξης ἀναπιμπλάναι φαύλης ἐπιχειροῦντα, τοῦτον οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες;

(Δημοσθένους, Κατὰ Τιμοκράτους 204-205)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εἰσφέρω νόμον = προτείνω νόμο

ἐντυγχάνω = συναντώ, συναναστρέφομαι

ἄδεια = ἔλλειψη φόβου

ἀναπίμπλημι = 1. γεμίζω μέχρι πάνω 2. μολύνω

φαῦλος = ποταπός

Κείμενο 20

Δύο χρόνια περίπου μετά τη μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.) ο ομοϊδεάτης και φίλος του Δημοσθένη, ο Κτησιφώντας, πρότεινε να στεφανωθεί ο ρήτορας με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του προς την πατρίδα. Ο πολιτικός αντίπαλος του Δημοσθένη, ο Αισχίνης, υπέβαλε ένσταση κατά του ψηφίσματος του Κτησιφώντα, αλλά για διάφορους λόγους αυτή συζητήθηκε μόλις το 330 π.Χ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἢ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε τὶ ἡμῶν ἐκάτερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὄρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δ' οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν. Τὶ δὲ ταῦτ' ἐδύνατο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; Ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον ὥς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὄρκων, ὑμῖν δ' ὥς ἐλάχιστον. Διὰ τί;

Δημοσθένη «Περὶ τοῦ στεφάνου» 25-26

Λεξιλόγιο

προαιρούμαι	= προτιμώ
εἴσεσθε	= μέλλοντας του ρήματος οἶδα
γράφω	= προτείνω εγγράφως
βουλεύω	= είμαι βουλευτής
τὴν ταχίστην	= πολύ γρήγορα, από τον πιο σύντομο δρόμο
ἀπολαμβάνω τοὺς ὅρκους	= αποσύρω τους ὅρκους
πυνθάνομαι + αιτιατική + κατηγορηματική μετοχή	= πληροφορούμαι
ἦν συμφέρον (απρόσωπο) + δοτική προσωπική	= συμφέρει

Κείμενο 21

Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρή τὸν μηδὲν αἰσχροὺν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν, ἐξελθόντι δ' ἐκ παίδων ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μὴτ' ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι, ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν ἔδοξέ μοι, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' ἐλέσθαι ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἑλλήνων πολλῶν πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὥς οὐ καλὰ γ' ἦν ἂν προειλόμην, ἐπιχειρεῖν λέγειν. Ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτη συμβεβίωκα τύχῃ, καὶ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερόν τι εἰπεῖν περὶ αὐτῆς παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τιν' ἐν οἷς σεμνύνομαι.

Δημοσθένους «Περὶ τοῦ στεφάνου» 257-258

Λεξιλόγιο

ὑπῆρξεν	=	συνέβη
φιλοτιμία	=	φιλότιμη πράξη
ἀπολείπομαι	=	υστερώ
αἰροῦμαι	=	προτιμῶ
ἔχω + ἀπαρέμφατο	=	μπορῶ να
σεμνύνομαι	=	περηφανεύομαι
ἀπολείπομαι τινος	=	υστερώ
δοκεῖ μοι + ειδικό ἀπαρέμφατο	=	μου φαίνεται ὅτι...
ὥστε + ἀπαρέμφατο	=	απαρεμφατική πρόταση

Κείμενο 22

Επιβάλλεται να προλάβουν οι Αθηναίοι την περαιτέρω ενίσχυση της μακεδονικής δύναμης.

(Ο ρήτορας αποκάλυψε τους αληθινούς στόχους του Φιλίππου και επανέλαβε τις προτάσεις του για διατήρηση και ενίσχυση του στρατεύματος του Διοπίθου.)

Εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ’ ἐὰν λογίσῃται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ τις ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γ’ οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὥς, ἐὰν ἡσυχίαν ἄγητε καὶ ἅπαντα προῆσθε, οὐκ ἐπ’ αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχροὺς μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἕνεκα ῥαθυμίας τοὺς ἄλλους πάντας Ἕλληνας εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτα εἰρηκέναι βουλοίμην·

Δημοσθένους, Περί τῶν ἐν Χερρονήσῳ 48-49»

Λεξιλόγιο

πόνος	= κόπος
πραγματεία	= φροντίδα
λυσιτελῶ	= ωφελῶ
ἀξιόχρεως	= ἀξιόπιστος

τελευτῶ	=	πεθαίνω	
τελευτῶν	=	(εδώ) τελικά	
ῥαθυμία	=	αδιαφορία	
προΐημι	=	αφήνω, ρίχνω (σε μία κατάσταση)	
εὐρίσκω + αιτιατική + κατηγορηματική μετοχή	=	βρίσκω κάτι/κάποιον να ...	
νή + αιτιατική	=	ομοτική επίκληση	
ἤ	=	α. ἤ (διαζευκτικός σύνδεσμος)	
		β. παρὰ (συγκριτικό μόριο)	
		γ. διαφορετικά (διαβεβαιωτικό	
μόριο)			
δοκεῖ + δοτική προσωπική	=	φαίνεται καλό να ...	
δοκεῖ + δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου	=	μου φαίνεται ότι ...	

Κείμενο 23

(Η στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως) Η ανάγκη τήρησης των νόμων – Ο ρόλος των δικαστών – Ευθεία επίθεση στον Αριστογείτονα.

Πάντα τὰ σεμνὰ καὶ καλὰ καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σώζεται, ἡ σωφροσύνη, ἡ πρὸς τοὺς γονέας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὑμῶν παρὰ τῶν νέων αἰσχύνη, ἡ εὐταξία, τῇ τῶν νόμων προσθήκῃ τῶν αἰσχυρῶν περίεστι, τῆς ἀναισχυντίας, τῆς θρασύτητος, τῆς ἀναιδεΐας. Ἰταμὸν γὰρ ἡ πονηρία καὶ τολμηρὸν καὶ πλεονεκτικὸν καὶ τὸνναντίον ἡ καλακαγαθία ἡσύχιον καὶ ὀκνηρὸν καὶ βραδὺ καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. Τοὺς νόμους οὖν δεῖ τηρεῖν καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικάζοντας ὑμῶν· μετὰ γὰρ τούτων οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν περίεισιν. Εἰ δὲ μή, λέλυται πάντα, ἀνέωκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστοτάτων ἡ πόλις γίγνεται.

Δημοσθένους «Κατὰ Ἀριστογείτονος» Α, 24-25

Λεξιλόγιο

περίεστι

= εἶμαι ανώτερος

ἰταμός

= θρασύς

εἰ δὲ μὴ	=	διαφορετικά
ἀνέφκται(< ανοίγομαι)	=	ανοίγομαι
συγκέχνηται (< συγχέομαι)	=	έχει διαταραχτεί

Κείμενο 24

Ο Μειδίας, παλαιός αντίπαλος του Δημοσθένη, επιτίθεται και γρονθοκοπεί τον ρήτορα δημόσια κατά τη διάρκεια της γιορτής του Διονύσου. Ο Δημοσθένης διατυπώνει το πρώτο προσωρινό κατηγορητήριο, δικαιώνεται από την εκκλησία του δήμου και ετοιμάζεται για την κανονική δίκη. Γράφει έναν έξοχο λόγο κατηγορίας, τον οποίο όμως δεν εκφώνησε ποτέ, αφού παραιτήθηκε από τη δίωξη του αντιπάλου του. Σπουδαίο κείμενο που συνδέεται με ένα αδιευκρίνιστο ερώτημα για την πολιτεία του ρήτορα.

Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου τῆς φιλανθρωπίας ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ. Τὶ οὖν πρὸς θεῶν; Εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδ' εἰς τοὺς Ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς καὶ διεξιὼν περὶ τῆς πόλεως εἴποι πρὸς αὐτοὺς ὅτι εἰσὶν Ἕλληνές τινες ἄνθρωποι οὕτως ἡμεροὶ καὶ φιλάνθρωποι τοὺς τρόπους ὥστε πόλλ' ὑφ' ὑμῶν ἡδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς, ὅμως οὐδ' ὅσων ἂν τιμὴν καταθέντες δούλους κτήσωνται, οὐδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν, ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύσοντα τέθεινται τουτονὶ καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάντας τὸν νόμον τοῦτον ἐζημιώκασιν θανάτῳ, εἰ ταῦτ' ἀκούσειαν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς προξένους αὐτῶν ποιήσασθαι;

Δημοσθένους «Κατὰ Μειδίου» 48-49

Λεξιλόγιο

νόμος φιλανθρωπίας	=	νόμος που διαπνέεται από ανθρωπισμό
πρὸς θεῶν	=	για όνομα των θεών
ἀνδράποδα	=	δούλοι
διεξέρχομαι	=	μιλώ με λεπτομέρεια

κατατίθημι τιμήν	=	πληρώνω
ζημιῶ	=	τιμωρώ
συνίημι	=	καταλαβαίνω

Κείμενο 25

Προοίμιον: ο Δημοσθένης διαχωρίζει τη θέση του από τους υπόλοιπους πολιτικούς αγορητές

Αφορμή για την εκφώνηση του Γ΄ Φιλιππικού στάθηκαν τα γεγονότα του 341 π.Χ. στη Θράκη, στα οποία αναφερόταν και ο λόγος *Περί των εν Χερρονήσω*, που είχε εκφωνηθεί τρεις εβδομάδες νωρίτερα.

Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾶστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα· ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε, πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαι τινῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὥς ἡμῶν τινες εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος μὴ πόθ' ὥς ἀμυνούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον.

Δημοσθένους «Κατὰ Φιλίππου» Γ, 6

Λεξιλόγιο

ὁμολογῶ	= συμφωνῶ
παρέρχομαι	= ανεβαίνω στο βήμα
ἀμύνομαι	= αποκρούω
πόλεμον ποιῶ	= προκαλῶ πόλεμο
ἀτόπως	= παράδοξα
γράφω	= προτείνω εγγράφως
αἰτία	= κατηγορία
διορθοῦσθαι	= διορθώνω, επιμένω

Κείμενο 26

(Η εισβολή των Λακεδαιμονίων στην Αττική) Συγκέντρωση των πελοποννησιακών δυνάμεων στον Ισθμό – Λόγος του Αρχίδαμου – Οι Αθηναίοι αποπέμπουν τον Σπαρτιάτη απεσταλμένο)

Οι Λακεδαιμόνιοι απαίτησαν την ακύρωση του Μεγαρικού ψηφίσματος και τη διάλυση της Αθηναϊκής συμμαχίας, ενώ ο Περικλής κάλεσε με δημηγορία του τους συμπολίτες του να τους αντιμετωπίσουν δυναμικά. Μετά την εξιστόρηση των "Πλαταϊκών", ο Θουκυδίδης παραθέτει κατάλογο των συμμάχων καθεμιάς από τις δύο πόλεις. Στη συνέχεια αφηγείται την εισβολή των Λακεδαιμονίων στην Αττική.

Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ Ἀρχίδαμος καὶ διαλύσας τὸν σύλλογον Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες σφᾶς ἤδη ἐν ὁδῷ ὄντας. Οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο αὐτόν ἐς τὴν πόλιν οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν γάρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ δέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων. Αποπέμπουσιν οὖν αὐτόν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτός ὄρων εἶναι αὐθημερόν τὸ τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἣν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι. Εὐμπέμπουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. Ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε διαλύσεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο, ὅτι « Ἦδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει». Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας τῷ στρατῷ προυχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν.

(Θουκυδίδου β,12,1-4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αἶρω τόν στρατόν = ξεκινώ με το στρατό

ἐνδίδωμι = υποχωρώ

συγγίγνομαι =1)συναναστρέφομαι,επικοινωνώ, συμβουλεύομαι,
μαθητεύω

2) (απολ.) συναθροίζομαι, συναντώ

ἀγωγός =συνοδός

Κείμενο 27

Τα γεγονότα των τριών πρώτων ετών του πολέμου (βιβλίο β')

Έτος 1ον: 431-430 πΧ

Η εισβολή των Λακεδαιμονίων στην Αττική) Παραινέσεις του Περικλή
– Πολεμική προετοιμασία των Αθηναίων

Ἔτι δέ τῶν Πελοποννησίων ξυλληγομένων τε ἐς τόν Ἰσθμόν καί ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τήν Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγός ὢν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τήν ἐσβολήν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μή πολλάκις ἢ αὐτός ἰδία βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη καί μή οὐ δηώσῃ, ἢ καί Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δέ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καί οἰκίας ἦν ἄρα μή δηώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ καί τά τῶν ἄλλων, ἀφήσιν αὐτά δημόσια εἶναι, καί μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι.

(Θουκυδίδου Β', 13)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὑποτοπέω-ῶ = υποψιάζομαι, φοβάμαι

δηρώ-ῶ = καταστρέφω, λεηλατώ (πρβ. δήωσις = λεηλασία)

πολλάκις (εδώ) = τυχόν, ίσως

Κείμενο 28

Έτος 2^{ον}: 430-429 πΧ

Παράδοσις της Ποτειδαίας εις τους Αθηναίους

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Ποτειδαῖται, ἐπειδὴ οὐκέτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν, ἀλλ' αἱ τε ἐσβολαί ἐς τὴν Ἀττικὴν Πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς Ἀθηναίους ὃ τε σῖτος ἐπελελοίπει καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπεγεγέννητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως πέρι ἀναγκαίας καὶ τινες καὶ ἀλλήλων ἐγένευντο, οὕτω δὲ λόγους προσφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις. Οἱ δὲ προσεδέξαντο ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀνηλωκυίας δὲ ἤδη τῆς πόλεως δισχιλία τάλαντα ἐς τὴν πολιορκίαν. Ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυνέβησαν, ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους ξύν ἐνὶ ἱματίῳ, γυναῖκας δὲ ξύν δυοῖν, καὶ ἀργύριόν τι ῥητόν ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον ἐς τε τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ἡ ἕκαστος ἐδύνατο. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς τε στρατηγοὺς ἐπητιάσαντο, ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν (ἐνόμιζον γάρ ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ἢ ἐβούλοντο), καὶ ὕστερον ἐποίκους ἔπεμψαν ἑαυτῶν ἐς τὴν Ποτείδαιαν καὶ κατῴκισαν.

(Θουκυδίδου β, 70)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπανίστημι = αποσύρομαι

προσφέρω λόγους = υποβάλλω προτάσεις

ἐπικούροι = οἱ μισθωτοὶ στρατιῶτες

ῥητός = ο ὁρισμένος, συμφωνημένος

ἐφόδιον = τὸ ἀναγκαῖο γιὰ συντήρηση

ἔποικος = ἀποικος

κατώκισαν = εγκατέστησαν

Κείμενο 29

Τα γεγονότα των ετών 428 έως 424 πΧ

Έτος 4^{ον}: 428-427 πΧ

Μετά την καταστολή της αποστασίας των Μυτιληναίων από τους Αθηναίους και την κατάληψη των Πλαταιών από τους Σπαρτιάτες (427 π.Χ.), ο Πελοποννησιακός πόλεμος εντείνεται με αφορμή την γενίκευση της εμφύλιας σύγκρουσης μεταξύ δημοκρατικών και ολιγαρχικών στην Κέρκυρα και την ανάμειξη Αθηναίων και Πελοποννησίων σε αυτήν.

Καί οί Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον καταπλεύσαντες ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μέν οἱ στρατηγοί τά ἐπεσταλμένα, οὐκ ἔσακουσάντων δέ τῶν Μυτιληναίων ἐς πόλεμον καθίσταντο. Ἀπαρασκεύαστοι δέ οἱ Μυτιληναῖοι καί ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν ἔκπλουν μέν τινα ἐποίησαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ ὀλίγον πρό τοῦ λιμένος, ἔπειτα καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τάς ναῦς τό παραυτίκα, εἰ δύναιντο, ὁμολογίᾳ τινί ἐπιεικεῖ ἀποπέμψασθαι. Καί οἱ στρατηγοί τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο, καί αὐτοί φοβούμενοι μή οὐχ ἱκανοὶ ᾧσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν. Καί ἀνακωχὴν ποιησάμενοι πέμπουσιν ἐς τάς Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ᾧ μετέμελεν ἤδη, καί ἄλλους, εἴ πως πείσειαν τάς ναῦς ἀπελθεῖν ὡς σφῶν οὐδέν νεωτεριούντων.

(Θουκυδίδου Γ', 4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπαγγέλλω = ανακοινώνω, αναφέρω, αναγγέλλω

τά ἐπεσταλμένα = οι επιστολές, οι διαταγές

προσφέρω λόγους = κάνω προτάσεις

παραυτίκα = αμέσως, στη στιγμή, τώρα

όμολογία = συμφωνία, συναίνεση, αποδοχή

οί διαβαλλόντες = οι συκοφάντες/ οι καταδότες

ἐπιεικεῖ = μετριοπαθή

εἴ πως πείσειανοὐδέν νεωτεριούντων.= Εισάγει πλάγια ερωτηματική πρόταση.

Μετά από ρήματα που δείχνουν απόπειρα ή προσπάθεια μερικές φορές ακολουθεί πρόταση (ἐάν+υποτ., εἰ +ευκτική) πλάγια ερωτημ. που εξαρτάται από τη μτχ πειρώμενοι η οποία εννοείται.

Κείμενο 30

Έτος 6^{ον}: 426-425πΧ

Καθαρμός της Δήλου

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καί Δήλον ἐκάθησαν Ἀθηναῖοι κατὰ χρησμόν δή τινα. Ἐκάθηρε μὲν γάρ καί Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον αὐτήν οὐχ ἄπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου· τότε δέ παῖσα ἐκαθάρθη τοιῶδε τρόπῳ. Θῆκαι, ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν Δήλῳ, πάσας ἀνεῖλον καί τό λοιπόν προεῖπον μήτε ἐναποθνήσκειν ἐν τῇ νήσῳ μήτε ἐντίκτειν, ἀλλ' ἐς Ῥήνειαν διακομίζεσθαι. Ἀπέχει δέ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον, ὥστε Πολυκράτης, ὁ Σαμίων τύραννος, ἰσχύσας τινά χρόνον ναυτικῶ καί τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας καί τήν Ῥήνειαν ἐλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ ἀλύσει δῆσας πρὸς τήν Δήλον. Καί τήν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τήν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δήλια. Ἦν δέ ποτε καί τό πάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς τήν Δήλον τῶν Ἰώνων τε καί περικτιόνων νησιωτῶν· ξύν τε γάρ γυναῖξί καί παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες, καί ἀγῶν ἐποιεῖτο αὐτόθι καί γυμνικός καί μουσικός, χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις.

(Θουκυδίδου Γ' ,104, 1-4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καθαίρω = εξαγνίζω, καθαρίζω

ἐφορῶμαι = φαίνομαι(από ψηλά)

θήκη =τάφος

ἀναιρῶ =μεταφέρω, ξεσηκώνω

ἀνατίθημι =αφιερώνω

πεντετηρίς = πενταετία

περικτίονες = οι γείτονες, αυτοί που κατοικούν γύρω

Κείμενο 31

BIBΛION ΣΤ'

Τα γεγονότα των ετών 416–413

Έτος 17ον: 415 — 414- Συζήτησις εις την ἐκκλησίαν του δήμου των Αθηναίων περί των προπαρασκευών της εκστρατείας.

Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν ἢ, εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστ' ἂν οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. Οἱ δέ τό μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξηρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δέ μᾶλλον ὠρμηντο καὶ τὸνναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παραινέσαι ἔδοξε καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλή ἐσσεσθαι. Καί ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις ὥς ἢ καταστρεψομένοις ἐφ' ᾧ ἔπλεον ἢ οὐδέν ἂν σφαλεῖσαν μεγάλην δύναμιν, τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὀψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δέ πολὺς ὄμιλος καὶ στρατιώτης ἐν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν καὶ προσκτήσεσθαι δύναμιν ὅθεν αἰδίων μισθοφορὰν ὑπάρξειν.

(Θουκυδίδου ΣΤ', 24)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

πρᾶγμα > πράττω = ἔργο, πράξη

- πράγματα = πράγματα, υποθέσεις, περιστάσεις, ενοχλήσεις, στενοχώριες
- πράγματα παρέχω τινί = ενοχλώ κάποιον
- πράγματα ἔχω παρὰ τινος = ενοχλούμαι ἀπὸ κάποιον
- οἱ ἐν τοῖς πράγμασι / οἱ ἐν τέλει = οἱ ἄρχοντες

ἐξηρέθησαν > ἐξαιροῦμαι = ἐκλέγομαι, ἐπιλέγομαι, μου αφαιρεῖται κάτι, χάνω

ὀχλώδης (ὄχλος + εἶδος) = ὁ ὅμοιος με ὄχλο, ὁ ενοχλητικός

τό ὀχλῶδες = ἡ ἐνόχληση, ἡ ἀνία, ἡ ταραχή

ὠρμηντο > ὀρμάομαι(-ῶμαι):-αμετάβατο = ξεκινώ, ορμώ

-με τελικό απαρέμφατο=είμαι πρόθυμος να

περιέστη > περιίσταμαι = στέκομαι ολόγυρα, περικυκλώνω

θεωρία < θεωρῶ = το θέαμα, η σκέψη

Κείμενο 32

Συνέλευσις των Συρακουσίων

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τό ἱερόν οὐκ ἦλθον, συγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς καί ἐπὶ πυράν ἐπιθέντες ηὐλίσαντο αὐτοῦ· τῇ δ' ὑστεραία τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἀπέδωσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καί τῶν συμμάχων περὶ ἑξήκοντα καί διακοσίους), τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὅσα ξυνέλεξαν (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καί τῶν συμμάχων ὡς πεντήκοντα), καί τὰ τῶν πολεμίων σκῦλα ἔχοντες ἀπέπλευσαν εἰς Κατάνην. Χειμῶν τε γάρ ἦν καί τόν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὐπω ἐδόκει δυνατόν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν καί ἐκ τῶν αὐτόθεν συμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται.

(Θουκυδίδου ΣΤ', 71)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

συγκομίζω + αιτιατική = συγκεντρώνω κάτι

αὐλίζομαι = στρατοπεδεύω, διανυκτερεύω

τὰ σκῦλα = τα ὅπλα, τα λάφυρα

μεταπέμπω + αιτιατική = ζητώ κάτι

ἀγείρω + αιτιατική = συγκεντρώνω

ἱπποκρατοῦμαι = εἶμαι κατώτερος ὡς πρὸς το ἱππικό

Κείμενο 33

BIBΛION Z'

Τα γεγονότα των ετών 414–412

Έτος 18^{ον}: 414–413: Ο Νικίας στέλλει εις Αθήνας αγγελιαφόρους ζητών ενισχύσεις ή ανάκλησιν.

Ὁ δέ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο καί ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδούσαν τήν τε τῶν πολεμίων ἰσχύν καί τήν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καί αὐτός ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλων πολλάκις μέν καί ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δέ καί τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι καί, εἰ μή ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μή ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. Φοβούμενος δέ μή οἱ πεμπόμενοι ἢ κατά τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν ἢ καί μνήμης ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολήν, νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τήν αὐτοῦ γνώμην μηδέν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους βουλευσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας. Καί οἱ μέν ὥχοντο φέροντες, οὓς ἀπέστειλε, τὰ γράμματα καί ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν.

(Θουκυδίδου Ζ', 8)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐπιδίδωμι = αυξάνομαι

ἀδυνασία = αδυναμία

μεταπέμπω = ανακαλώ

βουλεύομαι = σκέπτομαι, αποφασίζω

οἶχομαι = έχω φύγει

οἶχομαι + κατηγορηματική μτχ. = κατευθείαν ...

Κείμενο 34

Οι Αθηναῖοι ψηφίζουν την ενίσχυσιν του εκστρατευτικού σώματος.

Οἱ δέ Ἀθηναῖοι ξυνάρχοντας τῷ Νικίᾳ εἶλοντο Δημοσθένη τε καί Εὐρυμέδοντα. Καί τόν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐθύς ἀποπέμπουσιν ἐς τήν Σικελίαν μετά δέκα νεῶν ἄγοντα εἴκοσι καί ἑκατόν τάλαντα ἀργυρίου καί ἅμα ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ, ὅτι ἤξει βοήθεια καί ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται. Ὁ δέ Δημοσθένης ὑπομένων παρεσκευάζετο τόν ἔκπλουν ὡς ἅμα τῷ ἥρι ποιησόμενος, στρατιάν τε ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς συμμάχους καί χρήματα αὐτόθεν καί ναῦς καί ὀπλίτας ἐτοιμάζων. Πέμπουσι δέ καί περὶ τήν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσσοιεν μηδένα ἀπὸ Κορίνθου καί τῆς Πελοποννήσου ἐς τήν Σικελίαν περαιουῖσθαι. Οἱ γάρ Κορίνθιοι, ὡς αὐτοῖς οἱ πρέσβεις ἦκον καί τά ἐν τῇ Σικελίᾳ βελτίῳ ἤγγελλον, νομίσαντες οὐκ ἄκαιρον καί τήν προτέραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι, πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωντο καί ἐν ὀλκάσι παρεσκευάζοντο αὐτοί τε ἀποστελοῦντες ὀπλίτας ἐς τήν Σικελίαν καί ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες.

(Θουκυδίδου Ζ', 16,2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐπαγγέλλω τι = δίνω διαταγές

ἐπιρρώννυμαι = παίρνω περισσότερο θάρρος

ἡ ὀλκάς = πλοίο μεταγωγικό/ ἄκαιρος: επιρρ. κατηγ. τρόπου

Κείμενο 35

Έτος 19^{ον}: 413–412

Οι στρατηγοί αποφασίσαντες να φύγουν από τας Συρακούσας, αναβάλλουν την αναχώρησιν

Καί οί μὲν Συρακόσιοι εὐθύς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευάζοντο ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφοτέρω αὐθις τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὀρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγεννημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τό βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες, καὶ ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἐτι ὁμοίως ἠναντιοῦτο, ἀλλ' ἢ μὴ φανερώς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὡς ἐδύναντο ἀδηλότατα ἐκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι, καὶ παρεσκευάσθαι ὅταν τις σημῆνῃ. Καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν, ἀποπλεῖν ἢ σελήνῃ ἐκλείπει· ἐτύγχανε γάρ πανσέληνος οὔσα.

(Θουκυδίδου Ζ' , 50)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αὐθις = πίσω, πίσω πάλι (τόπος)

= πάλι, για δεύτερη φορά (χρόνος)

προσγίγνομαι τινι + δοτική = ἐρχομαι κοντά σε κάποιον, προστίθεται

ἴσχω = ἔχω (πιο έντονος στη σημασία τύπος)

μεταμέλομαι = μετανιώνω

ἀλλ' ἢ = παρὰ μόνο, εκτός

ψηφίζομαι + αιτιατική = ψηφίζω για κάτι

+ δοτική προσώπου = υπερασπίζομαι κάποιον

+ τελικό απαρέμφατο = αποφασίζω να ...

Κείμενο 36

Οι Αθηναίοι αναβάλλουν την άμεση εκτέλεση της αναχώρησής τους.

Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καί πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροισ καί ἀνθρώπων ἀπολομένων οἱ Συρακόσιοι καί οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες τά τε ναυάγια καί τούς νεκρούς ἀνείλοντο καί ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τροπαῖον ἔστησαν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν νεκρῶν μὲν πέρι ἢ ναυαγίων οὐδέ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς δέ νυκτός ἐβούλοντο εὐθύς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δέ Νικίᾳ προσελθὼν γνώμην ἐποιεῖτο πληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν βιάσασθαι, ἣν δύνωνται, ἅμα ἔω τὸν ἔκπλουν, λέγων ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαὶ εἰσι νῆες χρήσιμαί σφίσιν ἢ τοῖς πολεμίοις· ἦσαν γάρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐλάσσους ἢ πεντήκοντα.

(Θουκυδίδου Ζ' , 72)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀναιρουῖμαι τούς νεκρούς = περισυλλέγω τους νεκρούς

ἀναιρουῖμαι πόλεμον = ξεσηκώνω, κηρύττω πόλεμο

γνώμην ποιουῖμαι = προτείνω

βιάζομαι (μέσο) = εξαναγκάζω, χρησιμοποιώ βία

(παθητικό) = πιέζομαι, στενοχωριέμαι

ἔως = αὐγή, ξημέρωμα

ἅμα ἔω = κατὰ τα ξημερώματα

Κείμενο 37

BIBΛΙΟΝ Α΄

Αίτια και αφορμαί του πολέμου

ΑΝΑΔΕΙΞΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΔΥΝΑΜΙΝ (79-432πΧ) (89-118)

Εισφοραί των πόλεων δια τον πόλεμον κατά των Περσών(96).

Παραλαβόντες δέ οί Ἀθηναῖοι τήν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκόντων τῶν συμμάχων διά τό Πausανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρός τόν βάρβαρον καί ἅς ναῦς· πρόσχημα γάρ ἦν ἀμύνασθαι ὧν ἔπαθον δηοῦντας τήν βασιλέως χώραν. Καί Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστησαν, οἱ ἐδέχοντο τόν φόρον· οὕτῳ γάρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. Ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεῖς τετρακόσια τάλαντα καί ἐξήκοντα, ταμιεῖον τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς καί αἱ ξύνοδοι ἐς τό ἱερόν ἐγίγνοντο. Ἡγούμενοι δέ αὐτονόμων τό πρῶτον τῶν συμμάχων καί ἀπό κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καί διαχειρίσει πραγμάτων μεταξύ τοῦδε τοῦ πολέμου καί τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρός τε τόν βάρβαρον αὐτοῖς καί πρός τούς σφετέρους συμμάχους νεωτερίζοντας καί Πελοποννησίων τούς αἰεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἐκάστῳ.

(Θουκυδίδης, Α, 96-97, 1)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀμύνομαι τινα=παίρνω εκδίκηση, αποκρούω.

κατέστησαν(αμτβ.)= διορίστηκαν (Ἀθηναίοις= ποιητικό αίτιο).

ἢ φορά = η καταβολή του φόρου, η δόση.

τοσάδε ἐπῆλθον = τόσα επιτέλεσαν.

διαχειρίσει πραγμάτων = με τη διοίκηση πολιτικών υποθέσεων.

αὐτοῖς= από αυτούς(ποιητικό αίτιο)

Κείμενο 38

ΑΛΛΗΛΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΔΙΑ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ (126-138)

Κυλώνειον άγος και Περικλής (126).

Οί δέ μετά Κύλωνος έν τή άκροπόλει πολιορκούμενοι φλαύρως είχον σίτου τε καί ύδατος άπορία. Ο μέν ούν Κύλων καί ό άδελφός έκδιδράσκουσιν· οί δ' άλλοι ώς επιέζοντο καί τινες καί απέθνησκον υπό του λιμου, καθίζουσιν επί τον βωμόν ίκέται τον έν τή άκροπόλει. Αναστήσαντες δέ αυτούς οί των Αθηναίων επιτετραμμένοι την φυλακήν, ώς έώρων άποθνήσκοντας έν τω ίερω, έφ' ω μηδέν κακόν ποιήσουσιν, άπαγαγόντες απέκτειναν· καθεζομένους δέ τινας καί επί των σεμνών θεών τοίς βωμοίς έν τή παρόδω άπεχρήσαντο. Καί από τούτου έναγείς καί άλιτήριοι της θεου έκείνοί τε έκαλούντο καί τό γένος τό άπ' εκείνων. Ήλασαν μέν ούν καί οί Αθηναίοι τούς έναγείς τούτους, ήλασε δέ καί Κλεομένης ό Λακεδαιμόνιος ύστερον μετ' Αθηναίων στασιαζόντων, τούς τε ζώντας έλαύνοντες καί των τεθνεώτων τά όστα άνελόντες έξέβαλον.

(Θουκυδίδη , Α, 126, 9-12)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

φλαύρως είχον = βρίσκονταν σε ελεεινή κατάσταση.

άπεχρήσαντο = τους σκότωσαν.

έναγείς καί άλιτήριοι = μiasμένοι και ανόσιοι.

Κείμενο 39

Επανάστασις των Ποτειδαιατών

Ποτειδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις ἐπιμελήσοντες, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ Κορινθίων, (ἔπρασσον) ὅπως ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἣν δέη, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηνῶν ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν εὖροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἣν ἐπὶ Ποτείδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες. Καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσση πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὀλυνθον μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι.

Θουκυδίδου «Ἱστορίαι» Α, 58

Λεξιλόγιο

νεωτερίζω	=	παίρνω νεότερο μέτρο
τιμωρία	=	βοήθεια
ἐκ πολλοῦ (χρόνου)	=	πολύ νωρίτερα
ἐπιτήδειον	=	ικανοποιητικό
τά τέλη	=	οἱ ἄρχοντες
ἀφίσταμαι	=	απομακρύνομαι, αποστατώ
κοινῇ	=	μαζί, ἀπό κοινού
ξυνόμνυμι	=	ορκίζομαι
καταβάλλω	=	καταστρέφω
ἀνοικίζομαι	=	συγκεντρώνομαι γιὰ νὰ κατοικήσω (ὡς ἀποικὸς)
ὑπισχνοῦμαι + δοτική + ἀπαρέμφατο	=	υπόσχομαι ὅτι
πείθω + αιτιατική + ἀπαρέμφατο	=	πείθω κάποιον νὰ
ποιοῦμαι/ποιῶ τινα τι	=	κάνω κάποιον κάτι
ποιῶ τινα + ἀπρφ του σκοποῦ	=	κάνω κάποιον νὰ..., συντελῶ ὥστε νὰ..

Κείμενο 40

Ο ομιλητής είναι ανιψιός του Κλεώνυμου και μαζί με τα αδέρφια του διεκδικούν την περιουσία που ο θεός τους άφησε με διαθήκη σε κάποιους άλλους, λιγότερο στενούς συγγενείς του, τους Ποσειδίππο, Σίμωνα και Φερένικο. Οι ενάγοντες δεν αμφισβητούν τη γνησιότητα της διαθήκης, αλλά επικαλούνται τη βούληση του θείου τους για ακύρωσή της, επιθυμία που δεν πρόλαβε να ικανοποιήσει πριν από τον θάνατό του.

Τοσούτων τοίνυν ἡμῖν ὑπαρχόντων οὔτοι, καί συγγενεῖς ὄντες καί οὐδέν δίκαιον εἶπεῖν ἔχοντες, οὐκ αἰσχύνονται καταστήσαντες ἡμᾶς εἰς ἀγῶνα περὶ τούτων, περὶ ὧν αἰσχρόν ἦν ἀμφισβητῆσαι καί τοῖς μηδέν προσήκουσιν. Οὐχ ὁμοίως δέ μοι δοκοῦμεν, ὦ ἄνδρες, διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. Ἐγὼ μὲν γάρ οὐχ ὅτι ἀδίκως κινδυνεύω, τοῦθ' ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι τῶν παρόντων κακῶν, ἀλλ' ὅτι ἀγωνίζομαι πρὸς οἰκείους, οὓς οὐδ' ἀμύνεσθαι καλῶς ἔχει· οὐ γάρ ἂν ἐλάττω συμφορὰν ἡγησαίμην κακῶς ποιεῖν τούτους ἀμυνόμενος, οἰκείους ὄντας, ἢ κακῶς παθεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τούτων. Οὔτοι δ' οὐ τοιαύτην ἔχουσι τὴν γνώμην, ἀλλ' ἤκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καί τούς φίλους παρακαλέσαντες καί ῥήτορας παρασκευασάμενοι καί οὐδέν ἀπολείποντες τῆς αὐτῶν δυνάμεως, ὥσπερ, ὦ ἄνδρες, ἐχθρούς τιμωρησόμενοι καί οὐκ ἀναγκαίους καί συγγενεῖς κακῶς ποιήσοντες.

(Ισαίου, περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου, 5-7)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καθίστημί τινα εἰς ἀγῶνα = μπλέκω κάποιον σε δίκη

ἀμφισβητῶ = διαφιλονικῶ

οἱ μηδέν προσήκοντες = αυτοί που δεν έχουν καμία συγγένεια

ἀμύνομαι + αιτιατική = αποκρούω

ἀμύνω + δοτική = βοηθῶ

κακῶς ποιῶ = βλάπτω

κακῶς πάσχω = κακοποιούμαι

ἐξ ἀρχῆς = προηγουμένως

παρακαλῶ = προσκαλῶ

παρασκευάζομαι = προετοιμάζω

ἀναγκαῖοι = οικεῖοι

Κείμενο 41

Στο έργο, που θεωρείται νόθο, παρατίθενται διάφορες πρακτικές διδαχές του συγγραφέα προς κάποιον Δημόνικο για έναν ορθό και ηθικό τρόπο ζωής.

Ἐνθυμοῦ δέ ὅτι τοῖς μέν φαύλοις ἐνδέχεται τὰ τυχόντα πράττειν· εὐθύς γάρ τοῦ βίου τοιαύτην πεποίηνται τήν ὑπόθεσιν· τοῖς δέ σπουδαίοις οὐχ οἷόν τε τῆς ἀρετῆς ἀμελεῖν διά τό πολλούς ἔχειν τούς ἐπιπλήττοντας. Πάντες γάρ μισοῦσιν οὐχ οὕτω τούς ἑξαμαρτάνοντας ὥς τούς ἐπιεικεῖς μέν φήσαντας εἶναι, μηδέν δέ τῶν τυχόντων διαφέροντας, εἰκότως· ὅπου γάρ τούς τῷ λόγῳ μόνον ψευδομένους ἀποδοκιμάζομεν, ἢ πού γε τούς τῷ βίῳ παντί ἐλαττουμένους οὐ φαύλους εἶναι φήσωμεν; Δικαίως δ' ἂν τούς τοιούτους ὑπολάβοιμεν μή μόνον εἰς αὐτούς ἀμαρτάνειν ἀλλά καί τῆς τύχης εἶναι προδότας· ἡ μέν γάρ αὐτοῖς χρήματα καί δόξαν καί φίλους ἐνεχείρισεν, οἱ δέ σφᾶς αὐτούς ἀναξίους τῆς ὑπαρχούσης εὐδαιμονίας κατέστησαν.

(Ἰσοκράτους, πρὸς Δημόνικον 48 -49)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

φαῦλος = ἀσήμαντος, τιποτένιος, ἀπερίσκεπτος
 ἐνδέχομαι = ἀναλαμβάνω, δέχομαι, παραδέχομαι
 ὑπόθεσις = ὅ,τι τίθεται κάτω ἀπὸ τῆ βάσης, βάση, θεμέλιο, προϋπόθεση
 οἷον τ' ἐστὶ = εἶναι δυνατό
 ἐπιεικής = κατὰλληλος, δίκαιος, λογικός, μετριοπαθής
 ἢ (ἐπίρρημα βεβαιωτικό) = ἀλήθεια, βέβαια
 (ἐπίρρημα ἐρωτηματικό) = τι, δὲν εἶναι ἔτσι;

ὑπολαμβάνω = νομίζω, θεωρώ, παραδέχομαι / μεταφέρω κάτι

άμαρτάνω = σφάλλω, αποτυγχάνω

ἐγχειρέω-ῶ = επιχειρώ, αναλαμβάνω / βάζω τα χέρια μου πάνω σε κάτι

Κείμενο 42

Ο Αιγινήτικος είναι δικανικός λόγος του Ισοκράτη που αφορά στην διεκδίκηση της κληρονομιάς και τη νομιμότητα της υιοθεσίας σύμφωνα με το δίκαιο τριών διαφορετικών πόλεων, των Αιγινιτών, γιατί εκεί ζούσαν ο διαθέτης και ο κληρονόμος, όταν συντάχθηκε η διαθήκη και επιπλέον γιατί εκεί εκδικάζεται η υπόθεση. Ο νόμος των Σιφνίων γιατί είναι το δίκαιο της πολιτείας του διαθέτη και του κληρονόμου και ο νόμος της πολιτείας της ενάγουσας, γιατί αυτόν μπορεί να θελήσει αυτή να επικαλεστεί και να απαιτήσει με βάση αυτόν να κριθεί η υπόθεση. Αποτελείται από 51 παραγράφους.

Ἐνόμιζον μὲν, ὧ ἄνδρες Αἰγινῆται, οὕτω καλῶς βεβουλευῆσθαι περὶ τῶν αὐτοῦ Θρασύλοχον, ὥστε μηδένα ἂν ποτ' ἐλθεῖν ἐναντία πράξοντα ταῖς διαθήκαις, αἷς ἐκεῖνος κατέλιπεν· ἐπειδὴ δέ τοῖς ἀντιδίκοις τοιαύτη γνώμη παρέστηκεν, ὥστε καὶ πρὸς οὕτως ἔχουσας αὐτάς ἀμφισβητεῖν, ἀναγκαίως ἔχει παρ' ὑμῶν πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Τοῦναντίον δέ πέπονθα τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων. Τούς μὲν γάρ ἄλλους ὁρῶ χαλεπῶς φέροντας, ὅταν ἀδίκως περὶ τινος κινδυνεύωσιν, ἐγὼ δ' ὀλίγου δέω χάριν ἔχειν τούτοις, ὅτι μ' εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα κατέστησαν. Ἀκρίτου μὲν γάρ ὄντος τοῦ πράγματος οὐκ ἂν ἠπίστασθ' ὅποιος τις γεγεννημένος περὶ τὸν τετελευτηκότα κληρονόμος εἰμί τῶν ἐκείνου· πυθόμενοι δέ τά πραχθέντα πάντες εἴσεσθ' ὅτι δικαίως ἂν καὶ μείζονος ἢ τοσαύτης δωρεᾶς ἡξιώθην.

(*Ἰσοκράτους, Αἰγινήτικος 1-2*)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τοιαύτη γνώμη παρίσταται τινι =τέτοια σκέψη γεννιέται στον νου κάποιου

ἀμφισβητῶ = διαφωνώ

τυγχάνω τῶν δικαίων = βρίσκω το δίκιο μου

χαλεπῶς φέρω =αγανακτώ

ἄκριτον πρᾶγμα =αδίκαστη υπόθεση

ὅποῖος τις γεγενημένος =ποια διαγωγή έχοντας δείξει

ἀξιοῦμαι =κρίνομαι ἄξιος

Κείμενο 43

Το 366 π.Χ η Σπάρτη οδηγήθηκε σε πολιτική απομόνωση, καθώς οι Πελοποννήσιοι σύμμαχοί της υπέγραψαν συνθήκη ειρήνης με τους Θηβαίους. Με αυτήν αναγνωριζόταν η ανεξαρτησία της Μεσσήνης, γεγονός που αποτελούσε τεράστιο πλήγμα για τα σπαρτιατικά συμφέροντα. Ο Ισοκράτης, που επιδίωκε να μην ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η Θήβα, στον ομώνυμο λόγο παρουσιάζει τον Αρχίδαμο, γιο του βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαου Β΄ και επίδοξο διάδοχο του θρόνου, να τοποθετείται αρνητικά απέναντι σε αυτήν την εξέλιξη και να προσπαθεί να τονώσει το ηθικό των συμπατριωτών του.

Καίτοι λίαν προθύμως οί σύμμαχοι συμβεβουλεύκασιν ὑμῖν ὥς χρή Μεσσήνην ἀφέντας ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην. Οἷς ὑμεῖς δικαίως ἂν ὀργίζοισθε πολὺ μᾶλλον ἢ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀποστᾶσιν ἡμῶν. Ἐκεῖνοι μὲν γάρ ἀφέμενοι τῆς ἡμετέρας φιλίας τὰς αὐτῶν πόλεις ἀπώλεσαν, εἰς στάσεις καὶ σφαγὰς καὶ πολιτείας πονηράς ἐμβαλόντες, οὗτοι δ' ἡμᾶς ἤκουσι κακῶς ποιήσοντες· τὴν γάρ δόξαν, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑπτακοσίοις ἔτεσι κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ἡμᾶς ἀποβαλεῖν, ἥς οὐτ' ἀπρεπεστέραν τῇ Λακεδαίμονι συμφορὰν οὔτε δεινότεραν οὐδέ ποτ' ἂν εὐρεῖν ἠδυνήθησαν. Εἰς τοῦτο δ' ἤκουσι πλεονεξίας καὶ τοσαύτην ἡμῶν κατεγνώκασιν ἀνανδρίαν, ὥστε πολλάκις ἡμᾶς ἀξιώσαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πολεμεῖν, ὑπὲρ Μεσσήνης οὐκ οἶονται δεῖν κινδυνεύειν, ἀλλ' ἰν' αὐτοὶ τὴν σφετέραν αὐτῶν ἀσφαλῶς καρπῶνται, πειρῶνται διδάσκειν ὑμᾶς ὥς χρή τοῖς ἐχθροῖς τῆς ἡμετέρας παραχωρῆσαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀφίσταμαι τινός = αποστατώ, απομακρύνομαι από κάποιον

ἀφίεμαι = αφήνω από τα χέρια μου, αφήνω

ἀπόλλυμι = χάνω, καταστρέφω, σκοτώνω

στάσις = τοποθέτηση, θέση, εμφύλια διαμάχη

πολιτεία = πολίτευμα, πολιτικό σύστημα, διοίκηση

ἐμβάλλω = ρίχνω μέσα (μεταβατικό) / εισβάλλω (αμετάβατο)

πονηρός -ά -όν =αίτιος βασάνων, κακός, ανάξιος

- πονηρά πράγματα = κρίσιμη κατάσταση, κακή κατάσταση
- πονηρῶς ἔχω = βρίσκομαι σε κακή κατάσταση
- πονηρά πολιτεία = ολέθριο πολίτευμα

κακῶς ποιῶ τινά = βλάπτω κάποιον

- κακῶς πάσχω ὑπό τινος = βλάπτομαι από κάποιον
- εὖ ποιῶ τινά = ευεργετώ κάποιον
- εὖ πάσχω ὑπό τινος = ευεργετούμαι

καταγιγνώσκω +γενική προσώπου +αιτιτική πράγματος = καταλογίζω σε κάποιον κάποια κατηγορία

+γενική (αντικείμενο) +αιτιατική (ποινήs) = καταδικάζω κάποιον σε κάποια ποινή (π.χ. Κατέγνωσαν Σωκράτους θάνατον)

καρπόομαι (-οῦμαι) = ωφελοῦμαι, αποκτώ, μαζεύω τον καρπό

Κείμενο 44

Με τον λόγο αυτόν, τον οποίο ολοκλήρωσε το 380 π.Χ., ο Ισοκράτης απευθύνεται στον ελληνικό λαό, τον οποίο φαντάζεται συγκεντρωμένο σε κάποια μεγάλη γιορτή του Ελληνισμού. Το πρώτο μέρος του, το επιδεικτικό, αποτελεί ένα εγκώμιο της Αθήνας, ενώ στο δεύτερο, το συμβουλευτικό, διατυπώνει το όραμά του για την ένωση των Ελλήνων και την από κοινού αντιμετώπιση των βαρβάρων.

Εγκώμιο των πολεμικών κατορθωμάτων της πόλης – Η Αθήνα αρωγός και ευεργέτιδα των ασθενέστερων πόλεων στο απώτερο παρελθόν(51-60.)

Ἦγοῦμαι δέ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἦττον ἐκ τῶν κινδύνων τιμᾶσθαι προσήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. Οὐ γάρ μικρούς οὐδ' ὀλίγους οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν ἀλλὰ πολλούς καί δεινούς καί μεγάλους, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν χώρας, τοὺς δ' ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας· ἅπαντα γάρ τὸν χρόνον διετέλεσαν κοινήν τὴν πόλιν παρέχοντες καί τοῖς ἀδικουμένοις ἀεί τῶν Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν. Διό δὴ καὶ κατηγοροῦσιν τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν, ὥσπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαινεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους.

(Ισοκράτους, Πανηγυρικός 51 -53)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὑπομένω = μένω πίσω, αγωνίζομαι, ανέχομαι

διατελῶ + αιτιατική = τελειώνω, κατορθώνω κάτι

+ κατηγορηματική μετοχή = εξακολουθώ, συνεχίζω / συνέχεια ... (η μετοχή μεταφράζεται ως ρήμα και το διατελῶ ως επίρρημα)

ἐπαμύνω τινί = βοηθώ, υπερασπίζω κάποιον

θεραπεύω = υπηρετώ, περιποιούμαι, βοηθώ

Κείμενο 45

Αναζητώντας την ερμηνεία των κατορθωμάτων στα Μηδικά.

Καί μηδεὶς οἰέσθω μ' ἄγνοεῖν, ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι περὶ τοὺς καιροὺς τούτους πολλῶν ἀγαθῶν αἵτιοι τοῖς Ἑλλησι κατέστησαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν, ὅτι τοιούτων ἀνταγωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκεν. Βούλομαι δ' ὀλίγῳ μικρότερα περὶ τοῖν πόλεσιν εἰπεῖν καὶ μὴ ταχύ λίαν παραδραμεῖν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπομνήματα γένηται, τῆς τε τῶν προγόνων ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχθρας. Καίτοι μ' οὐ λέληθεν, ὅτι χαλεπὸν ἔστιν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων καὶ περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις πολλάκις εἰρήκασιν.

(Ἰσοκράτους, Πανηγυρικός 73 -74)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καθίσταμαι = γίνομαι

τυγχάνω + γενική = πετυχαίνω, ἔχω, συναντῶ

διαφέρω + γενική = ξεπερνῶ, υπερέχω

παρατρέχω τι = εκθέτω κάτι γρήγορα

ἐπέρχομαι = εμφανίζομαι

προκατειλημμένα πράγματα = αὐτά που ἔχουν συζητηθεῖ ἀπὸ πρὶν

Κείμενο 46

Σε αυτό το έργο του ο Ισοκράτης, σε ηλικία ογδόντα δύο ετών πια, δανείζεται την εξωτερική τυπολογία ενός λόγου περί αντιδόσεως, για να συνθέσει μια απολογία για τις απόψεις και τον βίο του. Στην αρχή του εκτενούς προοιμίου (ΙΣΟΚΡ 15.1–29) υποστήριξε ότι η πρόκληση που δέχτηκε από τον Λυσίμαχο για ανταλλαγή των περιουσιών τους (*ἀντίδοσις*) του δίνει την ευκαιρία να αντικρούσει τις συκοφαντίες όσων τον εχθρεύονταν και να σκιαγραφήσει με σαφήνεια την προσωπικότητα και τη δραστηριότητά του. Συνεχίζοντας έκανε λόγο για τις δυσκολίες που αντιμετώπισε κατά τη συγγραφή εξαιτίας του στόχου του να παραθέσει, πέρα από τα συνηθισμένα δικανικά επιχειρήματα, τις απόψεις του περί "φιλοσοφίας" (με τον όρο ο Ισοκράτης εννοεί την πνευματική καλλιέργεια που προσέφερε ο ίδιος με τη διδασκαλία της ρητορικής, καταρτίζοντας ανθρώπους της δράσεως), αλλά και εξαιτίας των διαβολών που διατύπωσε προηγουμένως ο αντίδικός του.

Τούτων μὲν ἔνεκα τοῦτον τὸν τρόπον ζῆν προειλόμην· τῶν δὲ λημμάτων τῶν παρὰ τῆς πόλεως ἀπεσχόμην, δεινὸν ἡγησάμενος, εἰ δυνάμενος ἐκ τῶν ἰδίων τρέφειν ἑμαυτόν ἐμποδὼν τῷ γενήσομαι τῶν ἐντεῦθεν ζῆν ἠναγκασμένων λαβεῖν τό διδόμενον ὑπὸ τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὴν ἐμὴν παρουσίαν ἐνδεὴς τις γενήσεται τῶν ἀναγκαίων· ὑπὲρ ὧν ἐπαίνου τυγχάνειν ἄξιός ἦν μᾶλλον ἢ διαβολῆς. Νῦν δ' εἰς πολλὴν ἀπορίαν καθέστηκα, τί δρῶν ἀρέσαι δυνηθεῖν ἂν τοῖς τοιούτοις. Εἰ γὰρ ἅπαντα τὸν χρόνον ἔργον

ποιούμενος, ὅπως μηδένα μήτ' ἀδικήσω μήτ' ἐνοχλήσω μήτε
λυπήσω, δι' αὐτά ταῦτα λυπῶ τινας, τί ποιῶν ἄν χαριζοίμην; Ἡ τί
λοιπόν ἐστι πλήν ἐμέ μέν ἀτυχῇ, τοὺς δέ τοιούτους ἀμαθεῖς δοκεῖν
εἶναι καί δυσκόλους τοῖς συμπολιτευομένοις;

(Ισοκράτους, περί ἀντιδόσεως 152-153)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Προαιροῦμαι= προτιμῶ

Λῆμμα= κέρδος, ωφέλεια

ἀπέχομαι= απέχω από, μένω μακριά από

Κείμενο 47

Πρῶτον μὲν οὖν ὀρίσασθαι δεῖ, τίνων ὀρεγόμενοι καὶ τίνος τυχεῖν βουλόμενοι τολμῶσί τινες ἀδικεῖν· ἦν γάρ ταῦτα καλῶς περιλάβωμεν, ἄμεινον γνώσεσθε τὰς αἰτίας τὰς καθ' ἡμῶν λεγομένας, εἴτ' ἀληθεῖς εἰσιν εἴτε ψευδεῖς. Ἐγὼ μὲν οὖν ἡδονῆς ἢ κέρδους ἢ τιμῆς ἕνεκα φημί πάντα πάντα πράττειν· ἔξω γάρ τούτων οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν ὁρῶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνομένην. Εἰ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχει, λοιπόν ἐστι σκέψασθαι, τί τούτων ἂν ἡμῖν γίγνοιτο διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους. Πότερον ἂν ἡσθεῖμεν ὀρῶντες ἢ καὶ πυνθανόμενοι πονηροὺς αὐτοὺς ὄντας καὶ δοκοῦντας τοῖς συμπολιτευομένοις; Καὶ τίς οὕτως ἐστὶν ἀναίσθητος, ὅστις οὐκ ἂν ἀλγήσειε τοιαύτης διαβολῆς περὶ αὐτόν γιγνομένης; Ἀλλά μὴν οὐδ' ἂν θαυμασθεῖμεν οὐδέ τιμῆς μεγάλης τύχοιμεν τοιούτους τοὺς συνόντας ἀποπέμποντες, ἀλλὰ πολὺ ἂν μᾶλλον καταφρονηθεῖμεν καὶ μισηθεῖμεν τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρίαις ἐνόχων ὄντων.

(Ἰσοκράτους, περὶ ἀντιδόσεως 217 -219)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὀρέγομαι = ἐπιθυμῶ

τυγχάνω = πετυχαίνω

περιλαμβάνω = ἐκθέτω

αἰτία = κατηγορία

ἔξω = ἐκτός

ἡδομαι = εὐχαριστιέμαι

συμπολιτευόμενοι = συμπολίτες

ἀλγῶ = πονῶ ψυχικά

οἱ συνόντες = οἱ μαθητές

πονηρία = ἠθικὴ παρεκτροπὴ, κακοήθεια

Κείμενο 48

Θαυμάζω δ' ὅσοι τοὺς μὲν φύσει δεινοὺς ὄντας εἰπεῖν εὐδαιμονίζουσιν ὥς ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ πράγματος αὐτοῖς συμβεβηκότος, τοὺς δὲ τοιούτους γενέσθαι βουλομένους λοιδοροῦσιν ὥς ἀδίκου καὶ κακοῦ παιδεύματος ἐπιθυμοῦντας. καίτοι τί τῶν φύσει καλῶν ὄντων μελέτη κατεργασθὲν αἰσχρὸν ἢ κακὸν ἐστίν; οὐδὲν γὰρ εὐρήσομεν τοιοῦτον, ἀλλ' ἓν γε τοῖς ἄλλοις ἐπαινοῦμεν τοὺς ταῖς φιλοπονίαις ταῖς αὐτῶν ἀγαθὸν τι κτήσασθαι δυνηθέντας μᾶλλον ἢ τοὺς παρὰ τῶν προγόνων παραλαβόντας, εἰκότως· συμφέρει γὰρ ἐπὶ τε τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν λόγων, μὴ τὰς εὐτυχίας ἀλλὰ τὰς ἐπιμελείας εὐδοκιμεῖν. οἱ μὲν γὰρ φύσει καὶ τύχῃ δεινοὶ γενόμενοι λέγειν οὐ πρὸς τὸ βέλτιστον ἀποβλέπουσιν, ἀλλ' ὅπως ἂν τύχωσιν, οὕτω χρῆσθαι τοῖς λόγοις εἰώθασιν· οἱ δὲ φιλοσοφία καὶ λογισμῷ τὴν δύναμιν ταύτην λαβόντες, οὐδὲν ἀσκέπτως λέγοντες, ἤττον περὶ τὰς πράξεις πλημμελοῦσιν.

(Ἰσοκράτης, Περὶ Ἀντιδόσεως, 291-292)

Λεξιλόγιο

δεινός: ικανός, επιδέξιος, φοβερός

εὐδαιμονίζω: μακαρίζω, καλοτυχίζω

ἀγαθός: καλός, ενάρετος, ευγενής, ανδρεῖος

καλός: καλός, ωραίος, όμορφος, δίκαιος, έντιμος, τίμιος, ορθός, ένδοξος, ορθός, ευγενής,

τὸ καλόν: αρετή, αγαθό

λοιδορέω-ῶ: κακολογώ, βρίζω

παίδευμα: διδασκαλία, μάθημα

μελέτη: φροντίδα, επιμέλεια

κατεργασθὲν: του ρ. κατεργάζομαι: κατορθώνω, κερδίζω, αποκτώ

αἰσχρός: άσχημος, ατιμωτικός, απαράδεκτος, κακοήθης

εὐδοκιμέω-ῶ: έχω καλή φήμη, εκτιμῶμαι

Κείμενο 49

Ο Καλλίμαχος οδήγησε τον ομιλητή στα δικαστήρια, διεκδικώντας τα χρήματά του, που είχαν δημευθεί κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης των Δέκα (οι οποίοι ανέλαβαν την εξουσία μετά τους Τριάκοντα και πριν την αποκατάσταση της αθηναϊκής δημοκρατίας). Ο ομιλητής από την αρχή του λόγου του επιδίωξε να αποδείξει ότι ο ίδιος δεν ήταν υπεύθυνος της δήμευσης και ότι για το θέμα είχε προηγηθεί διαιτησία και συμβιβασμός μεταξύ τους. Κάλεσε, λοιπόν, τους δικαστές να σεβαστούν το πνεύμα και τους στόχους της αμνηστίας του 403 π.Χ. και να μην ικανοποιούν τα αιτήματα όσων μνησικακώντας συνέχιζαν να εγείρουν αξιώσεις για τα γεγονότα της περιόδου πριν από την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Ακολουθεί απόσπασμα από την πίστιν του λόγου.

Νῦν δέ ἀνάγκη περί τοῦ νόμου πρῶτον εἰπεῖν, καθ' ὃν εἰσεληλύθαμεν, ἵν' ἐπιστάμενοι, περί ὧν ἀμφισβητοῦμεν, τήν ψῆφον φέρητε, καί μηδεῖς ὑμῶν θαυμάσῃ, διότι φεύγων τήν δίκην πρότερος λέγω τοῦ διώκοντος. Ἐπειδή γάρ ἐκ Πειραιέως κατελθόντες ἐνίους ἑωρᾶτε τῶν πολιτῶν συκοφαντεῖν ὠρμημένους καί τάς συνθήκας λύειν ἐπιχειροῦντας, βουλόμενοι τούτους τε παῦσαι καί τοῖς ἄλλοις ἐπιδεῖξαι, ὅτι οὐκ ἀναγκασθέντες ἐποιήσασθε αὐτάς ἀλλ' ἡγούμενοι τῇ πόλει συμφέρειν, εἰπόντος Ἀρχίνου νόμον ἔθεσθε, ἂν τις δικάζεται παρὰ τούς ὅρκους, ἐξεῖναι τῷ φεύγοντι παραγράψασθαι, τούς δέ ἄρχοντας περί τούτου πρῶτον εἰσάγειν, λέγειν δέ πρότερον τόν παραγραψάμενον, ὁπότερος δ' ἂν ἡττηθῇ, τήν ἐπωβελίαν ὀφείλειν, ἵν' οἱ τολμῶντες μνησικακεῖν μή μόνον ἐπιорκοῦντες ἐξελέγχοιντο μηδέ τήν παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίαν ὑπομένοινεν, ἀλλά καί παραχρῆμα ζημιοῖντο.

(*Ισοκράτους, πρὸς Καλλίμαχον*1-3)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εἰσέρχομαι = παρουσιάζομαι στο δικαστήριο
ἀμφισβητῶ = διαφωνώ
τὴν ψῆφον φέρω = αποφασίζω
δίκην φεύγω = δικάζομαι, κατηγορούμαι
ὁ διώκων = ο κατήγορος
ὁρμῶμαι = είμαι πρόθυμος
λύω = παραβαίνω
ἐπιδείκνυμι = καθιστῶ φανερό
νόμον τίθεμαι = θεσπίζω νόμο
ὁ φεύγων = ο κατηγορούμενος
παραγράφομαι = κάνω ένσταση
ἐπωβελία = ένα έκτο δραχμής, πρόστιμο
μνησικακῶ = θυμάμαι περασμένα κακά
παραχρῆμα = αμέσως
ζημιούμαι = τιμωρούμαι
ὑπομένω = περιμένω
ήττώμαι = χάνω τη δίκη (εδώ)

Κείμενο 50

Στο πλαίσιο δίκης βλάβης ο εναγόμενος, ο νεότερος Αλκιβιάδης, υπερασπίζεται τον ομώνυμο πατέρα του απέναντι στις κατηγορίες του Τεισία από το Άργος ότι ο διάσημος πολιτικός είχε οικειοποιηθεί το άρμα του τελευταίου, με το οποίο νίκησε στους Ολυμπιακούς αγώνες. Σώζεται το τελευταίο τμήμα του έργου, το οποίο αποτελεί έναν έπαινο για τον χαρακτήρα και τις επιλογές του πρεσβύτερου Αλκιβιάδη. Αρχικά ο ομιλητής απέδωσε την ενοχοποίηση του πατέρα του για τη διακωμώδηση των Μυστηρίων στους ολιγαρχικούς κύκλους της πόλης, γεγονός που τον ανάγκασε να καταφύγει στους εχθρούς της Αθήνας. Συνεχίζοντας χαρακτήρισε ως συκοφαντικούς τους ισχυρισμούς ότι καθοδήγησε στρατιωτικά τους Λακεδαιμονίους και ότι τους συμβούλευσε να οχυρώσουν τη Δεκέλεια.

Οί τό πρῶτον ἐπιβουλεύσαντες τῷ δήμῳ καί καταστήσαντες τούς τετρακοσίους, ἐπειδή παρακαλούμενος ὁ πατήρ οὐκ ἤθελε γενέσθαι μετ' αὐτῶν, ὀρῶντες αὐτόν καί πρὸς τὰς πράξεις ἐρρωμένως ἔχοντα καί πρὸς τό πλῆθος πιστῶς διακείμενον, ἡγοῦντο οὐδέν οἰοί τ' εἶναι κινεῖν τῶν καθεστώτων, πρὶν ἐκποδῶν ἐκεῖνος αὐτοῖς γένοιτο. Εἰδότες δέ τήν πόλιν τῶν μὲν περὶ τούς θεούς μάλιστ' ἂν ὀργισθεῖσαν, εἴ τις εἰς τὰ μυστήρια φαίνοιτ' ἐξαμαρτάνων, τῶν δ' ἄλλων εἴ τις τήν δημοκρατίαν τολμῶη καταλύειν, ἀμφοτέρως ταύτας συνθέντες τὰς αἰτίας εἰσῆγγελλον εἰς τήν βουλήν, λέγοντες, ὡς ὁ πατήρ μὲν συνάγοι τήν ἐταιρείαν ἐπὶ νεωτέροις πράγμασιν, οὗτοι δ' ἐν τῇ Πουλυτίωνος οἰκίᾳ συνδειπνοῦντες τὰ μυστήρια ποιήσκειαν. Ὁρθῆς δέ τῆς πόλεως γενομένης διὰ τό μέγεθος τῶν αἰτιῶν καί διὰ ταχέων συλλεγείσης ἐκκλησίας οὕτω σαφῶς ἐπέδειξεν αὐτούς ψευδομένους, ὥστε παρὰ μὲν τῶν κατηγορῶν ἡδέως ἂν ὁ δῆμος δίκην ἔλαβε, τόν δ' εἰς Σικελίαν στρατηγόν ἐχειροτόνησεν.

(Ίσοκράτους, περί τοῦ ζεύγους 5-7)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οἷόν τ' ἐστι = εἶναι δυνατό

οἷός τ' εἰμί = εἶμαι δυνατός, μπορώ

παρακαλῶ = προσκαλῶ

γίγνομαι ἐκποδών = απομακρύνομαι, εκδιώκομαι

ποιοῦμαι ἐκποδών = απομακρύνω κάποιον

ἐπιβουλεύω τινί = σκευωρῶ ἐνάντια σε κάποιον

ἐρρωμένως = δυνατά

εἰσαγγέλλω = κατηγορῶ δημόσια (πρβ. εἰσαγγελέας = δημόσιος κατήγορος)

Κείμενο 51

Ἡγοῦμαι δ' αὐτόν παρ' ὑμῶν δικαίως ἂν πλείστης συγγνώμης τυγχάνειν· ὑπὸ γάρ τῶν τριάκοντ' ἐκπεσόντες ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς ἐχρήσασθε. Ἐξ ὧν ἐνθυμεῖσθαι χρή, πῶς ἕκαστος ὑμῶν διέκειτο καί τίνα γνώμην εἶχεν καί ποῖον κίνδυνον οὐκ ἂν ὑπέμεινεν ὥστε παύσασθαι μὲν μετοικῶν, κατελθεῖν δ' εἰς τὴν πατρίδα, τιμωρῆσασθαι δέ τοὺς ἐκβαλόντας. Ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἤλθετε δεησόμενοι συγκαταγαγεῖν ὑμᾶς; Τίνος δ' ἀπέσχεσθε πειρώμενοι κατελθεῖν; Οὐ καταλαβόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ διεφθείρετε καὶ τὴν γῆν ἐτέμνετε καὶ τὰ προάστεια ἐνεπρήσατε καὶ τελευτῶντες τοῖς τείχεσιν προσεβάλετε; Καὶ ταῦθ' οὕτω σφόδρ' ἐνομίζετε χρῆναι ποιεῖν ὥστε τοῖς ἡσυχίαν ἄγουσι τῶν συμφυγάδων μᾶλλον ὠργίζεσθε ἢ τοῖς αἰτίοις τῶν συμφορῶν γεγεννημένοις. Ὡστ' οὐκ εἰκὸς ἐπιτιμᾶν τοῖς τῶν αὐτῶν ὑμῖν ἐπιθυμοῦσιν, οὐδέ κακοὺς ἄνδρας νομίζειν ὅσοι φεύγοντες κατελθεῖν ἐζήτησαν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι μένοντες φυγῆς ἄξι' ἐποίησαν.

(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΕΥΓΟΥΣ 12-14)

Κείμενο 52

Ο *Αρεοπαγитικός* γράφηκε μετά το τέλος του Συμμαχικού πολέμου (357–355 π.Χ.), ο οποίος σήμανε τη διάλυση της Β΄ Αθηναϊκής συμμαχίας. Σε αυτόν ο Ισοκράτης κάνει έκκληση προς τους συμπολίτες του για αναπροσαρμογή της πολιτικής τους στα εσωτερικά και εξωτερικά θέματα και επιστροφή στις πατροπαράδοτες αρχές διακυβέρνησης της πόλης.

Εύρίσκω γὰρ ταύτην μόνην ἂν γενομένην καὶ τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν καὶ τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν, ἣν ἐθελήσωμεν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν ἀναλαβεῖν, ἣν Σόλων μὲν ὁ δημοτικώτατος γενόμενος ἐνομοθέτησε, Κλεισθένης δ' ὁ τοὺς τυράννους ἐκβαλὼν καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν πάλιν ἐξ ἀρχῆς κατέστησεν. Ἦς οὐκ ἂν εὕροιμεν οὔτε δημοτικωτέραν οὔτε τῇ πόλει μᾶλλον συμφέρουσαν. Τεκμήριον δὲ μέγιστον· οἱ μὲν γὰρ ἐκείνη χρώμενοι, πολλὰ καὶ καλὰ διαπραξάμενοι καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδοκίμησαντες, παρ' ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον, οἱ δὲ τῆς νῦν παρούσης ἐπιθυμήσαντες, ὑπὸ πάντων μισηθέντες καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες, μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιπεσεῖν.

(Ισοκράτης, *Αρεοπαγитικός* 16-18)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀναλαμβάνω = επαναφέρω (εδώ), ξαναπαίρνω, αναλαμβάνω
δημοτικός = δημοφιλής/δημοκρατικός

κατάγω = επαναφέρω από την εξορία

εὐδοκιμῶ = προσδεύω, έχω καλή φήμη (εδώ), χαίρω εκτίμησης

μικρόν ἀπέλιπον = λίγο έλειψε να, παραλίγο

Κείμενο 53

Ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν οἶδα διὰ τὸν πόλεμον μεγάλην εὐδαιμονίαν κτησαμένους, πολλοὺς δὲ τῆς ὑπαρχούσης ἀποστερηθέντας διὰ τὴν εἰρήνην· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἀποτόμως οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν, ἀλλ' ὥς ἂν χρήσηται τις τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς, οὕτως ἀνάγκη καὶ τὸ τέλος ἐκβαίνειν ἐξ αὐτῶν. Χρὴ δὲ τοὺς μὲν εὖ πράττοντας τῆς εἰρήνης ἐπιθυμεῖν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ καταστάσει πλεῖστον ἂν τις χρόνον τὰ παρόντα διαφυλάξειεν· τοὺς δὲ δυστυχοῦντας τῷ πολέμῳ προσέχειν τὸν νοῦν· ἐκ γὰρ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς καινουργίας θᾶπτον ἂν μεταβολῆς τύχοιεν. Ὡν ἡμεῖς δέδοικα μὴ τάναντία πράττοντες φανῶμεν.

Ισοκράτη «Ἀρχίδαμος» KB', 50

Λεξιλόγιο

ἀποτόμως	=	απόλυτα
χρῶμαι τοῖς καιροῖς	=	εκμεταλλεύομαι τις περιστάσεις
ἐκβαίνει τὸ τέλος	=	βγαίνει το ἀποτέλεσμα
εὖ πράττω	=	ευτυχῶ
προσέχω τὸν νοῦν τινι	=	έχω την προσοχή μου στραμμένη σε κάποιον ή σε κάτι
καινουργία	=	δημιουργία νέας κατάστασης
οἶδα + αιτιατική + κατηγορηματική μετοχή	=	γνωρίζω ότι
φαίνομαι + κατηγορηματική μετοχή	=	φαίνομαι να
ἐπιθυμῶ + γενική	=	επιθυμῶ κάτι
τυγχάνω + γενική	=	πετυχαίνω να

Κείμενο 54

Δύο χρόνια μετά την υπογραφή της "ειρήνης του Φιλοκράτη" (346 π.Χ.) ο Ισοκράτης, έστειλε την παρακάτω επιστολή στον Φίλιππο. Ήδη από την αρχή της ο ρήτορας χαρακτήρισε τη συνθήκη ως ένα θετικό βήμα για την πραγματοποίηση της πανελλήνιας ιδέας, με την ένωση των Ελλήνων υπό τον Φίλιππο σε έναν κοινό αγώνα κατά των Περσών. Αφού κάλεσε τον Μακεδόνα βασιλιά να μελετήσει προσεκτικά τις προτάσεις του, αγνοώντας τις ενστάσεις όσων έβλεπαν στο πρόσωπό του έναν απλό κατακτητή, αλλά και παραβλέποντας τις αδυναμίες του επιστολικού λόγου σε σχέση με τον ρητορικό.

Εὖ δ' ἴσθι μηδὲν ἂν με τούτων ἐπιχειρήσαντα σε πείθειν, εἰ δυναστείαν μόνον καὶ πλοῦτον ἑώρων ἐξ αὐτῶν γενησόμενον· ἡγοῦμαι γὰρ τά γε τοιαῦτα καὶ νῦν σοι πλείω τῶν ἱκανῶν ὑπάρχειν καὶ πολλήν ἀπληστίαν ἔχειν, ὅστις προαιρεῖται κινδυνεύειν ὥστ' ἢ ταῦτα λαβεῖν ἢ στερηθῆναι τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ γὰρ οὐ πρὸς τὰς τούτων κτήσεις ἀποβλέψας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ἀλλ' οἰόμενος ἐκ τούτων μεγίστην σοι καὶ καλλίστην γενήσεσθαι δόξαν. Ἐνθυμοῦ δ' ὅτι τὸ μὲν σῶμα θνητὸν ἅπαντες ἔχομεν, κατὰ δὲ τὴν εὐλογίαν καὶ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν φήμην καὶ τὴν μνήμην τὴν τῷ χρόνῳ συμπαρακολουθοῦσαν ἀθανασίας μεταλαμβάνομεν, ἧς ἄξιον ὀρεγομένους καθ' ὅσον οἰοί τ' ἐσμέν ὅτιοῦν πάσχειν.

Ἰσοκράτους «Φίλιππος» 133 - 134

Λεξιλόγιο

δυναστεία	=	δύναμη, κυριαρχία, εξουσία, ολιγαρχία
προαιρουῖμαι	=	προτιμώ, εκλέγω
στερουῖμαι τῆς ψυχῆς	=	χάνω τη ζωή μου ≠ μάχομαι περί ψυχῆς = αγωνίζομαι για τη ζωή μου
εὐλογία	=	έπαινος, εγκώμιο, δόξα
μεταλαμβάνω	=	μετέχω σε κάτι
ὅ,τιοῦν	=	οτιδήποτε
μεταλαμβάνω τινος	=	μετέχω σε κάτι
ὀρέγομαι τινος	=	επιθυμώ κάτι

Κείμενο 55

Στο έργο αυτό ο Ισοκράτης επέκρινε ένα σοφιστή που υπερασπίστηκε τον μυθικό βασιλιά της Αιγύπτου Βούσιρη (θυσίαζε τους ξένους- τον σκότωσε ο Ηρακλής).

Ὑπὲρ ὧν τὴν μὲν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν, οὐ μὴν ἀτιμώρητοί γε διέφυγον ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν ἀλῆται καὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐνδεεῖς κατέστησαν, οἱ δ' ἐτυφλώθησαν, ἄλλος δὲ φεύγων τὴν πατρίδα καὶ τοῖς οἰκειοτάτοις πολεμῶν ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσεν. Ὅρφεὺς δ' ὁ μάλιστα τούτων τῶν λόγων ἀψάμενος, διασπασθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν· ὥστ' ἦν σωφρονῶμεν, οὐ μιμησόμεθα τοὺς λόγους τοὺς ἐκείνων, οὐδὲ περὶ μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους κακηγορίας νομοθετήσομεν, τῆς δ' εἰς τοὺς θεοὺς παρρησίας ὀλιγωρήσομεν, ἀλλὰ φυλαξόμεθα καὶ νομιοῦμεν ὁμοίως ἀσεβεῖν τοὺς τε λέγοντας τὰ τοιαῦτα καὶ τοὺς πιστεύοντας αὐτοῖς.

Ἰσοκράτους «Βούσιρις» 39-40

Λεξιλόγιο

ἀλήτης (< ἀλῶμαι)	=	περιπλανώμενος
ἐνδεής	=	στερημένος, φτωχός
φεύγω τι	=	προσπαθῶ να αποφύγω κάτι, εξορίζομαι από κάπου
διατελῶ πολεμῶν	=	πολεμῶ συνεχῶς
ἄπτομαι	=	αγγίζω κάτι, χρησιμοποιῶ κάτι
διασπῶμαι	=	κατακομματιάζομαι, μοιράζομαι
κακηγορία	=	κακολογία, κατηγορία, συκοφαντία, δυσφήμιση
ὀλιγωρῶ	=	παραμελῶ, αδιαφορῶ
καθίσταμαι (συνδετικό)	=	γίνομαι

διατελῶ + κατηγορηματική μετοχή	=	περνῶ τον καιρό μου, συνεχῶς ...
ὀλιγωρῶ + γενική	=	παραμελῶ
ἄπτομαι + γενική	=	αγγίζω κάτι, χρησιμοποιῶ κάτι

Κείμενο 56

Ο Λυκούργος εισηγείται είσαγγελίαν προδοσίας εναντίον του Λεωκράτη για τη φυγή του από την Αθήνα τις κρίσιμες στιγμές μετά την ήττα στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Αρχικά, ο ρήτορας παρέθεσε τα ψηφίσματα και τα μέτρα με τα οποία προσπάθησε η πόλη να αντιμετωπίσει τη δυσχερή κατάσταση. Ένα μάλιστα από αυτά καθιστούσε ενόχους προδοσίας όσους θα εγκατέλειπαν στο εξής την Αθήνα. Ο Λεωκράτης, όμως, πρόλαβε να καταφύγει στη Ρόδο κάποιες ώρες πριν από την ψήφισή του και έτσι, στην πίστιν του λόγου του, ο ρήτορας εστιάζει στην ηθική –και όχι τη νομική– πλευρά του ζητήματος. Αφού αναφέρθηκε στην εκστρατεία του Ξέρξη, οπότε οι Αθηναίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πόλη τους, για να την υπερασπιστούν αποτελεσματικότερα, ο ρήτορας επισημαίνει:

Ἐγκώμιον γὰρ νῆ τὴν Ἀθηναῖαν εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν προσέχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις σεμνοὶ καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι. Ὑμῖν γὰρ ἔστιν ὄρκος, ὃν ὁμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὴν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσι καὶ ἔφηβοι γένωνται, μήτε τὰ ἱερὰ ὄπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυνεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνῳ παραδώσειν. ὃν εἰ μὲν ὁμώμοκε Λεωκράτης, φανερώς ἐπιώρκηκε, καὶ οὐ μόνον ὑμᾶς ἠδίκηκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ θεῖον ἡσέβηκεν· εἰ δὲ μὴ ὁμώμοκεν εὐθύς δηλός ἐστι παρασκευασάμενος οὐδὲν ποιήσων τῶν δεόντων, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσαιοθε.

(Λυκούργου Κατὰ Λεωκράτους 75-76)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἔθος = ἔθιμο/συνήθεια

σεμνός = 1) σεβαστός, σοβαρός ,σπουδαίος / αλαζόνας (επί προσώπων 2) πολυτελής , μέγας(επί πραγμάτων)

3) σεβαστός (επί θεών)

Ληξιαρχικόν γραμματεῖον = κατάλογος των πολιτών

Κείμενο 57

Ο ομιλητής προσπαθεί κατά τη δοκιμασίαν του να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους.

Προοίμιον: Οι κατήγοροι είναι κοινοί συκοφάντες

Ὑμῖν μὲν πολλήν συγγνώμην ἔχω, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν ἄστει μέινασιν· τῶν δὲ κατηγορῶν θαυμάζω, οἳ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται· οἳ σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλά ἐξημαρτηκότας ζητοῦσι κερδαίνειν, ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ ἀπάντων ἡμῶν τήν γνώμην ταύτην ἔχειν. Εἰ μὲν οὖν οἴονται, ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, ἐμοῦ κατηγορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γάρ πολλοστόν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν· εἰ δέ ὡς ἐμοί τι προσῆκον περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους, ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα, οἷόςπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς ὁ βέλτιστος ἐν ἄστει μέινας ἐγένετο. Δέομαι δ' ὑμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, μὴ τήν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συκοφάνταις.

(Λυσίου, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 1-3)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

συγγνώμην ἔχω τινί = συγχωρῶ, δικαιολογῶ κάποιον

θαυμάζω = απορώ / θαυμάζω

ἀδύνατος = ανίκανος

πολλοστός = ελάχιστος

ποιοῦμαι τοὺς λόγους = διαπραγματεύομαι, μιλάω

Κείμενο 58

Οι κατήγοροι με την πρακτική και τις συκοφαντίες τους έβλαψαν κατ' επανάληψη την πόλη.

Ἄξιον δέ μνησθῆναι καί τῶν μετά τούς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γάρ εἰσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγώ παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεί ταῖς πολιτείαις συμφέρει. Ἴστε γάρ Ἐπιγένην καί Δημοφάνην καί Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τάς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δέ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γάρ ἐπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δέ ἀδίκως δημεῦσαι τάς οὐσίας, τούς δ' ἐξελάσαι καί ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γάρ ἦσαν, ὥστε τούς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τούς δέ μηδέν ἡδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι.

(Λυσίου, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 25 -26)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

λυσιτελῶ = ωφελῶ

ἐξελαύνω = εξορίζω

ἀτιμώ-ῶ = αφαιρῶ από κάποιον τα πολιτικά του δικαιώματα

Κείμενο 59

Ο Λυσίας κατηγορεί τον Ερατοσθένη ότι ως ένας από τους Τριάκοντα προκάλεσε τον φόνο του αδελφού του, του Πολέμαρχου. Ο λόγος εκφωνήθηκε το 403 π.Χ. από τον ίδιο τον ρήτορα.

Προοίμιον: Η ιδιομορφία της συγκεκριμένης δίκης – Η αρχή της διηγήσεως: Τα αληθινά κίνητρα των Τριάκοντα – Η φιλαργυρία του Πείσωνα.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτα αὐτοῖς τό μέγεθος καί τοσαῦτα τό πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τάληθῇ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τόν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ τόν χρόνον ἐπιλιπεῖν. Τούναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρό τοῦ χρόνῳ. Πρότερον μέν γάρ ἔδει τήν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδείξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας, νυνὶ δέ παρὰ τῶν φευγόντων χρή πυνθάνεσθαι ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τήν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ἧστινος τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτήν ἐξαμαρτάνειν. Οὐ μέντοι ὥς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καί συμφοράς τοὺς λόγους ποιῶμαι, ἀλλ' ὥς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ τῶν ἰδίων καί ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. Ἐγὼ μέν οὖν, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλήν ἀθυμίαν κατέστην, μή διὰ τήν ἀπειρίαν ἀναξίως καί ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καί ἐμαυτοῦ τήν κατηγορίαν ποιήσωμαι· ὅμως δέ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὥς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.

(Λυσίου, κατὰ Ἐρατοσθένους 1-3)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπορία = έλλειψη, δυσκολία

ἀπείρηκα, ἀπειῖπον + κατηγορηματική μτχ. = κουράστηκα

ἐπιλείπω = εξαντλούμαι, δεν επαρκώ

ἐπιδείκνυμι = αποδεικνύω

ὁ φεύγων = ο κατηγορούμενος / ο εξόριστος

ἐξαμαρτάνω = κάνω αδίκημα ή σφάλμα

ἀθυμία = στεναχώρια

πώποτε = ποτέ ως τώρα

Κείμενο 60

Η παράνομη δίκη και η θανάτωση του Πολεμάρχου.

Ταῦτα διανοηθεῖς ἔφευγον, ἐκείνων ἐπὶ τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων· τριῶν δέ θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεωγμέναι ἔτυχον. Ἀφικόμενος δέ εἰς Ἀρχένεω τοῦ ναυκλήρου ἐκείνον πέμπω εἰς ἄστυ, πεισόμενον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ· ἦκων δέ ἔλεγεν ὅτι Ἑρατοσθένης αὐτόν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν εἰς τό δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. Καί ἐγώ τοιαῦτα πεπυσμένος τῆς ἐπιούσης νυκτός διέπλευσα Μεγαράδε. Πολεμάρχω δέ παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα τό ὑπ' ἐκείνων εἰθισμένον παράγγελμα, πίνειν κώνειον, πρὶν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, δι' ἣντινα ἔμελλεν ἀποθανεῖσθαι· οὕτω πολλοῦ ἐδέησε κριθῆναι καὶ ἀπολογήσασθαι.

(Λυσίου, κατὰ Ἑρατοσθένους 16 -17)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το ποιοῦμαι + αιτιατική αποτελεί περίφραση:

- ποιοῦμαι φυλακὴν = φυλάττω
- ποιοῦμαι ὁδόν = πορεύομαι
- ποιοῦμαι πλοῦν = πλέω
- ποιοῦμαι σπονδὰς = συνθηκολογῶ
- ποιοῦμαι ταφάς = θάπτω

Κείμενο 61

Ο λόγος γράφτηκε προς τιμήν των νεκρών του Κορινθιακού πολέμου (395–386 π.Χ.), αλλά δεν είναι πιθανό να εκφωνήθηκε από τον ίδιο τον Λυσία, επειδή ήταν μέτοικος.

Έπαινος των προκείμενων νεκρών και προτροπή για συμπαράσταση στους γονείς τους – Επίλογος: Η θνητή φύση των νεκρών και η αθάνατη δόξα τους(67-81)

Πολλῶν μὲν γάρ καί καλῶν αἵτιοι γεγέννηται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, ἐπηνώρθωσαν δέ τὰ ὑφ' ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω δ' ἀπό τῆς αὐτῶν τόν πόλεμον κατέστησαν. Ἐτελεύτησαν δέ τόν βίον, ὥσπερ χρή τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ μὲν γάρ πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δέ θρέψασι λύπας καταλιπόντες. Ὡστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους ποθεῖν καί σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι καί τοὺς προσήκοντας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. Τίς γάρ αὐτοῖς ἔτι ἡδονή καταλείπεται τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι αὐτοὺς μὲν ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δέ γυναῖκας ἐποίησαν, ὀρφανούς δέ τοὺς αὐτῶν παῖδας ἀπέλιπον, ἐρήμους δ' ἀδελφούς καί πατέρας καί μητέρας κατέστησαν;

(Λυσίου, Ἐπιτάφιος 70 -71)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐπανορθόω -ῶ = στήνω κάτι ορθό, επανορθώνω

καθίστημι = διορίζω, εγκαθιστώ, παρατάσσω, τακτοποιώ, οργανώνω, ιδρύω, νομοθετώ
ἀποδίδωμι = επιστρέφω, ανακοινώνω, παραχωρώ το δικαίωμα
τά τροφεῖα = αμοιβή στην τροφή
ἀποδίδωμι τά τροφεῖα = ξεπληρώνω τα έξοδα ανατροφής
οἱ προσήκοντες = οι συγγενείς

Κείμενο 62

Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι. οὐ γὰρ ἐλανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντες θνητοί. ὥστε τί δεῖ, ἃ πάλαι προσεδοκῶμεν πείσεσθαι, ὑπὲρ τούτων νῦν ἄχθεσθαι, ἢ λίαν οὕτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύσεως συμφοραῖς, ἐπισταμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις; οὔτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὑπερορᾷ οὔτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει ἀλλ' ἴσον ἑαυτὸν παρέχει πᾶσιν. εἰ μὲν γὰρ οἷόν τε ἦν τοῖς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους διαφυγοῦσιν ἀθανάτους εἶναι τὸν λοιπὸν χρόνον, ἄξιον τοῖς ζῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον πενθεῖν τοὺς τεθνεῶτας. νῦν δὲ ἢ τε φύσις καὶ νόσων ἥττων καὶ γήρως, ὅ τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰληχῶς ἀπαραίτητος. ὥστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ, οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. καὶ γὰρ τοὶ ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνημαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί. οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοὶ ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. καὶ γὰρ τοὶ θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι.

(Λυσίου, Ἐπιτάφιος 77-79)

Κείμενο 63

Ο Αριστοφάνης έπεισε τους Αθηναίους να εκστρατεύσουν προς βοήθεια του βασιλιά της Κύπρου Ευαγόρα, που πολεμούσε εναντίον των Περσών (390 π.Χ.). Έστερα από την αποτυχία του εγχειρήματος, θανατώθηκε χωρίς δίκη και προτάθηκε η δήμευση της περιουσίας του. Ωστόσο, μετά την απογραφή της, κάποιοι τη θεώρησαν μικρή, κατηγορώντας τους συγγενείς του και κυρίως αυτόν που είχε πλέον την ευθύνη για τη διαχείρισή της, τον πατέρα του ομιλητή και πεθερό του Αριστοφάνη, για υπεξαίρεση μέρους της. Ο ομιλητής θα προσπαθήσει να υπερασπιστεί την τιμή της οικογένειας και κυρίως να τιμήσει τη μνήμη του πατέρα του, που είχε στο μεταξύ πεθάνει, και να αποδείξει ότι, όταν πέθανε ο Αριστοφάνης, η περιουσία του δεν ξεπερνούσε τα τέσσερα τάλαντα.

Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγών οὕτοσί, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἐάν ἐγὼ μὲν μή νῦν εὖ εἶπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων στερήσομαι. Ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μή δεινός πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρί καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. Τήν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ τήν προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδέν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τήν δ' ἐμήν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμέ γινώσκουσιν. Αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥάδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, ὥσπερ καὶ τῶν κατηγορῶν. Ἀνάγκη γάρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾷσθε, ἔλαττον ἔχειν. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τήν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου τοῦ μεγίστου. Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὖνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολογουμένοις.

(Λυσίου, ὑπὲρ τῶν Αἰριστοφάνους χρημάτων 1 -2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπορία = έλλειψη πόρων, δυσκολία, αμηχανία, στέρηση

εὖ λέγω = επαινῶ

χαρίζομαι = λέω ή κάνω κάτι ευχάριστο, κάνω χάρη, δείχνω εύνοια, υποχωρώ

ἔλαττον ἔχω = μειονεκτώ

ἐπιβουλεύω = σκέφτομαι εχθρικά για κάποιον

Κείμενο 64

Ο Σίμωνας οδήγησε τον ομιλητή στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου, με την κατηγορία ότι ο τελευταίος τον είχε τραυματίσει, αποσιωπώντας, ωστόσο, το γεγονός ότι τη συμπλοκή με τον κατηγορούμενο την είχε προκαλέσει ο ίδιος για λόγους ερωτικής αντιζηλίας.

Προοίμιον: Ο χαρακτήρας καθενός από τους αντιδίκους.

Πολλά καί δεινά συνειδώς Σίμωνι, ὦ βουλή, οὐκ ἂν ποτ' αὐτόν εἰς τοσοῦτον τόλμης ἡγησάμην ἀφικέσθαι, ὥστε ὑπέρ ὧν αὐτόν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπέρ τούτων ὡς ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι καί οὕτω μέγαν καί σεμνόν ὄρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ μὲν οὖν ἄλλοι τινές ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρα ἂν ἐφοβούμην τόν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καί παρασκευαί καί τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίνονται, ὥστε πολλά καί παρὰ γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν· εἰς ὑμᾶς δ' εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι. Μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τοιούτων πραγμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπέρ ὧν ἐγώ αἰσχυρόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἡνεσχόμην ἀδικούμενος. Ἐπειδὴ δέ Σίμων με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδέν ἀποκρυψάμενος ἅπαντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα.

(Λυσίου, πρὸς Σίμωνα 1-3)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

σύννοϊδα = γνωρίζω καλά

δίκην δίδωμι = τιμωρούμαι

ἐγκλημα ποιῶμαι = καταγγέλλω

σεμνός = σεβαστός, σοβαρός

διόμνυμι = ορκίζομαι επίσημα

διαγιγνώσκω = αποφασίζω

τύχη = τυχαίο περισταστικό

οἱ κινδυνεύοντες = οἱ δικαζόμενοι

σύνοιδά τινι = γνωρίζω ὅσα καὶ κάποιος ἄλλος

καθίστημί τινα εἰς ἀνάγκην = φέρνω κάποιον στὴν ἀνάγκη

διηγοῦμαι = εκθέτω

Κείμενο 65

Ο ομιλητής, άνθρωπος με φυσική αναπηρία, μιλώντας στη Βουλή των Πεντακοσίων, προσπαθεί να διατηρήσει το δικαίωμα να λαμβάνει το ετήσιο χρηματικό επίδομα που χορηγούσε το δημόσιο ταμείο στους ανάπηρους και τους φτωχούς.

Φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνασθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ τέχνην ἐπίστασθαι τοιαύτην ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. Καὶ τεκμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι δύναμαι συνεῖναι δυναμένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν. Τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἶομαι γινώσκειν· ὅμως δὲ καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐρῶ. Ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατήρ κατέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι τρέφων τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὐπω εἰσὶν οἱ με θεραπεύσουσι. Τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην ὠφελεῖν, ἣν αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν διαδεξόμενον δ' αὐτὴν οὐπω δύναμαι κτήσασθαι.

Λυσία «Ὑπὲρ ἀδυνάτου» 6

Λεξιλόγιο

ἀργύριον	=	χρηματικό επίδομα
θεραπεύω	=	φροντίζω
κτῶμαι	=	αποκτώ
ἐπίσταμαι	=	γνωρίζω καλά
οὐπω	=	όχι πια, δεν ... πια
διὰ βραχέων	=	σύντομα, διά συντομίας
χρῶμαι + δοτική	=	χρησιμοποιώ
καταλείπω τι τινι	=	αφήνω
σύνειμι + δοτική	=	συναναστρέφομαι
παύομαι + κατηγορηματική μετοχή	=	σταματώ να
ὥστε + απαρέμφατο	=	απαρεμφατική πρόταση

Κείμενο 66

Ο Νικόμαχος, ένας από τους *ἀναγραφεῖς νόμων* στις δημόσιες στήλες, κατηγορείται ότι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του αλλοίωσε σκόπιμα το περιεχόμενο των νόμων. Ο *Κατά Νικομάχου* αποτελεί τη δευτερολογία (ή τριτολογία) και ολοκληρώνεται με το απόσπασμα που ακολουθεί.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανὰ μοι τὰ εἰρημένα· περὶ δὲ τῶν ἐξαιτησομένων βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν βούλομαι. Παρεσκευασμένοι γὰρ τινές εἰσι καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων δεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ὧν ἐγὼ ἡγοῦμαι ἐνίοις προσήκειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῖς πεπραγμένων ἀπολογεῖσθαι πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας σώζειν προαιρεῖσθαι. Δεινὸν δὲ μοι δοκεῖ εἶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί, εἰ τούτου μὲν ἑνὸς ὄντος καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἡδικημένου οὐκ ἐπεχείρησαν δεῖσθαι, ὥς χρὴ παύσασθαι εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνοντα, ὑμᾶς δὲ τοσούτους ὄντας καὶ ἡδικημένους ὑπὸ τούτου αἰτήσουσιν πείθειν, ὥς οὐ χρὴ δίκην παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. Χρὴ τοίνυν, ὥσπερ καὶ τούτους ὁρᾶτε προθύμως σώζοντας τοὺς φίλους, οὕτω καὶ ὑμᾶς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι τούτοις πρώτοις ἄνδρες ἀμείνους δόξετε εἶναι, ἐπὰν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε.

Λυσίου «Κατά Νικομάχου» 31-33

Λεξιλόγιο

ἐξαιτοῦμαι	=	ικετεύω για την αθώωση ή για την σωτηρία κάποιου
τὰ τῆς πόλεως πράττω	=	πολιτεύομαι

προαιρούμαι	=	επιδιώκω
ἐξαμαρτάνω	=	διαπράττω αδικήματα, αδικώ
δίκην λαμβάνω παρά τινος	=	τιμωρώ κάποιον
τιμωροῦμαι τινα	=	τιμωρώ
παύομαι + κατηγορηματική μετοχή	=	σταματώ να ...
δεινόν ἐστι + εἰ ... (αιτιολογικό)	=	είναι φοβερό ...
δοκῶ (προσωπικό) + ειδικό απρφ.	=	φαίνομαι ότι ...

Κείμενο 67

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἑκατέρους ἀναμνήσας καταβαίνειν, τοὺς τε ἐξ ἄστεως καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς ὑμῖν διὰ τούτων γεγεννημένας συμφορὰς παραδείγματα ἔχοντες τὴν ψῆφον φέρητε. Καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστεως ἐστε, σκέψασθε ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε ὥστε ἀδελφοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις ἐδουλεύετε. Καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους οὗτοι μὲν [ἂν] ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἡξίουں, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὖνους ὦντο εἶναι.

Λυσίου «Κατὰ Ἐρατοσθένους» 92 - 94

Λεξιλόγιο

καταβαίνω	=	κατεβαίνω ἀπὸ το βῆμα
ἴσον ἔχω	=	ἔχω ἴσα δικαιώματα με κάποιον
δουλεύω	=	εἶμαι δούλος
οἶκος	=	περιουσία
συνδιαβάλλομαι	=	συκοφαντούμαι μαζί με ἄλλους
κοινόομαι -οὔμαι	=	μοιράζομαι κάτι
κτῶμαι τινά πιστόν	=	προσπαθῶ νὰ πάρω κάποιον με το μέρος μου

Κείμενο 68

Ο κατήγορος του Αλκιβιάδη επανέρχεται στην τριτολογία αυτή και τον κατηγορεί ότι αποφεύγοντας να καταταγεί ως οπλίτης διέπραξε το αδίκημα της ἀστρατείας.

Επίθεση στους υπερασπιστές του κατηγορούμενου – Ανάγκη για δίκαιη απόφαση των δικαστών.

Καὶ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες δικασταί, εἴ τῳ δοκεῖ μεγάλη ἢ ζημία εἶναι καὶ λίαν ἰσχυρός ὁ νόμος, μεμνησθαι χρὴ ὅτι οὐ νομοθετήσοντες περὶ αὐτῶν ἦκετε, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ψηφιοῦμενοι, οὐδὲ τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεήσοντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς ὀργιούμενοι καὶ ὅλη τῇ πόλει βοηθήσοντες, εὖ εἰδότες ὅτι ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ὀλίγους τιμωρησάμενοι πολλοὺς ποιήσετε κοσμιωτέρους ἐν τοῖς μέλλουσι κινδυνεύειν. Χρὴ δέ, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτος ἀμελήσας τῆς πόλεως τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἐσκέψατο, οὕτως ὑμᾶς ἀμελήσαντας τούτου τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ψηφίσασθαι, ἄλλως τε καὶ ὅρκους ὁμωμοκότας καὶ περὶ Αλκιβιάδου μέλλοντας ψηφίσασθαι, ὅς ἐάν ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ, καταγελῶν τῆς πόλεως ἅπεισιν.

Λυσίου «Κατὰ Αλκιβιάδου ἀστρατείας» 9-10

Λεξιλόγιο

ζημία

= τιμωρία

ψηφίζομαι

= αποφασίζω με την ψήφο μου

κόσμιος

= προσεκτικός

ἄλλως τε καί	=	και μάλιστα
ποιῶ + αιτιατική + αιτιατική (αντικείμενο + κατηγορούμενο)	=	κάνω κάποιον κάτι
ὀργίζομαι + δοτική	=	οργίζομαι με κάποιον
ἄλλως τε καὶ	=	επίρρημα που συνοδεύει μετοχές και προτάσεις

Κείμενο 69

Ο Σίμωνας είναι θρασύς και εριστικός άνθρωπος – Επίλογος: Επίκληση του προτέρου εντίμου βίου και έκκληση για ευσπλαγχνία των δικαστών.

Ἐχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου, ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν οὐ νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, ἐκείνων ἐνθυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βία εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν εἰσιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗτοι οἱ βία ἐκ τῆς ὁδοῦ συναρπάζοντες ἡμᾶς. Ὡν ὑμεῖς μεμνημένοι τὰ δίκαια ψηφίζεσθε, καὶ μὴ περιύδητε ἐκ τῆς πατρίδος ἀδίκως ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς κινδύνους κεκινδύνευκα καὶ πολλὰς λειτουργίας λελειτούργηκα, καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ οὐδενὸς αἴτιος γεγέννημαι, οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδεῖς, ἀγαθῶν δὲ πολλῶν.

Λυσίου «Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα» 46-47

Λεξιλόγιο

ἔχω + τελικό απαρέμφατο	=	μπορώ να
παρ' ὑμῖν	=	ενώπιόν σας
ἐκπίπτω	=	πέφτω έξω, εξορίζομαι

Κείμενο 70

Στα Ολύμπια του 388 π.Χ. διαβάστηκε ο Ολυμπιακός , επιδεικτικός λόγος, το σωζόμενο απόσπασμα του οποίου ακολουθεί. Με αυτόν ο ρήτορας απευθύνει έκκληση για την ένωση όλων των Ελλήνων εναντίον του τυράννου των Συρακουσών Διονυσίου του Α΄.

(1-9)

Έπαινος του Ηρακλή, ιδρυτή των Ολυμπιακών αγώνων – Κατάκριση των συγχρόνων του ρήτορα για έλλειψη ομόνοιας.

Θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα, τίνι ποτὲ γνώμη χρώμενοι καιομένην τὴν Ἑλλάδα περιορῶσιν, ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδίκως καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἐπιστήμην, μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι καὶ ἀτείχιστοι καὶ ἀστασίαστοι καὶ ἀήττητοι καὶ τρόποις αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· ὧν ἕνεκα ἐλπίς ἀθάνατον τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτηῖσθαι, καὶ ἐν τοῖς παρεληλυθόσι κινδύνοις σωτῆρας γενομένους τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν μελλόντων προορᾶσθαι. Οὐ τοίνυν ὁ ἐπιὼν καιρὸς τοῦ παρόντος βελτίων· οὐ γὰρ ἀλλοτρίας δεῖ τὰς τῶν ἀπολωλότων συμφορὰς νομίζειν ἀλλ' οἰκείας, οὐδ' ἀναμεῖναι, ἕως ἂν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἔλθωσιν, ἀλλ' ἕως ἔτι ἕξεστι, τὴν τούτων ὕβριν κωλύσαι. Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγανακτήσειεν ὁρῶν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ μεγάλους αὐτοὺς γεγεννημένους;

Λυσία «Ὀλυμπιακός» 7-8

Λεξιλόγιο

χρῶμαι γνώμη	=	έχω γνώμη
περιορῶ	=	ανέχομαι
χρῶμαι τοῖς αὐτοῖς τρόποις	=	μένω πιστός στις ίδιες αρχές
ὁ ἐπιὼν	=	αυτός που θα έρθει

Κείμενο 71

Ο Καλλίας, ένας πλούσιος μέτοικος κατηγορείται για ιεροσυλία. Ο ρήτορας υπερασπίζεται τον Καλλία αποδεικνύοντας την εντιμότητά του.

Εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ σώματος, ὧ ἄνδρες δικασταί, Καλλίας ἡγωνίζετο, ἐξήρκει ἂν μοι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα· νῦν δέ μοι δοκεῖ αἰσχρὸν εἶναι, ἰκετεύοντος καὶ δεομένου, καὶ φίλου ὄντος καὶ ἐμοὶ καὶ ἕως ἔζη τῷ πατρί, καὶ πολλῶν συμβολαίων ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους γεγεννημένων, μὴ βοηθῆσαι Καλλία τὰ δίκαια, ὅπως ἂν δύνωμαι. Ἐνόμιζον μὲν οὖν οὕτως μετοικεῖν αὐτὸν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὥστε πολὺ πρότερον ἀγαθοῦ τινος τεύξεσθαι παρ' ὑμῶν ἢ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις εἰς τοσοῦτον κίνδυνον καταστήσεσθαι· νῦν δὲ οἱ ἐπιβουλεύοντες οὐχ ἥττον ἐπικίνδυνον ποιοῦσι τὸν βίον τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἢ τοῖς πολλῶν κακῶν αἰτίοις οὖσιν.

Λυσίου «Ὑπὲρ Καλλίου ἱεροσυλίας ἀπολογία» 1-2

Λεξιλόγιο

ἀγωνίζομαι	=	αγωνίζομαι, παίρνω μέρος σε δικαστικό αγώνα
δέομαι	=	χρειάζομαι, ἔχω ανάγκη, παρακαλώ
συμβόλαιον	=	εμπορική συμφωνία
βοηθῶ τινι τὰ δίκαια	=	βοηθῶ κάποιον να βρει το δίκιο του
μὲν οὖν	=	βέβαια
μετοικῶ	=	ζω ως μέτοικος
ἐπιβουλεύω τινὶ	=	σκέφτομαι κακό εναντίον κάποιου, επιβουλεύομαι κάποιον

Κείμενο 72

Ο Καλλίας διοργανώνει συμπόσιο προς τιμήν του Αυτόλυκου, ο οποίος στα Παναθήναια του 422 π.Χ. νίκησε στο παγκράτιο. Ο γελωτοποιός Φίλιππος και διάφοροι χορευτές επιχείρησαν να διασκεδάσουν τους συμποσιαστές, δίνοντας αφορμή για σχόλια και συζητήσεις. Κάποια στιγμή ο Φίλιππος και ο Καλλίας εξέφρασαν την επιθυμία τους να σβήσουν τη δίψα τους με το κρασί.

Συζήτηση για τη φτώχεια και τον πλούτο(29-44)

Ἀλλ' ἄγε δῆ, ἔφη ὁ Σωκράτης, σύ αὖ λέγε ἡμῖν, ὦ Ἀντίσθενες, πῶς οὕτω βραχέα ἔχων μέγα φρονεῖς ἐπὶ πλούτῳ. Ὅτι νομίζω, ὦ ἄνδρες, τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τόν πλοῦτον καί τήν πενίαν ἔχειν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς. Ὅρῳ γάρ πολλοὺς μὲν ιδιώτας, οἱ πάνυ πολλά ἔχοντες χρήματα οὕτω πένεσθαι ἡγοῦνται, ὥστε πάντα μὲν πόνον, πάντα δέ κίνδυνον ὑποδύονται, ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται· οἶδα δέ καί ἀδελφούς, οἱ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν αὐτῶν τάρκοῦντα ἔχει καί περισσεύοντα τῆς δαπάνης, ὁ δέ τοῦ παντός ἐνδεΐται· αἰσθάνομαι δέ καί τυράννους τινάς, οἱ οὕτω πεινῶσι χρημάτων ὥστε ποιοῦσι πολὺ δεινότερα τῶν ἀπορωτάτων· δι' ἐνδειαν μὲν γάρ δήπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δέ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δέ ἀνδραποδίζονται.

(Ξενοφώντας, Συμπόσιον IV, 34 -36)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἄγε (δή) = ἔλα, εμπρός (λοιπόν)

βραχύς -εῖα -ύ = μικρός, λίγος, σύντομος

ἐν βραχεῖ = σε μικρό χρονικό διάστημα, με λίγα λόγια

διά βραχέων = με λίγα λόγια

πάνυ (επίρρημα) = εντελώς, πολύ, χωρίς αμφιβολία

ὑποδύομαι = χώνομαι από κάτω, εισχωρώ, αναλαμβάνω

λαχόντες <λαγχάνω + αιτιατική = παίρνω κάτι με κλήρο, αναλαμβάνω δημόσιο αξίωμα με κλήρο
+ γενική = απολαμβάνω κάτι, κερδίζω

τοιχωρυχέω-ῶ (>τοιχος + ὀρύσσω) = τρυπώ τοίχους σπιτιών σαν κλέφτης, είμαι διαρρήκτης

Κείμενο 73

Το έργο ανήκει στη μακρά παράδοση των συγγραμμάτων που αφορούν τη δίκη και την καταδικαστική απόφαση εναντίον του Σωκράτη (399 π.Χ.).

Ἄνυτος μὲν διὰ τὴν τοῦ υἱοῦ πονηρὰν παιδείαν καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγνωμοσύνην ἔτι καὶ τετελευτηκῶς τυγχάνει κακοδοξίας. Σωκράτης δὲ διὰ τό μεγαλύνειν ἑαυτόν ἐν τῷ δικαστηρίῳ φθόνον ἐπαγόμενος μᾶλλον καταψηφίσασθαι ἑαυτοῦ ἐποίησε τοὺς δικαστάς. Ἐμοί μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλοῦς μοίρας τετυχηκέναι τοῦ μὲν γὰρ βίου τό χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥάστου ἔτυχεν. Ἐπεδείξατο δὲ τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην· ἐπεὶ γάρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τό τεθάναι αὐτῷ κρεῖττον εἶναι, ἰλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτόν καὶ ἐπετελέσατο.

(Ξενοφώντας, Απολογία Σωκράτους 31-33)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἡ ἀγνωμοσύνη = ἡ ἔλλειψη σκέψης ἢ κρίσης

μεγαλύνω τι = μεγαλοποιῶ, εγκωμιάζω

καταψηφίζομαι τινος = δίνω καταδικαστική ψήφο σε κάποιον

γινώσκω + ἀπαρέμφατο = κρίνω (σαν δοξαστικό)

ἰλαρῶς < ἰλαρός = φαιδρός, χαρούμενος

ἐπιτελοῦμαι θάνατον = εκπληρώνω το χρέος του θανάτου, πεθαίνω

Κείμενο 74

Σκοπός του Ξενοφώντα με τη συγγραφή του έργου αυτού ήταν να καταδείξει το μεγαλείο της νομοθεσίας του Λυκούργου, στην οποία απέδιδε τη μεγάλη ισχύ και ευδαιμονία του σπαρτιατικού κράτους.

Ο θεσμός των Εφόρων εξασφαλίζει την πειθαρχία των πολιτών.

Ἀλλά γάρ ὅτι μὲν ἐν Σπάρτῃ μάλιστα πείθονται ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τοῖς νόμοις, ἴσμεν ἅπαντες. Ἐγὼ μέντοι οὐδ' ἐγχειρῆσαι οἶμαι πρότερον τὸν Λυκοῦργον ταύτην τὴν εὐταξίαν καθιστάναι πρὶν ὁμογνώμονας ἐποιήσατο τοὺς κρατίστους τῶν ἐν τῇ πόλει. Τεκμαίρομαι δέ ταῦτα, ὅτι ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ δυνατώτεροι οὐδέ βούλονται δοκεῖν τάς ἀρχάς φοβεῖσθαι, ἀλλὰ νομίζουσι τοῦτο ἀνελεύθερον εἶναι · ἐν δέ τῃ Σπάρτῃ οἱ κράτιστοι καὶ ὑπέρχονται μάλιστα τάς ἀρχάς καὶ τῷ ταπεινοί εἶναι μεγαλύνονται καὶ τῷ ὅταν καλῶνται τρέχοντες ἀλλὰ μὴ βαδίζοντες ὑπακούειν, νομίζοντες, ἦν αὐτοὶ κατάρχωσι τοῦ σφόδρα πείθεσθαι, ἔψεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, ὅπερ καὶ γεγένηται.

(Ξενοφῶντος, Λακεδαιμονίων Πολιτεία VIII, 1-2)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

πείθομαί τινι = υπακούω σε κάποιον

ἐγχειρέω -ω = επιχειρώ, προσπαθώ/(για στρατό) επιτίθεμαι

τεκμαίρομαι = συμπεραίνω /αποδεικνύω

ὑπέρχομαι = κολακεύω

μεγαλύνομαι = περηφανεύομαι κατάρχω τινός = αρχίζω κάτι

Κείμενο 75

Οι έλληνες στρατηγοί εξηγούν γιατί ακολούθησαν τον Κύρο – Ανταλλαγή όρκων με τον Τισσαφέρνη.

Οι Μύριοι και ο Αριαίος αντάλλαξαν όρκους συμμαχίας και προσπάθησαν να διαφύγουν με πορεία προς τον βορρά για λόγους επισιτισμού του στρατεύματος. Ο Αρταξέρξης από την πλευρά του στέλνει στους Έλληνες τον Τισσαφέρνη, που υπόσχεται ότι θα τους οδηγήσει ο ίδιος στα μικρασιατικά παράλια, αν του εξηγήσουν για ποιο λόγο εξεστράτευσαν εναντίον του Μ. Βασιλιά.

Ο μέν Κλέαρχος ούτως εἶπεν· ἀκούσας δέ ο Τισσαφέρνης, Ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καί ὑμῖν πάλιν τά παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἦκω αἱ σπονδαί μενόντων· ἀγοράν δέ ἡμεῖς παρέξομεν. Καί εἰς μέν τήν ὑστεραίαν οὐχ ἦκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δέ τρίτῃ ἦκων ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σῶζειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πάνυ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἑαυτόν στρατευσαμένους. Τέλος δέ εἶπε. Καί νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστά λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἢ μήν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τήν χώραν καί ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τήν Ἑλλάδα ἀγοράν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μή ἦ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τά ἐπιτήδεια. Ὑμᾶς δέ αὖ ἡμῖν δεήσει ὁμόσαι ἢ μήν πορεύσεσθαι ὡς διά φιλίας ἀσινῶς σῖτα καί ποτά λαμβάνοντας ὁπόταν μή ἀγοράν παρέχωμεν. Ἦν δέ παρέχωμεν ἀγοράν, ὠνουμένους ἔξειν τά ἐπιτήδεια.

(Ξενοφώντας, Κύρου Ἀνάβασις Β΄, ΙΙΙ, 24-26)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀγορά = τα προς αγορά τρόφιμα

ἤκω = ἔχω ἐρθῇ

διαπράττομαι = κατορθώνω, πετυχαίνω

ἤ μήν = πράγματι, βέβαια

ἀπάγω = οδηγώ πίσω

τά ἐπιτήδεια = τα αναγκαία, τα απαραίτητα

ἀσινής = αβλαβής

Κείμενο 76

Ο Αρταξέρξης ο Β΄, γιος του Δαρείου του Β΄, ανέβηκε στον περσικό θρόνο το 404 π.Χ. και θέλησε να θανατώσει τον αδελφό του Κύρο μετά την καταγγελία ότι συνωμοτούσε εναντίον του. Η παρέμβαση της μητέρας τους Παρυσάτιδας αποδείχθηκε σωτήρια για τον τελευταίο, που, όμως, σχεδίαζε πια να ανατρέψει τον αδελφό του. Συγκέντρωσε μισθοφορικό στρατό με το πρόσχημα ότι θα εξεστράτευε στην Πισιδία. Σε αυτόν συμπεριλαμβάνονταν 13.000 Έλληνες, που έμειναν στην ιστορία με το όνομα Μύριοι. Ανάμεσά τους αρκετοί Σπαρτιάτες με αρχηγό τον Κλέαρχο. Οι έλληνες μισθοφόροι άρχισαν να υποψιάζονται τον αληθινό σκοπό της εκστρατείας όταν έφτασαν στην Κιλικία, ο Κύρος, ωστόσο, με παροχές και ψέματα κατόρθωσε να τους πείσει να συνεχίσουν.

Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τήν βασιλέως ἐπιτοκίαν καί ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δέ τήν Τισσαφέρνης ἀπιστίαν, ὅστις λέγων ὡς γείτων τε εἶη τῆς Ἑλλάδος καί περί πλείστου ἄν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καί ἐπὶ τούτοις αὐτός ὁμόσας ἡμῖν, αὐτός δεξιᾶς δούς, αὐτός ἐξαπατήσας συνέλαβε τούς στρατηγούς, καί οὐδέ Δία ξένιον ἠδέσθη, ἀλλά Κλεάρχῳ καί ὁμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τούς ἄνδρας ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καί ἐδώκαμεν καί ἐλάβομεν πιστά μή προδώσιν ἀλλήλους, καί οὗτος οὔτε τούς θεούς δείσας οὔτε Κῦρον τεθνηκότα αἰδεσθεῖς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος νῦν πρὸς τούς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστάς ἡμᾶς τούς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. Ἀλλὰ τούτους μέν οἱ θεοί

ἀποτείσαιντο· ἡμᾶς δέ δεῖ ταῦτα ὀρῶντας μήποτε ἐξαπατηθῆναι
ἔτι ὑπό τούτων, ἀλλά μαχομένους ὥς ἂν δυνώμεθα κράτιστα
τοῦτο ὅ,τι ἂν δοκῇ τοῖς θεοῖς πάσχειν.

(Ξενοφῶντος, Κύρον Ἀνάβασις Γ' , II, 4-6)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀποτίνομαι = τιμωρώ

Κείμενο 77

Εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε οἷα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς. Ὑμεῖς μὲν οἱ πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτε ἀνελέσθαι πόλεμον ὥ ἂν βούλησθε οὔτε καταλῦσαι, ἰδίᾳ δέ ὁ βουλόμενος ἄξει στρατεύμα ἐφ' ὅ,τι ἂν θέλῃ. Καὶν τινες πρὸς ὑμᾶς ἴωσι πρέσβεις ἢ εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακτείναντες τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. Ἐπειτα δέ οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς ἅπαντες ἐλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται, ὅστις δέ ἂν ἑαυτὸν ἐληται στρατηγὸν καὶ ἐθέλῃ λέγειν «Βάλλε βάλλε», οὗτος ἔσται ἱκανὸς καὶ ἄρχοντα κατακαίνειν καὶ ἰδιώτην ὃν ἂν ὑμῶν ἐθέλῃ ἄκριτον, ἣν ὥσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ νῦν ἐγένετο. Οἷα δέ ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι οὗτοι στρατηγοὶ σκέψασθε.

(Ξενοφῶντος, Κύρου Ἀνάβασις Ε', VII, 27 -29)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀναιροῦμαι πόλεμον = αναλαμβάνω πόλεμο

καταλύω πόλεμον = σταμάτω τον πόλεμο

ἰδίᾳ = ιδιαιτέρως

δέομαί τινος = παρακαλώ για κάτι

αἰροῦμαι = εκλέγω

ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ εἰμί = ουδόλως υπολογίζομαι

βάλλω = κτυπώ

κατακαίνω = φονεύω

ἄκριτος = αδίκαστος, ἀνευ δίκης

αὐθαίρετος = αυτοχειροτόνητος

Κείμενο 78

Στο έργο αυτό ο Ξενοφώντας αναφέρεται στην προσωπικότητα και τον βίο του βασιλιά των Περσών Κύρου του Β΄ του Μεγάλου, γιου του Καμβύση του Α΄, τον οποίο θαύμαζε για τη δύναμη και το μεγαλείο του και τον θεωρούσε πρότυπο χρηστού βασιλιά. Αφού εξέφρασε αυτόν του τον θαυμασμό στο εισαγωγικό κεφάλαιο, ο Ξενοφώντας ανέτρεξε στα πρώτα χρόνια της ζωής του Κύρου. Έτσι του δόθηκε η ευκαιρία να περιγράψει το εκπαιδευτικό σύστημα των Περσών.

Μέχρι τα δώδεκα χρόνια του ο Κύρος ανατράφηκε με τις περσικές συνήθειες. Τότε επισκέφτηκε για πρώτη φορά τον παππού του από την πλευρά της μητέρας του Μανδάνης, τον βασιλιά των Μήδων Αστυάγη, και ήρθε σε επαφή με τις συνήθειες της μηδικής αυλής (την πολυτέλεια και εκζήτηση στον τρόπο ένδυσης, τις πρωτόγνωρες γαστριμαργικές απολαύσεις, τον απολυταρχικό τρόπο διακυβέρνησης).

Παῖς μέγας μικρὸν ἔχων χιτῶνα παῖδα μικρὸν μέγαν ἔχοντα χιτῶνα ἐκδύσας αὐτὸν τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκεῖνον ἡμφίεσε, τὸν δ' ἐκεῖνου αὐτὸς ἐνέδνυ. Ἐγὼ οὖν τούτοις δικάζων ἔγνων βέλτιον εἶναι ἀμφοτέροις τὸν ἀρμόπτοντα ἑκάτερον χιτῶνα ἔχειν. Ἐν τούτῳ δὴ με ἔπαισεν ὁ διδάσκαλος, λέξας ὅτι ὅποτε μὲν τοῦ ἀρμόπτοντος εἶην κριτῆς, οὕτω δέοι ποιεῖν, ὅποτε δὲ κρῖναι δέοι ποτέρου ὁ χιτῶν εἴη, τοῦτ' ἔφη σκεπτέον εἶναι τίς κτῆσις δικαία ἐστί, πότερα τὸν βία ἀφελόμενον ἔχειν ἢ τὸν ποιησάμενον ἢ πριάμενον (δίκαιον ἐστί) κεκτηῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἔφη τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἄνομον βίαιον, σὺν τῷ νόμῳ ἐκέλευεν ἀεὶ τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τίθεσθαι.

(Ξενοφώντας, Κύρου Παιδεία I, 3,17)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐκδύω = γδύνω

παίω = χτυπώ

δικάζω τούτοις = δικάζω/βγάζω απόφαση/καταδικάζω (η δοτική είναι χαρακτηριστική).

δικάζομαι τούτοις = αντιδικώ, είμαι σε δίκη (η δοτική είναι αντικείμενο).

Κείμενο 79

Πολλοί μὲν πόλεις ἔπεισαν, καὶ ταῦτα οἱ δοκοῦντες σοφώτατοι εἶναι, πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τούτους, ὑφ' ὧν οἱ πεισθέντες ἐπιθέσθαι ἀπώλοντο· πολλοὶ δὲ πολλούς ηὔξησαν καὶ ιδιώτας καὶ πόλεις, ὑφ' ὧν αὐξηθέντων τὰ μέγιστα κακὰ ἔπαθον· πολλοὶ δέ, οἷς ἐξῆν φίλοις χρῆσθαι καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν, τούτοις δούλοις μᾶλλον βουληθέντες ἢ φίλοις χρῆσθαι ὑπ' αὐτῶν τούτων δίκην ἔδοσαν· πολλοῖς δ' οὐκ ἤρκεσεν αὐτοῖς τό μέρος ἔχουσι ζῆν ἡδέως, ἐπιθυμήσαντες δὲ κύριοι εἶναι πάντων, διὰ ταῦτα καὶ ὧν εἶχον ἀπέτυχον· πολλοὶ δὲ τὸν πολύευκτον πλοῦτον κατακτησάμενοι διὰ τοῦτον ἀπώλοντο. Οὕτως ἡ ἀνθρωπίνη σοφία οὐδέν μᾶλλον οἶδε τό ἄριστον αἰρεῖσθαι ἢ εἰ κληρούμενος, ὅ,τι λάχοι, τοῦτό τις πράττοι. Θεοὶ δέ, ὧ παῖ, αἰεὶ ὄντες πάντα ἴσασι τὰ τε γεγενημένα καὶ τὰ ὄντα καὶ ὅ,τι ἐξ ἐκάστου αὐτῶν ἀποβήσεται καὶ τῶν συμβουλευομένων ἀνθρώπων, οἷς ἂν ἴλεω ᾧσι, προσημαίνουσιν ἅ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἅ οὐ χρὴ.

(Ξενοφῶντος, Κύρου Παιδεία I, 6, 45-46)

Κείμενο 80

Ο Αγησίλαος εισέβαλε στη Μικρή Φρυγία, όπου διαχείμασε αλλά και προκάλεσε με τις επιτυχίες του δυσχέρειες στον σατράπη της, τον Φαρνάβαζο. Ωστόσο, λόγω της απειλής από τη σύμπληξη του αντισπαρτιατικού συνασπισμού στην Ελλάδα, δεν θα προλάβει να θέσει σε εφαρμογή το σχέδιό του για διείσδυση στα βάθη της Μ. Ασίας.

Ἐπεὶ δὲ συνελθόντες οἱ σύμμαχοι ἐβουλεύοντο, πῶς ἂν τὴν μάχην συμφορώτατα σφίσιν αὐτοῖς ποιήσαιντο, Τιμόλαος ὁ Κορίνθιος ἔλεξεν· « Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅμοιον εἶναι τό τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα, οἷόν περ τό τῶν ποταμῶν. Οἷ τε γάρ ποταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι, ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρῳ γένωνται, ἐπεμβάλλοντες ἕτεροι ποταμοὶ ἰσχυρότερον αὐτῶν τό ῥεῦμα ποιοῦσι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως· ἔνθεν μὲν ἐξέρχονται, αὐτοὶ μόνοι εἰσὶ, προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες τάς πόλεις πλείονές τε καὶ δυσμαχώτεροι γίνονται. Ὅρῳ δ' ἔγωγε καὶ ὅποσοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, ἐάν μὲν ἐκθέοντας τοὺς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν, ὑπὸ πολλῶν τυπτομένους, ἐάν δ' ἔτι ἔνδον ὄντων τό πῦρ προσφέρωσι, πάσχοντας μὲν οὐδέν, χειρουμένους δὲ τοὺς σφῆκας. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμουμένους ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ, εἰ δέ μή, ὅτι ἐγγύτατα τῆς Λακεδαίμονος τὴν μάχην ποιεῖσθαι ».

(Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά IV, 2, 11 -13)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐξαιρῶ = ἐξάγω, ἐξοντώνω, ἀφανίζω

τύπτομαι = (εδώ) κεντρίζομαι

χειροῦμαι = (εδώ) καταστρέφω

Κείμενο 81

Ἐπεὶ δ' ἦλθον εἰς Λακεδαίμονα οἱ ἐκπεπτωκότες Ῥοδίων ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐδίδασκον ὥς οὐκ ἄξιον εἶη περιδεῖν Ἀθηναίους Ῥόδον καταστρεψαμένους καὶ τοσαύτην δύναμιν συνθεμένους. Γνόντες οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὥς εἰ μὲν ὁ δῆμος κρατήσοι, Ἀθηναίων ἔσται Ῥόδος ἅπασα, εἰ δέ οἱ πλουσιώτεροι, ἑαυτῶν, ἐπλήρωσαν αὐτοῖς ναῦς ὀκτώ, ναύαρχον δέ Ἐκδικον ἐπέστησαν. Συνέπεμψαν δ' ἐπὶ τούτων τῶν νεῶν καὶ Διφρίδαν. Ἐκέλευσαν δ' αὐτόν διαβάντα εἰς τὴν Ἀσίαν τὰς τε Θίβρωνα ὑποδεξαμένας πόλεις διασώζειν καὶ στράτευμα τό περισωθέν ἀναλαβόντα καὶ ἄλλο, εἴ ποθεν δύναιτο, συλλέξαντα πολεμεῖν πρὸς Στρούθαν.

(Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά IV, 8, 20-21)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καταστράφομαι τινά/τι(μέσο) = υποτάσσω/παίρνω με το μέρος μου

συντίθεμαι = συγκεντρώνω (εδώ),διοργανώνω, συμφωνώ, καταλαβαίνω

Κείμενο 82

Η Ανταλκίδειος ειρήνη ενίσχυσε τη θέση της Σπάρτης. Αρχισε, έτσι, μια περίοδος παρεμβάσεων της στα εσωτερικά ζητήματα των ελληνικών πόλεων, με παράλληλη προσπάθειά της για τη συστηματική εξασθένιση των αντίπαλων δυνάμεων. Στα πλαίσια αυτά, στάλθηκε στη Χαλκιδική σπαρτιατικό εκστρατευτικό σώμα υπό την ηγεσία του Ευδαμίδα, ενώ ο αδελφός του, ο Φοιβίδας, αναχώρησε για τον ίδιο προορισμό αργότερα, έχοντας υπό τις διαταγές του τους άνδρες που ανήκαν στο σώμα του πρώτου, αλλά είχαν καθυστερήσει να συγκεντρωθούν.

Οί δ' ἐκ Φλειοῦντος φεύγοντες αἰσθανόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπισκοποῦντας τῶν συμμάχων ὅποιοί τινες ἕκαστοι ἐν τῷ πολέμῳ αὐτοῖς ἐγεγέννηντο, καιρὸν ἡγησάμενοι, ἐπορεύθησαν εἰς Λακεδαίμονα καὶ ἐδίδασκον ὥς ἕως μὲν σφεῖς οἴκοι ἦσαν, ἐδέχετό τε ἡ πόλις τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὸ τεῖχος καὶ συνεστρατεύοντο ὅποι ἡγοῖντο· ἐπεὶ δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐξέβαλον, ὥς ἔπεσθαι μὲν οὐδαμοῦ ἐθέλοιεν, μόνους δὲ πάντων ἀνθρώπων Λακεδαιμονίους οὐ δέχοντο εἴσω τῶν πυλῶν. Ἀκούσασιν οὖν ταῦτα τοῖς ἐφόροις ἄξιον ἔδοξεν ἐπιστροφῆς εἶναι. Καὶ πέμψαντες πρὸς τὴν τῶν Φλειασίων πόλιν ἔλεγον ὥς φίλοι μὲν οἱ φυγάδες τῇ Λακεδαιμονίων πόλει εἶεν, ἀδικοῦντες δ' οὐδὲν φεύγοιεν. Ἀξιοῦν δ' ἔφασαν μὴ ὑπ' ἀνάγκης, ἀλλὰ παρ' ἐκόντων διαπράξασθαι κατελθεῖν αὐτούς. Ἄ δὲ ἀκούσαντες οἱ Φλειάσιοι ἔδεισαν μὴ εἰ στρατεύσαιντο ἐπ' αὐτούς, τῶν ἔνδοθεν παρείησάν τινες αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ συγγενεῖς πολλοὶ ἔνδον ἦσαν τῶν ἐκπεπτωκότων. (Ξενοφώντος, Ἑλληνικά, V,2,8-9)

Κείμενο 83

Ἐξ ὧν δὴ καὶ οἱ Μαντινεῖς, ὥς ἤδη αὐτόνομοι παντάπασιν ὄντες, συνῆλθόν τε πάντες καὶ ἐψηφίσαντο μίαν πάλιν τὴν Μαντίνειαν ποιεῖν καὶ τειχίζειν τὴν πόλιν. Οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι ἡγοῦντο, εἰ τοῦτο ἄνευ τῆς σφετέρας γνώμης ἔσοιτο, χαλεπὸν ἔσεσθαι. Πέμπουσιν οὖν Ἀγησίλαον πρεσβευτὴν πρὸς τοὺς Μαντινέας, ὅτι ἐδόκει πατρικός φίλος αὐτοῖς εἶναι. Ἐπεὶ δέ ἀφίκετο πρὸς αὐτούς, τὸν μὲν δῆμον τῶν Μαντινέων οἱ ἄρχοντες οὐκ ἤθελον συλλέξαι αὐτῷ, πρὸς δέ σφᾶς ἐκέλευον λέγειν ὅτου δέοιτο. Ὁ δέ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς, ἐάν νῦν ἐπίσχωσι τῆς τειχίσεως, ποιήσιν ὥστε μετὰ τῆς Λακεδαιμόνου γνώμης καὶ μὴ δαπανηρῶς τειχισθῆναι τὸ τεῖχος.

(Ξενοφώντας, Ἑλληνικά, VI, 5, 3-5)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

παντάπασιν = εντελώς / βεβαιότατα

ἐξ ὧν = αμέσως μετὰ ἀπὸ αὐτά

χαλεπός = δύσκολος, εχθρικός, δυσβάστακτος, φοβερός

οὖν = 1) λοιπόν, ἀρα (συμπερασμ. σύνδεσμος 2) πράγματι, τέλος πάντων, οπωσδήποτε (βεβαιωτικό επίρρ.)

ἐπέχω = συγκρατῶ, σταματῶ, αναβάλλω

Κείμενο 84

Τούτων δέπραχθέντων τούναντίον ἐγεγένητο οὐ νόμισαν πάντες ἄνθρωποι ἔσεσθαι. Συνεληλυθυίας γάρ σχεδόν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καί ἀντιτεταγμένων, οὐδεὶς ἦν ὅστις οὐκ ᾔετο, εἰ μάχη ἔσοιτο, τοὺς μὲν κρατήσαντας ἄρξαι, τοὺς δέ κρατηθέντας ὑπηκόους ἔσεσθαι· ὁ δέ θεός οὕτως ἐποίησεν ὥστε ἀμφοτέρω μὲν τροπαῖον ὡς νενικηκότες ἐστήσαντο, τοὺς δέ ἰσταμένους οὐδέτεροι ἐκώλυνον, νεκρούς δέ ἀμφοτέρω μὲν ὡς νενικηκότες ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν, ἀμφοτέρω δέ ὡς ἡττημένοι ὑποσπόνδους ἀπελάμβανον, νενικηκέναι δέ φάσκοντες ἑκάτεροι οὔτε χώρα οὔτε πόλει οὔτ' ἀρχῇ οὐδέτεροι οὐδέν πλέον ἔχοντες ἐφάνησαν ἢ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι.

(Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά, VII, 5, 26-27)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τροπαῖον = μνημεῖο νίκης

ἑκάτερος = ὁ καθένας (ἀπὸ τοὺς δύο)

οὐδέτερος = κανένας ἀπὸ τοὺς δύο, οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος

πλέον ἔχω = πλεονεκτῶ, υπερέχω, ἔχω περισσότερα

Κείμενο 85

Τα Απομνημονεύματα Σωκράτους είναι το κύριο σωκρατικό έργο του Ξενοφώντα, στο οποίο, αξιοποιώντας τις προσωπικές του αναμνήσεις αλλά και πληροφορίες από διάφορα συγγράμματα, επιχειρεί να ανασκευάσει τις κατηγορίες και ενστάσεις ενάντια στη φιλοσοφία του και να παραθέσει μια σειρά από επεισόδια χαρακτηριστικά του βίου και του τρόπου σκέψης του Σωκράτη.

Ἴσως οὖν εἴποιεν ἄν πολλοί τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν ὅτι οὐκ ἄν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδέ ὁ σώφρων ὑβριστής, οὐδέ ἄλλο οὐδέν ὧν μάθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνεπιστήμων ἄν ποτε γένοιτο. Ἐγὼ δέ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γινώσκω· ὁρῶ γάρ ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μή τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μή τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γάρ ἃ δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. Δι' ὃ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κἂν ὧσι σώφρονες, ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἰργουσιν, ὥς τὴν μέν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἀσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δέ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν.

(Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα 1, 2, 19-20)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀνεπιστήμων = ανεπιτήδειος, αδαής

χρηστός = 1. χρήσιμος , ωφέλιμος, καλός (επί πραγμάτων)

2. τίμιος, ανδρείος, νομοταγής, καλός (επί προσώπων)

ὁμιλία = συναναστροφή, συνομιλία, συνέλευση, εταιρεία

κατάλυσιν = διάλυση/καταστροφή/τερματισμός

Κείμενο 86

Αἰσχροὺν μέντοι, ὦ νεανία, τὸν βουλόμενον ἐν τῇ πόλει στρατηγεῖν, ἐξὸν τοῦτο μαθεῖν, ἀμελῆσαι αὐτοῦ. Ὅλης γάρ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπομένης τῷ στρατηγῷ, μεγάλα τὰ τε ἀγαθὰ κατορθοῦντος αὐτοῦ καὶ τὰ κακά διαμαρτάνοντος εἰκὸς γίγνεσθαι. Πῶς οὖν οὐκ ἂν δικαίως ὁ τοῦ μέν μανθάνειν τοῦτο ἀμελῶν, τοῦ δὲ αἰρεθῆναι ἐπιμελόμενος ζημιοῖτο; Τοιαῦτα μὲν δὴ λέγων ἐπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μανθάνειν. Ἐπεὶ δὲ μεμαθηκώς ἦκε, προσέπαιζεν αὐτῷ λέγων· Οὐ δοκεῖ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα γεραρόν ἔφη εἶναι, οὕτω καὶ ὁδε στρατηγεῖν μαθὼν γεραρώτερος φαίνεσθαι; Καὶ γάρ, ὥσπερ ὁ κιθαρίζειν μαθὼν, καὶ ἐὰν μὴ κιθαρίζη, κιθαριστὴς ἐστί, καὶ ὁ μαθὼν ἰᾶσθαι, κἂν μὴ ἰατρεύῃ, ὅμως ἰατρός ἐστιν, οὕτω καὶ ὁδε ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου διατελεῖ στρατηγός ὢν, κἂν μηδεὶς αὐτὸν ἔληται. Ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὔτε στρατηγός οὔτε ἰατρός ἐστιν, οὐδ' ἐὰν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἰρεθῇ.

(Ξενοφῶντος, Ἀπομνημονεύματα 3, 1, 1-4)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐπιτρέπομαι = παραδίδομαι, εμπιστεύομαι την τύχη μου

διαμαρτάνω = αποτυγχάνω

προσπαίζω = αστειεύομαι, ειρωνεύομαι

γεραρός = μεγαλοπρεπής

Κείμενο 87

Πρῶτος δ' ὁ φήσας ποτὲ συγγενῆς τοῦ Κύρου εἶναι εἶπεν : «Ἄλλ' ἐγὼ μὲν», ἔφη, «ὦ βασιλεῦ· βασιλεὺς γὰρ ἔμοιγε δοκεῖς σὺ φύσει πεφυκέναι οὐδὲν ἥττον ἢ ὁ ἐν τῷ σμήνῃ φυόμενος τῶν μελιττῶν ἡγεμὼν· ἐκείνῳ τε γὰρ αἱ μέλιτται ἐκοῦσαι μὲν πείθονται, ὅπου δ' ἂν μένη, οὐδεμία ἐντεῦθεν ἀπέρχεται· ἐὰν δέ ποι ἐξίῃ, οὐδεμία αὐτοῦ ἀπολείπεται. Οὕτω δεινὸς τις ἔρως αὐταῖς τοῦ ἄρχεσθαι ὑπ' ἐκείνου ἐγγίγνεται καὶ πρὸς σέ δέ μοι δοκοῦσι παραπλησίως πως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι διακεῖσθαι. Καὶ γὰρ εἰς Πέρσας ὅτε παρ' ἡμῶν ἀπήεις, τίς Μήδων ἢ νέος ἢ γέρον σου ἀπελείφθη τὸ μὴ σοι ἀκολουθεῖν ἔστε Ἀστυάγης ἡμᾶς ἀπέτρεψεν; ἐπειδὴ δ' ἐκ Περσῶν βοηθὸς ἡμῖν ὠρμήθης, σχεδὸν αὖ ἐωρῶμεν τοὺς φίλους σου πάντας ἐθελουσίους συνεπομένους. Ὅτε δ' αὖ τῆς δεῦρο στρατείας ἐπεθύμησας, πάντες σοι Μῆδοι ἐκόντες ἠκολούθησαν.

Ξενοφῶντος «Κύρου Παιδεία» 5, 1, 25-26

Λεξιλόγιο

ἀπολείπομαι + γενική	=	μένω πίσω
δεινὸς ἔρως	=	μεγάλη επιθυμία
διάκειμαι πρὸς τινα	=	έχω διαθέσεις ἀπέναντι κάποιου
ἔστε	=	ωσότου
ἀποτρέπω τινα	=	γυρίζω κάποιον πίσω
ἐκὼν, ἐθελούσιος	=	με τη θέλησή (μου)
δοκεῖ + δοτική προσωπική	=	(μου) φαίνεται
φύομαι (συνδετικό ρήμα)	=	γεννιέμαι
ἐγγίγνομαι + δοτική	=	γεννιέμαι
πείθομαι + δοτική	=	πείθομαι σε κάποιον, υπακούω

Κείμενο 88

Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ μέσον ἦκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε. Ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως ἦν μὲν δυνώμεθα καλῶς νικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν ὑποχείριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις.

Ξενοφῶντος «Κύρου Ἀνάβασις» 3, 2, 1-3

Λεξιλόγιο

προφυλακὴ	=	εμπροσθοφυλακή
τελέθω	=	εμφανίζομαι, φαίνομαι
ὑφίεμαι	=	απογοητεύομαι, το βάζω κάτω

Κείμενο 89

Στο έργο αυτό ο Ξενοφώντας εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ.

Ὡς δ' ἐν βραχεῖ εἰπεῖν, ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προὔφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τόδε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων. Τίς γὰρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὁρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον; Τίς δ' ἂν ἡγούμενος μειονεκτεῖν νεώτερόν τι ἐπεχείρησε ποιεῖν εἰδὼς τὸν βασιλέα νομίμως καὶ τὸ κρατεῖσθαι φέροντα; Ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ πόλει ὥσπερ πατὴρ πρὸς παῖδας προσεφέρετο.

Ξενοφώντας «Αγησίλαος» 7, 1-3

Λεξιλόγιο

ὑφίεμαι + γενική	=	μετριάζω, κατευνάζω
τίθημι τόδε ἐν τοῖς ὠφελήμασι	=	υπολογίζω αυτό ανάμεσα στις ευεργεσίες
μειονεκτῶ	=	εἶμαι κατώτερος, υστερώ
νεώτερον	=	ανατρεπτική πράξη
οἱ διάφοροι	=	αντίπαλοι
προσφέρομαι	=	συμπεριφέρομαι

ὁρῶ + αιτιατική + κατηγορηματική μετοχή	=	βλέπω κάποιον να ...
φανερός εἰμί + κατηγορηματική μετοχή	=	εἶναι φανερό ότι ...
οἶδα + αιτιατική + κατηγορηματική μετοχή	=	γνωρίζω ότι ...
ὡς (επιτατικό) + υπερθετικός βαθμός	=	ὅσο το δυνατόν ...

Κείμενο 90

Το έργο είναι ένας διάλογος ανάμεσα στον ποιητή Σιμωνίδη και τον τύραννο των Συρακουσών Ιέρωνα με θέμα την τυραννίδα. Ο ποιητής αναρωτήθηκε αν οι τύραννοι γεύονται περισσότερες ηδονές και παράλληλα θλίβονται και υποφέρουν λιγότερο από τους απλούς πολίτες. Έτσι, ο Ιέρωνας έθεσε ως βάση της σύγκρισης του τυραννικού και ιδιωτικού βίου έναν κατάλογο απολαύσεων, επιχειρώντας να δείξει ότι οι απόψεις για τον ανέφελο βίο των τυράννων αποτελούσαν απλώς προκαταλήψεις του πλήθους.

Ἐγὼ δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα, ὦ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι, ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλεῖστα κέκτηνται. Αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν· εἰ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον μέρος οἱ τύραννοι μετέχουσιν. Εὐθύς γὰρ τοῖς μὲν ιδιώταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πόλεμον πολεμῇ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι μηδὲν φοβουμένους, μή τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ, οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῇ ὡς διὰ πολεμίας πορεύονται. Αὐτοὶ γε γοῦν ὥπλισμένοι οἴονται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ ἄλλους ὀπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι.

Ξενοφῶντος «Ἱέρων» 2, 6-9

Λεξιλόγιο

αὐτίκα	=	αμέσως , σε λίγο, για παράδειγμα
μέτεστι	=	μετέχω σε κάτι, παίρνω μέρος σε κάτι
διάγω	=	περνώ τον καιρό μου, ζω
συμπεριάγομαι	=	έχω πάντα μαζί μου, συνοδεύομαι
διάγω + κατηγορηματική μετοχή	=	περνώ τον καιρό μου, συνεχώς ...
μέτεστί μοί τινος	=	μετέχω σε κάτι, παίρνω μέρος σε κάτι

Κείμενο 91

Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ ἐγένοντο, πολὺ ἐπλεονέκτει ὁ Πελοπίδας παρὰ τῷ Πέρσῃ. Εἶχε γὰρ λέγειν καὶ ὅτι μόνοι τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ συνεμάχοντο ἐν Πλαταιαῖς, καὶ ὅτι ὕστερον οὐδεπώποτε στρατεύσαιντο ἐπὶ βασιλέα, καὶ ὡς Λακεδαιμόνιοι διὰ τοῦτο πολεμήσειαν αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἐθελήσαιεν μετ' Ἀγησιλάου ἐλθεῖν ἐπ' αὐτὸν οὐδὲ θῦσαι ἑάσαιεν αὐτὸν ἐν Αὐλίδι τῇ Ἀρτέμιδι, ἔνθαπερ Ἀγαμέμνων, ὅτε εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπλει, θύσας εἴλε Τροίαν. Μέγα δὲ συνεβάλλετο τῷ Πελοπίδᾳ εἰς τὸ τιμᾶσθαι καὶ ὅτι ἐνενικήκεσαν οἱ Θηβαῖοι μάχῃ ἐν Λεύκτροις καὶ ὅτι πεπορθηκότες τὴν χώραν τῶν Λακεδαιμονίων ἐφαίνοντο. Ἔλεγε δὲ ὁ Πελοπίδας ὅτι οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Ἀρκάδες μάχῃ ἡττημένοι εἶεν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐπεὶ αὐτοῖς οὐ παρεγένοντο.

Ξενοφῶντος «Ἑλληνικά» 7, 1, 34-35

Λεξιλόγιο

γίγνομαι	= γίνομαι, (εδῶ) φθάνω
οὐδεπώποτε	= ποτέ ως τότε
μέγα συμβάλλεται	= πολύ συντελεῖ
παραγίγνομαι τινί	= βοηθῶ

ΠΛΑΤΩΝ

Κείμενο 92

Ο Φαίδωνας διηγείται τη συζήτηση που έλαβε χώρα στη φυλακή λίγο πριν από τον θάνατο του Σωκράτη. Θέμα της η αθανασία της ψυχής.

Ἀλλά τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τό ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καί ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινός εἶναι, εἰ τις αὐτῆς ἀμελήσει. Εἰ μὲν γάρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δέ, ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὔσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὔδ' ἑσθιᾶς πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι.

(Πλάτωνος, Φαίδων 107c)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

δέομαι + γενική = ἔχω ἀνάγκη, χρειάζομαι

ἔρμαιον = εὐρημα

Κείμενο 93

Ούτε τότε ᾤθηεν δεῖν ἔνεκα τοῦ κινδύνου προᾶσαι οὐδέν
ἀνελεύθερον οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ,
ἀλλὰ πολύ μᾶλλον αἰροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ
ἐκείνως ζῆν. Οὔτε γάρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ, οὔτ' ἐμέ οὔτ' ἄλλον
οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν
θάνατον. Καί γάρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό
γε ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι καί τὰ ὅπλα ἀφείς καί ἐφ' ἱκετείαν
τραπόμενος τῶν διωκόντων· καί ἄλλαι μηχαναί πολλαί εἰσιν ἐν
ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ
πᾶν ποιεῖν καί λέγειν. Ἀλλά μή οὐ τοῦτ' ἦ χαλεπόν, ὧ ἄνδρες,
θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολύ χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶπτον
γάρ θανάτου θεῖ. Καί νῦν ἐγώ μὲν ἄτε βραδύς ὢν καί πρεσβύτης
ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἐάλων, οἱ δ' ἐμοί κατήγοροι ἄτε δεινοί καί
ὄξεις ὄντες ὑπὸ τοῦ θάπτονος, τῆς κακίας. Καί νῦν ἐγώ μὲν ἄπειμι
ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὀφλῶν, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας
ὠφληκότες μοχθηρίαν καί ἀδικίαν.

(Πλάτωνος, *Απολογία Σωκράτους* 31 a-b)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

μηχανή = τέχνασμα, μέσο / πολιορκητικό μηχανήμα

θανάτου δίκην ὀφλισκάνω = καταδικάζομαι σε θάνατο

ὀφλισκάνω μωρίαν, γέλωτα, δειλίαν = καταδικάζομαι να θεωρούμαι (από τους ανθρώπους) ανόητος, γελοῖος, δειλός κ.τ.λ.

Κείμενο 94

Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδία μὲν ταῦτα
ξυμβουλεύω περιῶν καὶ πολυπραγμονῶ, δημοσία δέ οὐ τολμῶ
ἀναβαίνων εἰς τό πλῆθος τό ὑμέτερον ξυμβουλεύειν τῇ πόλει.
Τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν, ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ
λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται φωνή, ὃ δὴ καὶ ἐν
τῇ γραφῇ ἐπικωμῶδων Μέλिटος ἐγράψατο· ἐμοί δέ τοῦτ' ἔστιν ἐκ
παιδός ἀρξάμενον φωνή τις γιγνομένη, ἥ ὅταν γένηται, αἰεί
ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δέ οὐποτε·
τοῦτ' ἔστιν ὃ μοι ἐναντιοῦται τά πολιτικά πράττειν. Καί παγκάλως
γε μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὖ γάρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, εἰ
ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τά πολιτικά πράγματα, πάλαι ἂν
ἀπωλώλη καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδέν οὐτ' ἂν ἐμαυτόν.

(Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους 31c-d)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἰδία...δημοσία = στην ιδιωτική ζωή ... στη δημόσια ζωή
περιέρχομαι = περιφέρομαι, τριγυρίζω
γράφω = καταγγέλλω εγγράφως
γραφή = γραπτή καταγγελία
μέλλω = σκοπεύω να, πρόκειται να
τό μέλλον = αυτό που πρόκειται να

Κείμενο 95

Θέμα του διαλόγου είναι η φύση της ανδρείας. Ο Λυσίμαχος και ο Μελησίας κάλεσαν τους Νικία και Λάχητα να παρακολουθήσουν στρατιωτικές ασκήσεις με βαρύ οπλισμό, ώστε οι δύο διάσημοι αυτοί στρατηγοί να αποφανθούν για τη χρησιμότητα μιας τέτοιας στρατιωτικής εκπαίδευσης για τους γιους τους.

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχέ τε καὶ Μελησία, πρῶτος περὶ ἑμαυτοῦ λέγω ὅτι διδάσκαλός μοι οὐ γέγονε τούτου πέρι. Καίτοι ἐπιθυμῶ γε τοῦ πράγματος ἐκ νέου ἀρξάμενος. Ἀλλὰ τοῖς μὲν σοφισταῖς οὐκ ἔχω τελεῖν μισθούς, οἵπερ μόνοι ἐπηγγέλλοντό με οἰοί τ' εἶναι ποιῆσαι καλόν τε καὶ ἀγαθόν· αὐτός δ' αὖ εὐρεῖν τήν τέχνην ἀδυνατῶ ἔτι νυνί. Εἰ δέ Νικίας ἢ Λάχης ἠύρηκεν ἢ μεμάθηκεν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι· καί γάρ χρήμασιν ἐμοῦ δυνατώτεροι, ὥστε μαθεῖν παρ' ἄλλων, καί ἅμα πρεσβύτεροι, ὥστε ἤδη ἠύρηκέναι. Δοκοῦσι δὴ μοι δυνατοί εἶναι παιδεῦσαι ἄνθρωπον· οὐ γάρ ἂν ποτε ἀδεῶς ἀπεφαίνοντο περὶ ἐπιτηδευμάτων νέω χρηστῶν τε καὶ πονηρῶν, εἰ μὴ αὐτοῖς ἐπίστευον ἱκανῶς εἰδέναι.

(Πλάτωνος, Λάχης 186c-d)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τελῶ = εκτελῶ / πληρώνω

ἐπαγγέλλομαι = ἔχω ως ἐπάγγελμα / υπόσχομαι

ἀδεῶς = χωρίς φόβο

ἀποφαίνομαι γνώμην = εκφράζω τη γνώμη μου

ἱκανῶς = ικανοποιητικά, αρκετά

Κείμενο 96

Σωκράτους δ' ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε, τῶν ἔργων ἐπειράθην, καὶ ἐκεῖ αὐτόν ἡὔρον ἄξιον ὄντα λόγων καλῶν καὶ πάσης παρρησίας. Εἰ οὖν καὶ τοῦτο ἔχει, συμβούλομαι τάνδρῃ, καὶ ἡδιστ' ἂν ἐξεταζοίμην ὑπὸ τοῦ τοιούτου, καὶ οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τῷ Σόλωνος ἐν μόνον προσλαβὼν, συγχωρῶ γηράσκων γάρ πολλά διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνον. Τοῦτο γάρ μοι συγχωρεῖται, ἀγαθὸν καὶ αὐτόν εἶναι τὸν διδάσκαλον, ἵνα μὴ δυσμαθὴς φαίνωμαι ἀηδῶς μανθάνων· εἰ δέ νεώτερος ὁ διδάσκων ἔσται ἢ μήπω ἐν δόξῃ ὢν ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἔχων, οὐδέν μοι μέλει. Σοὶ οὖν, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐπαγγέλλομαι καὶ διδάσκειν καὶ ἐλέγχειν ἐμέ ὃ τι ἂν βούλῃ καὶ μανθάνειν γε ὃ τι αὖ ἐγὼ οἶδα.

(Πλάτωνος, Λάχης 188e-189b)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἔοικα: παρακείμενος με σημασία ενεστώτα του ρήματος εἶκω

+ δοτική = μοιάζω με κάποιον

+ κατηγορηματική μετοχή = φαίνομαι ὅτι, φαίνομαι να

+ ειδικό απαρέμφατο = νομίζω, φαίνομαι ὅτι

ὡς ἔοικε = καθὼς φαίνεται

ἀχθομαι + δοτική προσώπου: αντικείμενο

+ δοτική πράγματος: δοτική της αιτίας

συγχωρῶ = βαδίζω μαζί με κάποιον, ενώνομαι, συμφωνῶ

+ αιτιατική = συγχωρῶ

συγχωρεῖ (απρόσωπο) = επιτρέπεται

+ τελικό απαρέμφατο = συμφωνῶ, παραδέχομαι

ἐπαγγέλλομαι + δοτική + τελικό απαρέμφατο = προτείνω σε κάποιον να

+ δοτική + αιτιατική = υπόσχομαι σε κάποιον κάτι

+ αιτιατική = ἔχω ως ἐπάγγελμα, υπόσχομαι

Κείμενο 97

Δραματικός χώρος του διαλόγου είναι η Κρήτη και στη συζήτηση παίρνουν μέρος ένας ανώνυμος Αθηναίος, ο Κρητικός Κλεινίας και ο Σπαρτιάτης Μέγγιλος. Αντικείμενο –όπως και στην *Πολιτεία* – είναι η οικοδόμηση ενός φανταστικού πολιτεύματος, η εύρυθμη λειτουργία του οποίου εξαρτάται από μια ιδεατή νομοθεσία. Η συζήτηση ξεκίνησε από την απορία του Αθηναίου σχετικά με τη λειτουργία των συσσιτίων και της στρατιωτικής εκπαίδευσης στις πόλεις καταγωγής των συνομιλητών του, οι οποίοι υποστήριξαν ότι αυτά, όπως και οι υπόλοιποι νόμοι και θεσμοί, αποσκοπούσαν στην επιτυχή διεκπεραίωση των πολέμων, επομένως στην καλλιέργεια της αρετής της ανδρείας. Ο Αθηναίος δήλωσε ότι δεν πίστευε πως οι νομοθέτες θα θέσπιζαν τους νόμους τους αποσκοπώντας στην καλλιέργεια ενός μόνο μορίου της αρετής, την ανδρεία.

Παισί δέ αἰδῶ χρή πολλήν, οὐ χρυσόν καταλείπειν. Οἴομεθα δέ ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυντοῦσι τοῦτο καταλείψειν· τό δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὡς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τόν νέον. Ὁ δέ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καί πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μή ποτέ τις αὐτόν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καί ἐπακούσῃ δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχυρῶν, ὡς, ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καί νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γάρ νέων διαφέρει οὐσά ἐστιν ἅμα καί ἑαυτῶν οὐ τό νουθετεῖν, ἀλλ', ἅπερ ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτόν δρῶντα διά βίου.

(Πλάτωνος, *Νόμοι* E', 729b-c)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀναισχυντῶ = εἶμαι ἀναιδής

παρακέλευ(σ)μα = παρακίνηση

παρακελεύομαι = παρακινώ, παραγγέλλω

Κείμενο 98

Ο Σωκράτης συζητά με τον Αλκιβιάδη για τη σημασία που έχει να προσέχει κανείς τι ζητά με τις προσευχές του από τους θεούς, καθώς πολύ συχνά πρόκειται για πράγματα που τελικά του προξενούν συμφορές. Ο Αλκιβιάδης παραδέχτηκε, μάλιστα, ότι δεν θα ήθελε να του προσφερθεί το αξίωμα του τυράννου όλης της Ευρώπης, σε περίπτωση που γνώριζε εκ των προτέρων ότι το τίμημα θα ήταν η ψυχή του ή η κακή και επιβλαβής χρήση του αξιώματος.

Βούλομαί δέ σοι καί ἕτερον τι διηγήσασθαι, ὃ ποτε ἤκουσα τῶν πρεσβυτέρων τινῶν, ὡς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις διαφορᾶς γενομένης ξυνέβαινεν αἰεὶ τῇ πόλει ἡμῶν, ὥστε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ὅποτε μάχη γένοιτο, δυστυχεῖν καὶ μηδέποτε δύνασθαι κρατῆσαι· τοὺς οὖν Ἀθηναίους ἀγανακτοῦντας τῷ πράγματι καὶ ἀπορουμένους, τίνι χρή μηχανῇ τῶν παρόντων κακῶν ἀποτροπὴν εὐρεῖν, βουλευομένοις αὐτοῖς δοκεῖν κράτιστον εἶναι πέμψαντας πρὸς Ἀμμωνα ἐκεῖνον ἐπερωτᾶν· ἔτι δέ πρὸς τούτοις τάδε, καὶ ἀνθ' ὅτου Λακεδαιμονίοις οἱ θεοὶ μᾶλλον νίκην δίδoασιν ἢ σφίσιν αὐτοῖς οἱ πλείστας, φάναι, μὲν θυσίας καὶ καλλίστας τῶν Ἑλλήνων ἄγομεν, ἀναθήμασί τε κεκοσμήκαμεν τά ἱερά αὐτῶν ὡς οὐδένες ἄλλοι.

(Πλάτωνος, *Αλκιβιάδης Β'*, XII,148d-e)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

μηχανή = τρόπος, μέσο, τέχνασμα / πολιορκητικό μηχανήμα

μηδεμιᾶ μηχανῇ = με κανένα τρόπο

πάση τέχνη καὶ μηχανῇ = με κάθε μέσο και τρόπο

βουλεύομαι = σκέπτομαι, συσκέπτομαι, αποφασίζω

Το ἄγω + αιτιατική αποτελεί περίφραση:

- ἄγω θυσίαν = θυσιάζω
- ἄγω ἐορτήν = εορτάζω
- ἄγω εἰρήνην = έχω εἰρήνη
- ἄγω βίον = ζω
- ἄγω πόλεμον = διεξάγω πόλεμο

Κείμενο 99

Η συζήτηση ανάμεσα στον Σωκράτη και τον Καλλικλή –θιασώτες του φιλοσοφικού και του ρητορικού–σοφιστικού ιδανικού αντίστοιχα– συνεχίστηκε με την προσπάθεια να καθοριστεί αν είναι δυνατό να είναι οι ακόλαστοι ευτυχισμένοι και να διερευνηθεί ποιες τέχνες προσφέρουν μόνο ευχαρίστηση και όχι ωφέλεια.

Καί γάρ οί σοφισταί, τᾶλλα σοφοί ὄντες, τοῦτο ἄτοπον ἐργάζονται πρᾶγμα· φάσκοντες γάρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολλάκις κατηγοροῦσι τῶν μαθητῶν, ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐτούς, τοὺς τε μισθοὺς ἀποστεροῦντες καί ἄλλην χάριν οὐκ ἀποδιδόντες, εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῶν· καί τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα, ἀνθρώπους ἀγαθοὺς καί δικαίους γενομένους, ἐξαιρεθέντας μὲν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, σχόντας δέ δικαιοσύνην ἀδικεῖν τούτῳ ὃ οὐκ ἔχουσιν; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο ἄτοπον εἶναι, ὦ ἑταῖρε; ὡς ἀληθῶς δημηγορεῖν με ἠνάγκασας, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλων ἀποκρίνεσθαι.

(Πλάτωνος, Γοργίας 519c-d)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἑταῖρος = φίλος, σύντροφος

εὖ πάσχω = ευεργετούμαι ≠ κακῶς πάσχω = κακοποιούμαι

Κείμενο 100

Επίλογος: ο Σωκράτης υπερασπίζεται τη φιλοσοφία έναντι της ρητορικής.

Καί μὴν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτός περὶ τῶν υἱέων, ὥσπερ αἰεὶ πρὸς σε λέγω, ἐν ἀπορίᾳ εἰμί, τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. Ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρὸς ἔστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖται τινος, ὅστις αὐτόν ὀνήσει. Ἐγὼ μὲν οὖν ὅταν σοὶ συγγένωμαι, οὕτω διατίθεμαι, ὥστε μοι δοκεῖν μανίαν εἶναι τό ἕνεκα τῶν παίδων ἄλλων μὲν πολλῶν σπουδὴν τοιαύτην ἐσχηκέναι, καὶ περὶ τοῦ γάμου, ὅπως ἐκ γενναιοτάτης ἔσονται μητρός, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὅπως ὡς πλουσιώτατοι, αὐτῶν δέ περὶ παιδείας ἀμελῆσαι· ὅταν δέ εἰς τινα ἀποβλέψω τῶν φασκόντων ἂν παιδεῦσαι ἀνθρώπους, ἐκπέπληγμαι, καὶ μοι δοκεῖ εἰς ἕκαστος αὐτῶν σκοποῦντι πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι, ὥς γε πρὸς σε τάληθ' εἰρῆσθαι ὥστε οὐκ ἔχω ὅπως προτρέπω τό μειράκιον ἐπὶ φιλοσοφίαν.

(Πλάτωνος, *Εὐθύδημος* 306d-307a)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπορία = ἔλλειψη πόρων, δυσκολία, ἀμηχανία, στέρηση, φτώχεια

ὀνίνημι = ὠφελῶ, βοηθῶ, εὐεργετῶ

συγγίγνομαι τινί = συναναστρέφομαι με κάποιον

οὕτω διατίθεμαι = βρίσκομαι σε τέτοια ψυχολογική κατάσταση

σπουδή = βιασύνη, φροντίδα

γενναῖος = ὁ ευγενικῆς καταγωγῆς

ἀποβλέπω = προσηλώνω τὸ βλέμμα μου σὲ κάτι

ἀλλόκοτος = ὁ ἀσυνήθιστος

μειράκιον = ὁ νεαρός (14 ἕως 20 χρόνων)

Κείμενο 101

Ὁ, ἧ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς πείσαιμι λέγων. Εὖ γάρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ἧ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσῃ, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντίς περὶ ὧν ἐμπροσθεν οὐκ εἰσήει. Οἱ τε γάρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἄιδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ δίδόναι δίκην, καταγελάμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσι καὶ αὐτός, ἦτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας, ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾷ αὐτά. Ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μεστός γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ εἰ τινὰ τι ἡδίκηκεν. Ὁ μὲν οὖν εὐρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὑπνῶν, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δέ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι ἡδεῖα ἐλπίς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει.

(Πλάτωνος, Πολιτεία 330d-331a)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το ρήμα **ἡμί** εἶναι ποιητικό. Ο Πλάτωνας το χρησιμοποιεῖ στις φράσεις:

- ἧν δ' ἐγώ = εἶπα ἐγώ
- ἧ δ' ὅς = εἶπε αὐτός
- ἧ δ' ἧ = εἶπε αὐτή

τελευτῶ = τελειώνω κάτι, φτάνω στο τέλος, πεθαίνω

δίκην δίδωμι = τιμωρούμαι

καταγελάομαι-ῶμαι = εμπαίζομαι, περιπαίζομαι

τοι (βεβαιωτικό μόριο) = βέβαια

δεῖμα -ματος = φόβος

θαμὰ = μαζί / (για χρόνο) πολλές φορές, συχνά

Κείμενο 102

Ο θαυμασμός της Αττικής γής.

Ἔστι δέ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπανεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, πρῶτον δέ καὶ μέγιστον ὅτι τυγχάνει οὖσα θεοφιλῆς. Μαρτυρεῖ δέ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις· ἦν δὴ θεοὶ ἐπήνεσαν, πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε ξυμπάντων δικαία ἐπαινεῖσθαι; Δεύτερος δέ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἔφυε ζῶα παντοδαπά, θηρία τε βοτᾶ, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα θηρίων μὲν ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρά ἐφάνη, ἐξελέξατο δέ τῶν ζώων καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὅς συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἄλλων καὶ δίκην καὶ θεοὺς μόνον νομίζει.

(Πλάτωνος, Μενέξενος VII, 237c-d)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

πολλαχῇ καὶ ἄλλῃ = για πολλούς και άλλους λόγους

θεοφιλῆς = αγαπητός απ' τους θεούς

μαρτυρῶ + δοτική = επιβεβαιώνω κάτι

ἀμφισβητῶ περὶ τινος = φιλονικώ, καυγαδίζω για κάτι

δίκαιός εἰμι + τελικό απαρέμφατο = δικαιούμαι να

ἀναδίδωμι + αιτιατική = παράγω

παντοδαπός = κάθε είδους

τά βοτᾶ = τα ζῶα που βόσκουν, τα ἡμερα ζῶα

καθαρός τινος = απαλλαγμένος από κάτι

ἐκλέγομαι + αιτιατική = διαλέγω κάτι

νομίζω + αιτιατική = πιστεύω

Κείμενο 103

Οι Μαραθωνομάχοι με την ανδρεία τους καθίστανται πρότυπα αρετής για τους μεταγενέστερους.

Ἐν τούτῳ δὴ ἂν τις γενόμενος γνοίῃ, οἷοι ἄρα ἐτύγχανον ὄντες τὴν ἀρετὴν οἱ Μαραθῶνι δεξάμενοι τὴν τῶν βαρβάρων δύναμιν καὶ κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ πρῶτοι στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων, ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ὅτι οὐκ ἄμαχος εἴη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει. Ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας φημὶ οὐ μόνον τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇδε τῇ ἡπείρῳ· εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ ἔργον ἀποβλέψαντες καὶ τὰς ὑστέρας μάχας ἐτόλμησαν διακινδυνεύειν οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι γενόμενοι.

Πλάτωνος «Μενέξενος» 240 D – E

Λεξιλόγιο

γίγνομαι ἐν τούτῳ	=	ανατρέχω σ' αὐτή την εποχή
ἄμαχος	=	ακαταμάχητος, ἀνίκητος
ὑπείκω	=	υποχωρῶ, υποτάσσομαι
ἀποβλέπω	=	αποβλέπω, στρέφω την προσοχή μου σε κάτι

Κείμενο 104

Ο Κρίτων είναι έργο του Πλάτωνα που αναφέρεται στη δίκη και την εκτέλεση του Σωκράτη. Μαζί με τα *Ευθύφρων*, *Απολογία* και *Φαίδων* συγκαταλέγεται στην τετραλογία έργων του Πλάτωνα που περιγράφουν τη δίκη του Σωκράτη. Στον διάλογο συμμετέχουν ο Σωκράτης, στενός και εύπορος φίλος του Κρίτων.

Σωκράτης [...] ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα οὐς ἤκιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν ἢ οὐ;

Κρίτων οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

Σωκράτης ἀλλ' ὥδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· «εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ ᾧ ἐπιχειρεῖς διανοῇ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ σύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθείρονται;» τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα;

Πλάτωνος «Κρίτων» 50 a-c

Λεξιλόγιο

καὶ ταῦτα	=	και μάλιστα
ἐνθένδε	=	από δω
μέλλω + απαρέμφατο	=	πρόκειται να
ἀποδιδράσκω	=	δραπετεύω
ἐφίσταμαι	=	στέκομαι δίπλα σε κάποιον
τὸ σὸν μέρος	=	ὅσο εξαρτάται από σένα
ἀνατετράφθαι < ἀνατρέπομαι	=	ανατρέπομαι

Υπερείδης

Κείμενο 105

Στον επιτάφιο λόγο του για τους νεκρούς της πρώτης φάσης του Λαμιακού πολέμου (322 π.Χ.), η οποία ήταν νικηφόρα για τον αθηναϊκό στρατό, ο Υπερείδης αποτίνει φόρο τιμής όχι μόνο στους πεσόντες στρατιώτες αλλά κυρίως στον επικεφαλής του στρατεύματος που αντιμετώπισε τον Μ. Αλέξανδρο, τον αθηναίο στρατηγό Λεωσθένη.

Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με τῶν ἄλλων πολιτῶν μηδένα λόγον ποιεῖσθαι, ἀλλὰ Λεωσθένη μόνον ἐγκωμιάζειν. Συμβαίνει γὰρ τὸν Λεωσθένους ἔπαινον ἐπὶ ταῖς μάχαις ἐγκώμιον τῶν ἄλλων πολιτῶν εἶναι· τοῦ μὲν γὰρ βουλευέσθαι καλῶς ὁ στρατηγὸς αἴτιος, τοῦ δὲ νικᾶν μαχομένους οἱ κινδυνεύειν ἐθέλοντες τοῖς σώμασιν· ὥστε ὅταν ἐπαινῶ τὴν γεγονυῖαν νίκην, ἅμα τῇ Λεωσθένους ἡγεμονίᾳ καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀρετὴν ἐγκωμιάσω. Τίς γὰρ οὐκ ἂν δικαίως ἐπαινοίῃ τῶν πολιτῶν τοὺς ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ τελευτήσαντας, οἱ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἔδωκαν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, φανερωτάτην ἀπόδειξιν ταύτην ἡγούμενοι εἶναι τοῦ βούλεσθαι τῇ Ἑλλάδι τὴν ἐλευθερίαν περιθεῖναι, τὸ μαχομένους τελευτῆσαι ὑπὲρ αὐτῆς; Μέγα δ' αὐτοῖς συνεβάλετο εἰς τὸ προθύμως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίσασθαι τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ τὴν μάχην τὴν προτέραν γενέσθαι.

(Υπερείδη, Επιτάφιος, 15-17)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὑπολάβῃ: του ρ. ὑπολαμβάνω: ἔχω κάτι στους ώμους μου ή στην πλάτη μου, θεωρώ, νομίζω, παραδέχομαι, καταλαβαίνω

λόγον ποιῶμαι: μιλῶ

ἐγκωμιάζω: επαινῶ, εγκωμιάζω, εξυμνῶ

περιθεῖναι: του ρ. περιτίθημι: βάζω γύρω, προσθέτω, δίνω, εξασφαλίζω

συμβάλλω: συγκρούω, ενώνω, προτείνω

μέγα συνεβάλετο : μεγάλη συμβολή είχε